

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการศึกษาผลกระทบจากการจัดทำเขตการค้าเสรี
ไทย-ออสเตรเลีย

ฉบับที่ 2

อุตสาหกรรมอาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป
อุตสาหกรรมเหล็ก และผลิตภัณฑ์เหล็ก

เสนอ

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

กระทรวงพาณิชย์

จัดทำโดย

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มิถุนายน 2547

ผู้วิจัย

ผศ.ดร.จูน เจริญเสียง
นางสาวณัฐพร สังข์แก้ว

นักวิจัย
ผู้ช่วยวิจัย

รายชื่องานวิจัย

- ฉบับที่ 1 ภาพรวม โดย รศ.ดร.โสติธิธร มัลลิกะมาส
- ฉบับที่ 2 อุตสาหกรรมอาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป
อุตสาหกรรมเหล็กและผลิตภัณฑ์เหล็ก โดย ผศ.ดร.จูน เจริญเสียง
- ฉบับที่ 3 อุตสาหกรรมรถยนต์และส่วนประกอบ
อุตสาหกรรมเม็ดพลาสติกและผลิตภัณฑ์พลาสติก
อุตสาหกรรมยางรถยนต์และถุงมือยาง โดย ผศ.ดร.สมชนก คุ่มพันธุ์
- ฉบับที่ 4 อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม
อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ
อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ โดย อ.ดร.ชโยดม สรรพศรี
- ฉบับที่ 5 อุตสาหกรรมนมและผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรมเนื้อโค
อุตสาหกรรมวิสกี้และไวน์ โดย ผศ.ศิริมา บุญนา
รศ.ดร.โสติธิธร มัลลิกะมาส
- ฉบับที่ 6 ภาคบริการ โดย ดร.จักรกฤษณ์ ดวงพัศตรา

คำนำ

รายงานผลการวิจัย เรื่อง โครงการศึกษาผลกระทบจากการจัดทำเขตการค้าเสรี (FTA) ไทย-ออสเตรเลีย ซึ่งจัดทำโดยโครงการ CAMGEM และศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โครงการศึกษานี้ได้รับเงินสนับสนุนจากกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลวิเคราะห์ (1) ผลกระทบทางเศรษฐกิจระดับมหภาคจากการปรับลดภาษีตามกรอบการลดภาษี (2) ศึกษาวิเคราะห์ (2) ผลกระทบของการปรับลดภาษี และมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีตามกรอบการเจรจาต่อกลุ่มสินค้าส่งออก 8 กลุ่ม กลุ่มสินค้านำเข้า 5 กลุ่มของไทย (3) โอกาส และอุปสรรคของการประกอบธุรกิจ และทำงานในภาคธุรกิจบริการของไทยและออสเตรเลีย และ (4) เสนอแนะแนวทางการปรับตัวของสินค้าส่งออก นำเข้า และบริการที่ได้รับผลกระทบจากการทำเขตการค้าเสรี

รายงานฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายงานผลงานวิจัยซึ่งนำเสนอการศึกษาและการวิเคราะห์ของผลกระทบจากการทำเขตการค้าเสรีไทย – ออสเตรเลียต่ออุตสาหกรรมอาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป และอุตสาหกรรมเหล็กและผลิตภัณฑ์เหล็ก ตลอดจนขอเสนอแนะในการปรับตัวของอุตสาหกรรม

คณะผู้วิจัยโครงการใคร่ขอขอบพระคุณ นางสาวชุติมา บุญยประภัศร รองอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ นางเพ็ญพรรณ แก้วฟ้าณภาคล ประธานคณะกรรมการตรวจรับงานจ้าง รวมถึงคณะกรรมการตรวจรับงานจ้าง และนางสาวสุดา เขมาทนต์ ที่ได้ช่วยให้คำชี้แนะ อนุเคราะห์ข้อมูล และช่วยในการประสานงาน ทำให้การวิจัยเป็นไปอย่างราบรื่น ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิจากทั้งภาครัฐและเอกชนหลายท่านที่ได้มาให้ความคิดเห็นที่มีคุณค่าแก่งานวิจัยนี้มาโดยตลอด สุดท้ายขอขอบคุณนางสาวนิตดาเนตร ชื่นวณิช นายสกรรจ์ แสนโสภาน นายวุฒิพงษ์ เลิศอนุกศิลป์ นายณัฐพงศ์ ฐิติชื้อ และนางสาวณัฐพร สังข์แก้ว ผู้ช่วยวิจัยที่มีส่วนช่วยทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คณะเศรษฐศาสตร์หวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานผลการวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ในการจัดทำเขตการค้าเสรีระหว่างไทยและออสเตรเลีย ตลอดจนการเจรจาการค้าในกรอบต่างๆ ซึ่งอาจเกิดขึ้นในอนาคต

คณะผู้วิจัย

มิถุนายน 2547

สารบัญ		หน้า
คณะผู้วิจัย		ก
รายชื่องานวิจัย		ข
คำนำ		ค
สารบัญ		ง
สารบัญตาราง		ฉ
สารบัญรูปภาพ		ณ
บทสรุปผู้บริหาร		ญ
บทที่ 1 อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป		
1.1 โครงสร้างของปริมาณและมูลค่าสินค้าสัตว์น้ำของไทย		1
1.2 ปู่น่า		
1.2.1 กรอบการวิจัย		2
1.2.2 ภาพรวมอุตสาหกรรมปู่น่ากระป๋องในตลาดโลก		2
1.2.3 โครงสร้างอุตสาหกรรมในประเทศไทย		13
1.2.4 โครงสร้างอุตสาหกรรมในประเทศออสเตรเลีย		17
1.2.5 ปัญหาและอุปสรรคของอุตสาหกรรมปู่น่ากระป๋อง		24
1.2.6 กติกาทางการค้า		25
1.2.7 ผลกระทบจากการเปิดเขตการค้าเสรี		27
1.2.8 สรุปและข้อเสนอแนะ		29
1.3 กุ้งแปรรูป		
1.3.1 กรอบการวิจัย		30
1.3.2 ภาพรวมอุตสาหกรรมกุ้งแปรรูปในตลาดโลก		30
1.3.3 โครงสร้างอุตสาหกรรมในประเทศไทย		36
1.3.4 โครงสร้างการผลิตในออสเตรเลีย		40
1.3.5 ปัญหาและอุปสรรคทางการค้า		43
1.3.6 กติกาทางการค้าในการส่งออกกุ้งแปรรูป		44
1.3.7 ผลกระทบจากการเปิดเขตการค้าเสรี		45
1.3.8 สรุปและข้อเสนอแนะ		46
บทที่ 2 เหล็ก เหล็กกล้า และผลิตภัณฑ์		
2.1 กรอบการวิจัย		47
2.2 โครงสร้างอุตสาหกรรมในตลาดโลก		47

2.3	โครงสร้างอุตสาหกรรมในประเทศไทย	49
2.3.1	การผลิต	49
2.3.2	ปริมาณการผลิต	53
2.3.3	ต้นทุนการผลิต	54
2.3.4	อุปสงค์ในประเทศไทย	56
2.3.5	การค้าระหว่างประเทศของไทย	56
2.3.6	การลงทุนโดยตรงจากประเทศออสเตรเลีย	71
2.3.7	กติกาททางการค้า	72
2.4	โครงสร้างอุตสาหกรรมในประเทศออสเตรเลีย	78
2.4.1	ขนาดของอุตสาหกรรมเหล็กในออสเตรเลีย	78
2.4.2	การผลิตเหล็กในประเทศออสเตรเลีย	79
2.4.3	ปริมาณการผลิตเหล็กในประเทศออสเตรเลีย	80
2.4.4	อุปสงค์ในประเทศออสเตรเลีย	81
2.4.5	การค้าระหว่างประเทศของออสเตรเลีย	82
2.4.6	กติกาททางการค้า	90
2.5	ผลกระทบจากการจัดทำเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย	91
2.6	สรุปและข้อเสนอแนะ	97
	บรรณานุกรม	98

สารบัญตาราง

หน้า

บทที่ 1 อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป

ตารางที่ 1.1 ปริมาณการผลิตปลาทูน่ารายปีของประเทศผู้ผลิตรายใหญ่ตั้งแต่ปี 1996-2000	5
ตารางที่ 1.2 ปริมาณการผลิตปลาทูน่าสดแช่เย็นแช่แข็งรายปีของโลกตั้งแต่ปี 1996-2000	6
ตารางที่ 1.3 ปริมาณการผลิตปลาทูน่ากระป๋องรายปีของประเทศผู้ผลิตรายใหญ่ปี 1996-2000	7
ตารางที่ 1.4 ปริมาณการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องจากทั่วโลกระหว่างปี 1996-2000	8
ตารางที่ 1.5 มูลค่าการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องจากทั่วโลกระหว่างปี 1996-2000	9
ตารางที่ 1.6 ปริมาณการนำเข้าปลาทูน่ากระป๋องของโลกแบ่งตามประเทศผู้นำเข้ารายใหญ่	11
ตารางที่ 1.7 มูลค่าการนำเข้าปลาทูน่ากระป๋องของโลกแบ่งตามประเทศผู้นำเข้ารายใหญ่	12
ตารางที่ 1.8 โครงสร้างต้นทุนในการผลิตปลาทูน่ากระป๋อง	14
ตารางที่ 1.9 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าปลาทูน่าแช่แข็งสายพันธ์ต่างๆ ของประเทศไทยระหว่างปี 2000-2002	15
ตารางที่ 1.10 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าปลาทูน่าแช่เย็นและแช่แข็งของไทย จากประเทศต่างๆปี 2000-2002	16
ตารางที่ 1.11 มูลค่าการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องพิกัด 160414 ของไทยไปยังประเทศต่างๆ ระหว่างปี 1998-2002	17
ตารางที่ 1.12 สถิติการจับปลาทูน่าและการเพาะเลี้ยงปลาทูน่าของประเทศออสเตรเลีย ปี 1997-2001	18
ตารางที่ 1.13 การส่งออกปลาทูน่าแต่ละประเภทของออสเตรเลียไปยังประเทศต่างๆ ระหว่างปี 1997-2001	21
ตารางที่ 1.14 การนำเข้าอาหารทะเลของออสเตรเลียจากประเทศไทยระหว่างปี 1997-2001	22
ตารางที่ 1.15 การนำเข้าปลาทูน่าประเภท Frozen(Whole) ของออสเตรเลีย จากประเทศต่างๆ ปี 1997-2001	23
ตารางที่ 1.16 มูลค่าการนำเข้าปลาทูน่ากระป๋องหมวด 160414 ของออสเตรเลีย จากประเทศต่างๆปี 1998-2002	24
ตารางที่ 1.17 การผลิตกุ้งเพาะเลี้ยงในแถบตะวันออกและแถบตะวันตกในช่วงปี 1998-1999	33
ตารางที่ 1.18 ปริมาณผลผลิตกุ้งทั้งหมดโดยประเทศผู้ผลิตหลักระหว่างปี 1996-2000	34
ตารางที่ 1.19 ปริมาณผลผลิตกุ้งที่ได้จากการเพาะเลี้ยงของประเทศผู้เลี้ยงรายใหญ่ ระหว่างปี 1996-2001	35
ตารางที่ 1.20 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้ากุ้งแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทย	39
ตารางที่ 1.21 มูลค่าการส่งออกกุ้งพิกัด HS 160520 ของไทยไปยังประเทศต่างๆ ปี 1998-2002	40
ตารางที่ 1.22 สถิติการจับกุ้งและการเพาะเลี้ยงกุ้งของประเทศออสเตรเลีย 1997-2001	41

ตารางที่ 1.23	การส่งออกกุ้งแต่ละประเภทของออสเตรเลียไปยังประเทศต่างๆระหว่างปี 1997-2001	42
ตารางที่ 1.24	มูลค่าการนำเข้ากุ้งพิกัด HS160520 จากประเทศต่างๆ ของออสเตรเลียปี 1998-2002	43
บทที่ 2 เหล็ก เหล็กกล้า และผลิตภัณฑ์		
ตารางที่ 2.1	ปริมาณการผลิตเหล็กขั้นต้นในตลาดโลกปี 1996-2002	47
ตารางที่ 2.2	ดุลการค้าในสินค้าเหล็กของประเทศต่างๆในโลก ปี 2001	49
ตารางที่ 2.3	แสดงจำนวนผู้ผลิตเหล็กแผ่นรีดร้อน/รีดเย็นแผ่นเหล็กไร้สนิมของไทยในปี พ.ศ.2544	51
ตารางที่ 2.4	ปริมาณการผลิตเหล็กและเหล็กกล้าปี 1997-2001	53
ตารางที่ 2.5	ประมาณการต้นทุนของผลิตภัณฑ์จากแต่ละกระบวนการ	55
ตารางที่ 2.6	ปริมาณการบริโภคเหล็กของประเทศไทยปี 1996-2001	56
ตารางที่ 2.7	คู่ค้าของไทยในอุตสาหกรรมเหล็ก ปี 2002 ทั้งในด้านการนำเข้าและส่งออกสินค้าเหล็ก	57
ตารางที่ 2.8	ดุลการค้าไทยกับออสเตรเลียในสินค้าเหล็กพิกัด 72 และ 73 ปี1998-2003	58
ตารางที่ 2.9	มูลค่าการส่งออกเหล็กหมวด 72 ประเภทต่างๆของประเทศไทยปี 1998-2002	59
ตารางที่ 2.10	มูลค่าการส่งออกเหล็กพิกัด 72 ประเภทต่างๆของไทยไปยังออสเตรเลีย ปี 1998-2002	60
ตารางที่ 2.11	มูลค่าการส่งออกท่อเหล็กพิกัด HS 7215 ของประเทศไทยไปยังประเทศต่างๆระหว่างปี 1998-2002	61
ตารางที่ 2.12	มูลค่าการส่งออกมูม รูปทรง ทำด้วยเหล็กพิกัด HS 7216 ของประเทศไทยไปยังประเทศต่างๆปี 1998-2002	62
ตารางที่ 2.13	มูลค่าการส่งออกแผ่นรีดเหล็กกล้าพิกัด HS 7219 ของประเทศไทยไปยังประเทศต่างๆปี 1998-2002	63
ตารางที่ 2.14	มูลค่าการส่งออกเหล็กหมวด 73 ประเภทต่างๆของประเทศไทยปี 1998-2002	64
ตารางที่ 2.15	มูลค่าการส่งออกเหล็กพิกัด 73 ประเภทต่างๆของไทยไปออสเตรเลีย	65
ตารางที่ 2.16	มูลค่าการส่งออกท่อเหล็กพิกัด HS 7306 ของประเทศไทยไปยังประเทศต่างๆระหว่างปี 1998-2002	66
ตารางที่ 2.17	มูลค่าการส่งออกตะแกรงเหล็กพิกัด HS 7314 ของประเทศไทยไปยังประเทศต่างๆปี 1998-2002	67
ตารางที่ 2.18	มูลค่าการนำเข้าเหล็กหมวด72ประเภทต่างๆของประเทศไทย	68
ตารางที่ 2.19	มูลค่าการนำเข้าสินค้าเหล็กพิกัด 7204 (เศษเหล็ก) ของประเทศไทยจากประเทศต่างๆ ปี 1998-2002	69
ตารางที่ 2.20	มูลค่าการนำเข้าสินค้าเหล็กพิกัด 7207 (Slab) ของประเทศไทยจากประเทศต่างๆ ปี 1998-2002	70
ตารางที่ 2.21	มูลค่าการนำเข้าเหล็กแผ่นรีดร้อนพิกัด 7208 ของประเทศไทยจากประเทศต่างๆ ปี 1998-2002	71
ตารางที่ 2.22	การเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีของกลุ่มสินค้าอ่อนไหว	72
ตารางที่ 2.23	การเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีของกลุ่มสินค้าอ่อนไหว	73

ตารางที่ 2.24	การเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีของกลุ่มสินค้าอ่อนไหว	73
ตารางที่ 2.25	การเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีของกลุ่มสินค้าอ่อนไหว	74
ตารางที่ 2.26	การเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีของกลุ่มสินค้าอ่อนไหว	74
ตารางที่ 2.27	การเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีของกลุ่มสินค้าอ่อนไหว	75
ตารางที่ 2.28	การเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีของกลุ่มสินค้าอ่อนไหว	75
ตารางที่ 2.29	การเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีของกลุ่มสินค้าอ่อนไหว	76
ตารางที่ 2.30	Industry Classes Related to the Australia Steel Industry ปี 2000 และ 2001	78
ตารางที่ 2.31	สถานที่และกำลังการผลิตเหล็กของประเทศออสเตรเลียข้อมูลปี 2002	79
ตารางที่ 2.32	การผลิตแร่เหล็กของประเทศออสเตรเลียแบ่งตามรัฐตั้งแต่ปี 1996-2002	80
ตารางที่ 2.33	ปริมาณการผลิตเหล็กประเภทต่างๆ ของออสเตรเลียปี 1996-2001	81
ตารางที่ 2.34	ปริมาณการบริโภคเหล็กของประเทศออสเตรเลียปี 1996-2001	82
ตารางที่ 2.35	มูลค่าการส่งออกเหล็กประเภทต่างพิกัด 72 ของออสเตรเลียปี 1998-2002	82
ตารางที่ 2.36	มูลค่าการส่งออกเศษเหล็กหมวด HS 7204 ของประเทศออสเตรเลีย ปี 1998-2002	83
ตารางที่ 2.37	มูลค่าการส่งออกเหล็กแผ่นรีดร้อนพิกัด HS 7208 ของประเทศออสเตรเลีย ปี 1998-2002	84
ตารางที่ 2.38	มูลค่าการนำเข้าท่อเหล็กพิกัด 7215 ของออสเตรเลียจากประเทศต่างๆ ปี 1998-2002	85
ตารางที่ 2.39	มูลค่าการนำเข้ามูม รูปทรงทำด้วยเหล็กพิกัด 7216 ของออสเตรเลีย จากประเทศต่างๆ ปี 1998-2002	86
ตารางที่ 2.40	มูลค่าการนำเข้าแผ่นรีดเหล็กกล้าพิกัด 7219 ของออสเตรเลียจากประเทศต่างๆ ปี 1998-2002	87
ตารางที่ 2.41	มูลค่าการนำเข้าท่อเหล็กพิกัด 7306 ของออสเตรเลียจากประเทศต่างๆ ปี 1998-2002	88
ตารางที่ 2.42	มูลค่าการนำเข้าตะแกรงเหล็กพิกัด 7314 ของออสเตรเลียจากประเทศต่างๆ ปี 1998-2002	89

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
บทที่ 1 อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป	
รูปที่ 1.1 โครงสร้างของปริมาณและมูลค่าสินค้าสัตว์น้ำ	2
รูปที่ 1.2 สัดส่วนของปริมาณการนำเข้าปลาทูน่าชนิดต่างๆของประเทศไทยปี 2002	15
รูปที่ 1.3 สัดส่วนการแบ่งระหว่างเลี้ยงในฟาร์มกับจับจากธรรมชาติ	31
รูปที่ 1.4 สัดส่วนการจับกุ้งจากฟาร์ม และจากแหล่งธรรมชาติเพื่อการส่งออก	32
รูปที่ 1.5 พื้นที่ฟาร์มเลี้ยงกุ้งของแต่ละประเทศปี 1999	32
รูปที่ 1.6 ปริมาณการนำเข้ากุ้งของสหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่นตั้งแต่ปี 1996-2001	36
รูปที่ 1.7 สัดส่วนพื้นที่การเลี้ยงกุ้งในประเทศไทย	37
รูปที่ 1.8 ขนาดของฟาร์มในประเทศไทย	37
บทที่ 2 เหล็ก เหล็กกล้า และผลิตภัณฑ์	
รูปที่ 2.1 สัดส่วนปริมาณการผลิตเหล็กในตลาดโลกในปี 2002	48
รูปที่ 2.2 สัดส่วนปริมาณการบริโภคเหล็กในตลาดโลกในปี 2002	48
รูปที่ 2.3 แสดงโครงสร้างอุตสาหกรรมเหล็ก	52
รูปที่ 2.4 สัดส่วนปริมาณการผลิตเหล็กและเหล็กกล้าของประเทศไทยปี1997-2001	54

บทสรุปผู้บริหาร
โครงการศึกษาผลกระทบจากการจัดทำเขตการค้าเสรี
ไทย – ออสเตรเลีย
(อุตสาหกรรมอาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป อุตสาหกรรมเหล็กและผลิตภัณฑ์เหล็ก)

อุตสาหกรรมอาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป

ในส่วนของอุตสาหกรรมนี้ได้พิจารณาเฉพาะการส่งออกจากไทยไปยังออสเตรเลีย โดยได้แบ่งการพิจารณาออกเป็นสองสินค้าหลักที่มีความสำคัญสูงสุด คือ ปลาทูน่ากระป๋อง และ กุ้งแปรรูป

ปลาทูน่ากระป๋อง

อุตสาหกรรมปลาทูน่ากระป๋องซึ่งมีพิกัด HS 160414 ของไทย ประเทศออสเตรเลียเป็นคู่ค้าที่มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 4 โดยมีสัดส่วนมูลค่าคิดเป็นร้อยละ 7.99 ในปี 2002 อย่างไรก็ตามออสเตรเลียนำเข้าปลาทูน่ากระป๋องจากประเทศไทยคิดเป็นสัดส่วนที่สูงที่สุด คือกว่าร้อยละ 95 ของมูลค่าการนำเข้าปลาทูน่ากระป๋องในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ส่วนใหญ่จะเน้นการบริโภคปลาทูน่าในน้ำมันโดยเฉพาะในน้ำมันมะกอก และเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มสูง ในส่วนการกีดกันทางการค้าพบว่า ในปัจจุบันออสเตรเลียเก็บภาษีนำเข้าปลาทูน่ากระป๋องร้อยละ 5 โดยหลังจากการเจรจาได้มีข้อตกลงให้คงภาษีไว้ที่ร้อยละ 5 ไปอีกสามปีคือตั้งแต่ปี 2005 ถึง 2007 และจะลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ในปี 2008 เป็นต้นไป ส่วนในด้านของมาตรการที่ไม่ใช่ภาษี ออสเตรเลียมีกฎเกณฑ์การนำเข้าปลาทูน่ากระป๋องเข้าไปในประเทศออสเตรเลียคือไม่ต้องขออนุญาตนำเข้าถ้าไม่ได้ซบแบ่งที่มีส่วนผสมของไข่ หรือนม/เนยเกินร้อยละ 10 แต่ต้องได้รับการตรวจปล่อยจาก AQIS ทุกๆรอบของการนำเข้า ซึ่งสินค้าตั้งอยู่ในรูปพร้อมปรุง/บริโภค และได้กำหนดให้มีสาร Histamine ได้ไม่เกิน 100 ppm สำหรับผลกระทบจากการปรับลดภาษีของออสเตรเลียจากแบบจำลองไม่พบว่าราคาเป็นปัจจัยที่กำหนดปริมาณการนำเข้าปลาทูน่ากระป๋องของออสเตรเลียอย่างมีนัยสำคัญ และจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการพบว่าภาษีที่ลดลงอาจมีประโยชน์กับผู้ส่งออกบ้างแต่ค่อนข้างน้อย เนื่องจากในปัจจุบันอัตราภาษีไม่ได้สูงมากนักคืออยู่ที่ร้อยละ 5 และ ตลาดออสเตรเลียมีขนาดค่อนข้างเล็ก ส่วนมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีก็ได้เป็นอุปสรรคทางการค้า นอกจากนี้หากพิจารณาในแง่บทบาทของออสเตรเลียในการเป็นแหล่งอุปทานของวัตถุดิบก็พบว่าไม่น่ามีผลกระทบใดกับการผลิตของไทยเช่นกัน เนื่องจากปลาทูน่าที่จับไม่ใช่สายพันธุ์ที่ไทยนำมาใช้ผลิตปลาทูน่ากระป๋อง

กุ้งแปรรูป

ออสเตรเลียเป็นคู่ค้าที่มีความสำคัญเป็นอันดับ 5 ของไทย มีสัดส่วนมูลค่าการส่งออกร้อยละ 2 ในปี 2002 ในขณะที่ไทยมีบทบาทค่อนข้างสูงในประเทศออสเตรเลียคือ เป็นคู่ค้าที่มีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่งและมีสัดส่วนมูลค่าการนำเข้าสินค้าจากไทยถึงร้อยละ 61 ในปี 2002 โดยสินค้าที่ออสเตรเลียนิยมบริโภคได้แก่ กุ้งแช่แข็งแช่แข็ง และ กุ้งต้ม ด้านการกีดกันทางการค้าพบว่า ปัจจุบันสินค้าในหมวดนี้ออสเตรเลียไม่มีเก็บภาษีนำเข้า ส่วนในด้านของมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีสำหรับกุ้งแปรรูป คือจะมีการตรวจสอบการนำเข้ากุ้งโดยหน่วยงาน AQIS ซึ่งจะแบ่งข้อกำหนดในการนำเข้ากุ้งเป็นสองกรณีคือกุ้งสุกแล้ว และกุ้งดิบ กล่าวคือ ในส่วน

ของกุ้งสุกไม่ต้องขออนุญาตนำเข้า แต่ต้องได้รับการตรวจปล่อยจาก AQIS เพื่อให้แน่ใจว่าเป็นกุ้งที่สุกแล้วและไม่มีสารปนเปื้อน ในกรณีของกุ้งดิบต้องขออนุญาตนำเข้า และต้องได้รับการตรวจปล่อยสินค้าจาก AQIS ซึ่งจะอนุญาตการนำเข้ากุ้งดิบเพื่อการบริโภคเท่านั้นและจะต้องรับการทดสอบเชื้อตัวแดง ดวงขาว (WSSV) โดยวิธีสุ่มตัวอย่าง และต้องเป็นกุ้งที่คัดขนาดไม่เกิน 15 ตัวต่อปอนด์ หรือ 33 ตัวต่อกิโลกรัมต้องมีใบกำกับสินค้าแสดงมูลค่าสูงตามสมควร (ไม่ต่ำกว่า 10 เหรียญออสเตรเลียต่อกิโลกรัม) มีขนาดสม่ำเสมอในหีบห่อเดียวกันและระบุรายละเอียดสินค้าชัดเจน นอกจากนี้ต้องมีใบรับรองว่าไม่มีสิ่งปลอมปน และไม่มีร่องรอยให้เห็นด้วยตาเปล่าว่าเป็นกุ้งผิดปกติ นอกจากนี้ในปัจจุบันออสเตรเลียได้ประกาศการตรวจสอบอาหารนำเข้า โดยเริ่มต้นใช้มาตรการตรวจสอบสารไนโตรฟูแรนตกค้าง ซึ่งเป็นมาตรการตรวจสอบเพิ่มเติม ซึ่งจะดำเนินการควบคู่ไปกับมาตรการการตรวจสอบสารตกค้างคลอแรมฟีนีคอลที่ AQIS ปฏิบัติอยู่แล้ว ในส่วนของผลกระทบจากการเจรจาการค้าซึ่งไม่มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมกุ้งแปรรูป นอกจากนี้ จากแบบจำลองไม่พบว่าราคาเป็นปัจจัยที่กำหนดปริมาณการนำเข้ากุ้งแปรรูปของออสเตรเลียอย่างมีนัยสำคัญ และจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการเห็นว่าการค้าเสรีไม่มีผลกระทบใดๆ เนื่องจากอัตราภาษีอยู่ที่ร้อยละ 0 อยู่แล้ว ส่วนทางด้านมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีนั้นในปัจจุบันออสเตรเลียได้หันมาให้ความสนใจกับมาตรการทางสุขอนามัยมากขึ้น ซึ่งเป็นแนวโน้มตามปกติของการค้าสินค้าประเภทอาหารในตลาดโลก อย่างไรก็ตามในทัศนะของผู้ประกอบการเห็นว่ามาตรการโดยทั่วไปมิได้ถูกนำมาใช้เพื่อการกีดกันทางการค้า และการกำหนดมาตรฐานก็ยังคงอยู่ในวิสัยที่ผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์กุ้งสามารถที่จะกระทำตามได้

สำหรับข้อเสนอแนะในกลุ่มสินค้าอาหารทะเลกระป๋องและแปรรูปคือ ราคามีค่าใช้จ่ายหลักในการส่งออกสินค้าไปยังออสเตรเลีย แต่บทบาทของมาตรการที่มีใช่ภาษีที่จะมีความสำคัญทางการค้าเพิ่มขึ้นในออสเตรเลีย ทางไทยจึงควรมีหน่วยงานที่คอยติดตามมาตรการใหม่ๆ ในอนาคตเพื่อให้เกิดความโปร่งใส รวมทั้งปรับปรุงการออกใบรับรองสินค้าให้มีความรวดเร็วเพื่อลดความเสียหายแก่ผู้ส่งออก สำหรับภาคเอกชนยังสามารถขยายตลาดสินค้าในออสเตรเลียเพิ่มขึ้นโดยเน้นสินค้าระดับบนที่มีมูลค่าเพิ่มสูง

อุตสาหกรรมเหล็ก

อุตสาหกรรมเหล็กในไทยยังไม่มีผู้ผลิตครบวงจรโดยจะมีเพียงผลิตภัณฑ์เหล็กชิ้นกลางและชิ้นปลายเท่านั้น ในภาพรวมสำหรับผลิตภัณฑ์เหล็กพบว่าไทยอยู่ในฐานะ ผู้นำเข้าสุทธิ ในพิกัด 72 โดยมีการขาดดุลการค้ากว่า 83 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2003 และอยู่ในฐานะผู้ส่งออกสุทธิในพิกัด 73 โดยเกินดุลการค้ามูลค่า 32.41 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2003 ในขณะที่ประเทศออสเตรเลียมีการผลิตเหล็กที่ครบวงจรและมีความทันสมัย นอกจากนี้ยังมีการลงทุนโดยตรงจากประเทศออสเตรเลียในรูปของบริษัท บลูสโคปสตีล จำกัด และบลูสโคปไอสจ่า จำกัด ในอุตสาหกรรมเหล็กจะพิจารณาทั้งการส่งออกและการนำเข้าของไทย โดยการส่งออกจะพิจารณาพิกัด HS 72 และ 73 ในด้านการนำเข้าจะพิจารณาพิกัด HS 7204 และ 7208

ปัจจุบันประเทศไทยส่งออกเหล็กพิกัด HS 72 และ 73 ไปออสเตรเลียมีสัดส่วนมูลค่าคิดเป็นร้อยละ 4.28 และร้อยละ 4.39 ตามลำดับ โดยสินค้าส่งออกที่มีมูลค่าลำดับต้นๆ ได้แก่ พิกัด 7216 มุม รูปทรงและหน้าตัดรูปต่างๆ ทำด้วยเหล็กกล้าไม่เจือ พิกัด 7215 ท่อนและเส้นอื่นๆ ทำด้วยเหล็กกล้าไม่เจือ พิกัด 7219 ผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็กกล้าไม่ผสมนิมมีความกว้างตั้งแต่ 600 มิลลิเมตรขึ้นไป พิกัด 7306 หลอดหรือ

ท่อ และ โพรไฟล์กลวงอื่นๆ พิกัด 7314 ของที่มีลักษณะแบบผ้า ตะแกรง ตาข่าย และรั้วที่ทำด้วยลวดเหล็ก หรือ ลวดเหล็กกล้า เป็นต้น

เมื่อเปิดเขตการค้าเสรีกับออสเตรเลียแล้ว ด้านการส่งออกของไทย ออสเตรเลียลดภาษีให้ ไทยเหลือร้อยละ 0 ในปี 2005 ในทุกพิกัดสินค้า ในส่วนของมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีนั้นออสเตรเลียกำหนดให้สินค้า ไทยต้องได้ตามกฎหมายเกณฑ์ว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า ซึ่งสินค้าเหล็กใช้วิธี Substantial Transformation คือ การ เปลี่ยนพิกัดสินค้าเมื่อมีการส่งออก นอกจากนี้ยังมีมาตรการ Safeguard in Process และ Import Monitoring & Licensing in Process โดยในปัจจุบันออสเตรเลียจะไม่ยอมรับวิธีการ temp coil คือ การนำเหล็กร้อนจุ่มน้ำ เพื่อให้เหล็กแข็งตัวทันที นอกจากนี้ในการส่งออกเหล็กไปยังออสเตรเลียจะต้องมีใบรับรองมาตรฐาน เช่นเดียวกับการกำหนดมาตรฐานของประเทศคู่ค้าสำคัญอื่นๆ ของไทย

ในส่วนของผลกระทบด้านการส่งออกเหล็กไปออสเตรเลียนั้น จากการคำนวณโดยพิจารณา สินค้าที่ไทยส่งออกไปออสเตรเลียในพิกัดตัวอย่างคือ พิกัด HS 7216, 7219, 7306 และ 7314 ซึ่งมีความสำคัญ ทางการค้าในระดับต้น พบว่าการลดภาษีจะทำให้มีปริมาณการส่งออกของไทยเพิ่มขึ้น นอกจากนี้จากทัศนะ ของผู้ประกอบการสินค้าเหล็ก การเจรจาเรื่องกฎเกณฑ์ว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าได้ผลเป็นอย่างดีมีปัญหาเพียง ชนิดเดียวคือพิกัด HS 7217 ซึ่งถือว่ากระทบต่ออุตสาหกรรมน้อย ในภาพรวมจึงไม่ถือว่ามีผลเสียต่อ อุตสาหกรรมเหล็ก อาจเป็นการเพิ่มโอกาสทางการค้าได้ แต่อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการเห็นว่ายังไม่สามารถ บอกรายละเอียดของมาตรการภาษีได้ชัดเจนทั้งนี้ต้องขึ้นกับมาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีอีกด้วย ซึ่งหากเราไม่ สามารถปฏิบัติตามมาตรฐานที่ออสเตรเลียกำหนดได้ก็จะเป็นอุปสรรคในการส่งสินค้าไปยังออสเตรเลีย นอกจากนี้ออสเตรเลียก็ไม่ให้ทั้งผู้ส่งออกและผู้นำเข้ารายใหญ่ของโลกผลกระทบด้านการส่งออกจึงไม่สูงมากนัก

ด้านการนำเข้า HS 7204 เศษและของที่ใช้ไม่ได้จำพวกเหล็ก และ 7208 ผลิตภัณฑ์แผ่นรีด ทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้าไม่เจือ มีความกว้างตั้งแต่ 600 มิลลิเมตรขึ้นไปได้จากการรีดร้อนไม่หุ้มติดของไทย จากออสเตรเลียเป็นสัดส่วนที่ไม่สูงนักคือประมาณร้อยละ 6 และ ร้อยละ 1.72 ของมูลค่าการนำเข้าตามลำดับ นอกจากนี้ไทยยังมีการนำเข้าสินค้าวัตถุดิบคือพิกัด 7207 (slab) ร้อยละ 5.34 โดยเมื่อเปิดเขตการค้าเสรีกับ ออสเตรเลียแล้วไทยได้มีการลดภาษีให้ออสเตรเลียให้เหลืออัตราร้อยละ 0 แต่ไม่ได้ลดลงทันทีในทุกสินค้า จะมี สินค้าเหล็กบางชนิดที่ยืดระยะเวลาการลดภาษีออกไปโดยได้จัดให้อยู่ในกลุ่มสินค้าที่อ่อนไหว (Sensitive list) ซึ่งจะมีพิกัดสินค้านี้คือ HS 7208 ,7209 ,7210 ,7211 ,7212 ,7216 ,7301 และ 7306

การศึกษาผลกระทบการปรับลดภาษีจากแบบจำลองพบว่า ในพิกัด HS 7204 พบราคามีได้ เป็นปัจจัยที่กำหนดปริมาณการนำเข้าจากออสเตรเลีย ส่วนการนำเข้าของไทยพิกัด HS 7208 เมื่อลดอัตราภาษี และจะทำให้มีปริมาณการนำเข้าเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ผลกระทบในส่วนของทัศนะของผู้ประกอบการมี ดังนี้คือ ปัจจุบันไทยเน้นการนำเข้าผลผลิตเหล็กขั้นต้นซึ่งใช้เป็นวัตถุดิบ เนื่องจากไม่สามารถผลิตเองได้ ยกเว้น ผลิตภัณฑ์ 7208 ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ทับซ้อนกับผลิตภัณฑ์ของไทย การเปิดการค้าเสรีอาจทำให้ผลิตภัณฑ์ที่เคย ได้รับการปกป้องกระทบกระเทือนซึ่งรวมถึงผลิตภัณฑ์เหล็กชนิดอื่นๆ ดังนั้นจึงมองไม่เห็นประโยชน์ของการ ลดภาษีต่ออุตสาหกรรมของไทย อย่างไรก็ตามความสำเร็จจากการต่อรองโดยใช้หลักการกำหนดรายการสินค้า อ่อนไหวได้ช่วยชะลอปัญหา และเปิดโอกาสให้อุตสาหกรรมได้ปรับตัว นอกจากนี้ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เห็นว่าออสเตรเลียไม่ได้มีนโยบายเข้ามาเพื่อเจาะตลาดไทย ดังนั้นความกังวลจึงไม่มากเท่าหากเทียบกับการ เปิดเขตการค้าเสรีกับจีน อินเดีย และญี่ปุ่น

สำหรับข้อเสนอแนะของอุตสาหกรรมเหล็กคือ การลดภาษีมีผลต่อผู้ผลิตเหล็กภายในประเทศในอนาคตอย่างแน่นอน ดังนั้นผู้ประกอบการจึงต้องเร่งพัฒนาแนวทางการผลิตทั้งในด้านการลดต้นทุนและการสร้างความแตกต่างในสินค้าในระหว่างที่ได้รับการผ่อนปรนมาตรการภาษี นอกจากนี้โรงงานต้องพัฒนาการผลิตเพื่อให้ได้มาตรฐานในระดับเดียวกับที่ตลาดกำหนด

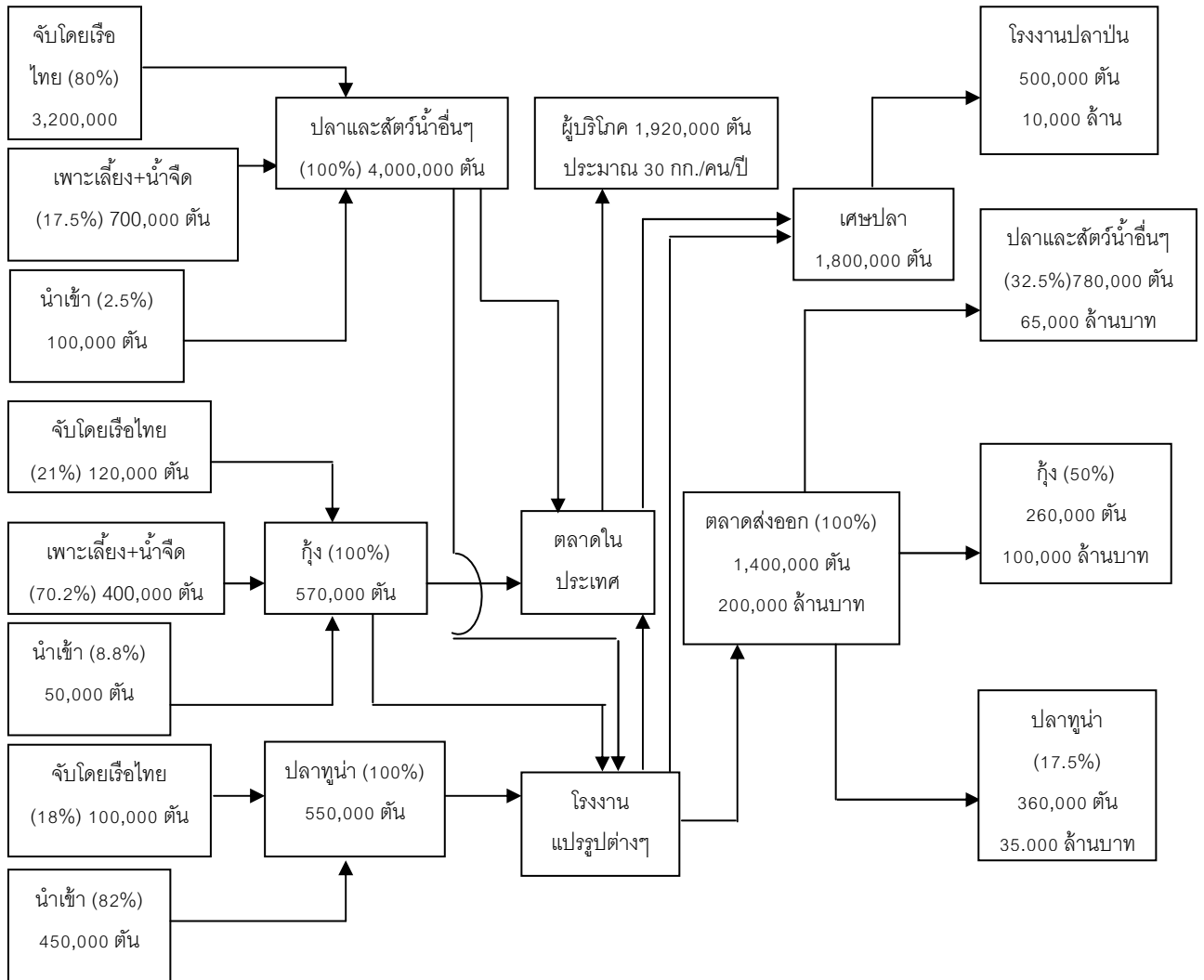
บทที่ 1

อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป

1.1 โครงสร้างของปริมาณและมูลค่าสินค้าสัตว์น้ำของไทย

เมื่อพิจารณาปริมาณ และมูลค่าสินค้าสัตว์น้ำของไทยจะพบว่ากุ้งและปลาทูน่าจัดเป็นสินค้าทางเศรษฐกิจที่มีความสำคัญอย่างยิ่งทั้งนี้จากรูปที่ 1.1 แสดงให้เห็นว่าโครงสร้างของปริมาณการผลิตกุ้งของไทยในปี 2003 จะมีทั้งการเพาะเลี้ยง จับจากธรรมชาติทั้งน้ำจืดและน้ำเค็ม และนำเข้า โดยสัดส่วนของกุ้งที่เพาะเลี้ยงและจับจากแหล่งน้ำจืดคิดเป็นร้อยละ 70.2 เป็นปริมาณประมาณ 400,000 ตัน และจับจากทะเลร้อยละ 21 คิดเป็นปริมาณประมาณ 120,000 ตัน และนำเข้าร้อยละ 8.8 คิดเป็นปริมาณประมาณ 50,000 ตัน ส่วนการผลิตปลาทูน่าของไทยนั้นจะนำเข้าจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 82 คิดเป็นปริมาณประมาณ 450,000 ตัน โดยมีการจับโดยเรือไทยร้อยละ 18 คิดเป็นประมาณ 100,000 ตัน หลังจากนั้นผลผลิตกุ้งจะส่งไปยังตลาดในประเทศ และเข้าสู่โรงงานแปรรูปต่างๆเพื่อผลิตเพื่อการส่งออก ส่วนปลาทูน่านั้นจะส่งเข้าโรงงานแปรรูปทั้งหมด และเมื่อดูจากการส่งออกมูลค่าสัตว์น้ำของไทยแล้วจะพบว่ามีการส่งออกกุ้งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 50 คิดเป็นมูลค่าประมาณ 100 ล้านบาท และส่งออกปลาทูน่าคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 17.5 เป็นมูลค่าประมาณ 35,000 ล้านบาท ทั้งนี้ในกรอบการวิจัยจะพิจารณาผลิตภัณฑ์อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูปคือ ปลาทูน่า และกุ้ง เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์อาหารทะเลที่มีมูลค่าการส่งออกจากไทยไปยังออสเตรเลียที่มีความสำคัญที่สุด 2 อันดับแรก

รูปที่ 1.1 โครงสร้างของปริมาณและมูลค่าสินค้าสัตว์น้ำ

ที่มา : สถาบันพระปกเกล้า ,ตุลาคม 2003

หมายเหตุ : ตัวเลขประมาณการโดยศูนย์ประมงศึกษา สมุทรสาคร

1.2 ทูน่า

1.2.1 กรอบการวิจัย

ขอบเขตในการศึกษาคือพิกัดศุลกากร HS160414 ปลาทูน่ากระป๋อง

1.2.2 ภาพรวมอุตสาหกรรมปลาทูน่ากระป๋องในตลาดโลก

1.2.2.1 การผลิต

วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต

ในการผลิตปลาทูน่ากระป๋องนั้นมีปลาทูน่าหลากหลายสายพันธุ์ที่ใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิต ซึ่งในแต่ละพันธุ์ก็มีคุณลักษณะแตกต่างกันไปโดยสามารถอธิบายปลาทูน่าสายพันธุ์ต่างๆ ได้ดังนี้

Skipjack (ปลาทูนาท้องแถบ) – เป็นสายพันธุ์ที่มีอยู่อย่างมากมายและจำหน่ายมากเป็นอันดับแรก โดยลักษณะของปลาทูนาทันธุ์นี้จะมีขนาดเล็ก ลำตัวยาว 18-32 นิ้ว และน้ำหนัก 3-7 กก. อาศัยอยู่ในแหล่งน้ำที่มีอุณหภูมิ 15-25 องศาเซลเซียส ลักษณะโดยทั่วไป จะเป็นปลาที่มีเนื้อนุ่มและมีสีเข้ม จัดเป็นพันธุ์ที่มีคุณภาพต่ำกว่าพันธุ์ Yellow-fin และ Albacore

Yellow-fin (ปลาทูนาคีรีบเหลือง) – เป็นสายพันธุ์ที่ผู้ประกอบการไทยใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตปลาทูนากะป๋องและจำหน่ายมากเป็นอันดับสอง โดยลักษณะของปลาทูนาทันธุ์นี้จะมีขนาดลำตัวยาว 27-60 นิ้ว และน้ำหนักตั้งแต่ 7-25 กก. อาศัยอยู่ในแหล่งน้ำที่มีอุณหภูมิอยู่ระหว่าง 18-30 องศาเซลเซียส ลักษณะโดยทั่วไปจะเป็นปลาที่มีสีซีมน้อย และมีปริมาณเนื้อปลามากกว่าสายพันธุ์อื่นๆ จึงเป็นที่นิยมนำปลาทูนาสายพันธุ์นี้มาผลิตเป็นปลาทูนากะป๋อง

Albacore (ปลาทูนาคีรีบยาว) – เป็นสายพันธุ์ที่ผู้ประกอบการไทยใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตปลาทูนากะป๋องและจำหน่ายมากเป็นอันดับสาม โดยลักษณะของปลาทูนาสายพันธุ์นี้จะมีขนาดลำตัวยาว 15-36 นิ้ว และน้ำหนักตั้งแต่ 4-15 กก. เป็นปลาที่สามารถอยู่ได้ทั้งผิวน้ำที่มีอุณหภูมิ 15-19 องศาเซลเซียส และในน้ำลึกที่มีอุณหภูมิอยู่ระหว่าง 13-25 องศาเซลเซียส Albacore เป็นสายพันธุ์เดียวที่นำมาเป็นวัตถุดิบในการผลิตปลาทูนาน้ำแข็งเนื้อขาวบรรจุกระป๋อง และเป็นสายพันธุ์ที่จัดว่าเป็นวัตถุดิบที่มีคุณภาพสูงที่สุดเพื่อใช้ในการผลิตปลาทูนากะป๋อง

Big-eye – เป็นสายพันธุ์ที่ได้รับความนิยมบริโภคมากกว่านำมาบรรจุกระป๋อง โดยส่วนใหญ่จะส่งออกไปยังตลาดญี่ปุ่นเพื่อนำไปจำหน่ายในตลาดสด เป็นปลาที่มีขนาดลำตัวยาวตั้งแต่ 35-72 นิ้ว และมีน้ำหนักระหว่าง 4-16 กก. พบได้ในแหล่งน้ำที่มีอุณหภูมิตั้งแต่ 13-29 องศาเซลเซียส

Blue-fin – เป็นสายพันธุ์ที่มีความสำคัญน้อยในอุตสาหกรรมในประเทศไทย และเป็นปลาที่มีขนาดใหญ่ที่สุด โดยปลาทูนาน้ำ Southern blue-fin มีขนาดลำตัวยาวตั้งแต่ 60-80 นิ้ว และมีน้ำหนัก 40-130 กก. ขณะที่ Northern blue-fin จะมีขนาดใหญ่กว่ามาก โดยอาจจะมีน้ำหนักสูงถึง 750 กก. Blue-fin เป็นสายพันธุ์ที่ไม่นิยมบรรจุกระป๋องเพราะมีสีเข้มเกินไป ส่วนใหญ่จะส่งออกไปยังตลาดสดประเทศญี่ปุ่น

Tongol – เป็นสายพันธุ์ที่สามารถพบได้ตามชายฝั่งทะเลของประเทศไทย และเป็นปลาที่มีขนาดเล็ก โดยมีลำตัวยาวเพียง 70-130 เซนติเมตร และน้ำหนัก 1-5 กก. จัดอยู่ในประเภทปลาเนื้อขาวที่มีรสชาติดี แต่มีขนาดอุตสาหกรรมบรรจุกระป๋องเล็ก ประชากรชาวอเมริกันทางตอนเหนือบางคนนิยมบริโภคปลาสายพันธุ์นี้ เนื่องจากรสชาติดีและสีของเนื้อปลา

Bonito – เช่นเดียวกับ Tongol คือสามารถพบได้ตามชายฝั่งทะเลของประเทศไทย และมีขนาดเล็กเช่นเดียวกัน คือยาว 18-32 นิ้ว และหนัก 1-4 กก. ส่วนใหญ่จะนำมาแช่เย็นและแช่แข็งโดยตัดหัวและคว้านไส้ออกเพื่อจำหน่าย

สำหรับราคาวัตถุดิบปลาทูน่าไม่สามารถคาดการณ์ได้เนื่องจากถูกกำหนดโดยอุปสงค์และอุปทาน อย่างไรก็ตามราคาปลาทูน่าโดยเฉลี่ยในแต่ละปีมีการเปลี่ยนแปลงไม่สูงมาก ยกเว้นในปี 1997 และ 1998 ซึ่งมีการเคลื่อนไหวขึ้นลงค่อนข้างสูงถึง 990-1000 เหรียญสหรัฐฯต่อตัน เนื่องจากผลของการเกิดปรากฏการณ์ทางธรรมชาติเอลนีโญ (El Niño) แต่ในปี 1999 และ 2000 กลับมีราคาลดลงอย่างมากเนื่องจากสามารถจับปลาทูน่าได้มากขึ้นต่อมาในปี 2001 กองเรือจิ้งมีนโยบายหยุดการจับปลาระยะหนึ่งเพื่อควบคุมราคาปลาให้อยู่ในระดับปกติ ทำให้ในปี 2001 และ 2002 มีราคาเฉลี่ยอยู่ที่ 747 และ 730 เหรียญสหรัฐฯต่อตันตามลำดับ

จากตัวเลขในตารางที่ 1.1 ซึ่งแสดงปริมาณการผลิตปลาทูน่ารายปี พบว่าประมาณร้อยละ 42.23 ของผลผลิตการจับปลาทูน่าพันธุ์ที่สำคัญโดยรวมของโลก มาจากกองเรือของประเทศที่มีการจับปลาทูน่ามานาน ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น ไต้หวัน เกาหลีใต้ และสเปน นอกจากนี้ประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศก็เริ่มมีบทบาทมากขึ้นในแง่ของผลผลิตการจับปลาทูน่าที่ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง เช่น อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เอกวาดอร์ เวเนซุเอล่า ปานามา และไมโครนีเซีย โดยเฉพาะอินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์มีสถิติการจับปลาทูน่าที่แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มการเข้ามาแข่งขันที่สูงขึ้น ในด้านการจับปลาทูน่าของประเทศกำลังพัฒนาหลายๆ ประเทศ ในขณะที่ประเทศออสเตรเลียมีผลผลิตการจับปลาทูน่าอยู่ในลำดับที่ 22 ในปี 2000 โดยมีส่วนแบ่งด้านปริมาณคิดเป็นร้อยละ 0.56

ตารางที่ 1.1 ปริมาณการผลิตปลาทูน่ารายปีของประเทศผู้ผลิตรายใหญ่ตั้งแต่ปี 1996-2000

หน่วย : พันตัน

ประเทศ	1996	1997	1998	1999	2000	%การผลิตทั้งหมด เฉลี่ย ปี 96-00	ส่วนเปลี่ยนแปลง เฉลี่ย(%)
ญี่ปุ่น	547.4	630	659.2	600.7	633	17.40	4.06
ไต้หวัน	382.3	354.1	459.7	405.1	435.9	11.53	4.54
อินโดนีเซีย	182.1	187.2	227.1	244.8	270.8	6.27	10.63
เกาหลีใต้	195.9	212.1	255.3	182	218.2	6.04	4.95
สเปน	257	252.4	233.6	323.2	215.6	7.26	-1.04
ฟิลิปปินส์	171.3	177.4	199.9	204.2	206.2	5.42	4.84
เอกวาดอร์	74.7	113.2	116.4	199.5	171.5	3.77	27.93
สหรัฐอเมริกา	206.4	205.2	216.8	217.2	152.4	5.67	-6.14
ฝรั่งเศส	163.5	137	125.8	153.2	152.1	4.16	-0.83
เม็กซิโก	149.6	165.8	135.5	143.2	119.1	4.06	-4.65
มัลดีฟ	78.9	82	92.6	107.2	91.9	2.55	4.59
เวเนซุเอล่า	85.3	85.2	87.2	87	90.3	2.47	1.45
ศรีลังกา	36.2	44.3	55.2	80.1	74.5	1.62	21.27
Vanuatu	45.2	63.8	74.6	94.7	71.1	1.96	15.03
การ์นา	37.6	51.6	65.2	83.2	52.5	1.62	13.57
อิหร่าน	33.6	27.5	28.6	44	36.2	0.96	5.49
เซเชลล์	0.1	8.8	20.4	28.8	35.1	0.51	2223.72
บราซิล	27.8	31.2	30.4	31.2	32.1	0.87	3.80
กัวเตมาลา	-	-	-	-	30.3	0.17	-
ปานามา	33.1	22.9	8.5	15.1	29.5	0.63	19.83
ไมโครนีเซีย	8.5	9.1	14.3	11	26.7	0.39	45.96
ออสเตรเลีย	13	17	17.6	28	24.5	0.56	20.22
โคลัมเบีย	41.5	69.8	18.6	58.7	23.8	1.21	37.74
จีน	7.7	6.6	8.1	21.2	22.3	0.37	43.84
ปาปัวนิวกินี	11.1	14.5	43	32.3	22.3	0.68	42.83
Netherlands, Antilles	0.2	0.2	0.2	0.2	19	0.11	2350.00
นิวซีแลนด์	11.1	8.4	15.6	10.6	15.1	0.34	17.95
หมู่เกาะโซโลมอน	38.7	47.4	48.4	45.7	12	1.09	-13.68
ปากีสถาน	9.4	11.5	11.3	11.8	10.1	0.31	2.65
ประเทศอื่นๆ	350.4	351.1	386.6	358.9	311	9.98	-2.55
รวมทั้งหมด	3199.6	3390.3	3655.7	3822.9	3605.2	100.00	

หมายเหตุ : เฉพาะสายพันธุ์ skipjack, bigeye และ bluefin เท่านั้น

ที่มา : Globe Fish, กรกฎาคม 2000

ในส่วนของ การนำปลาทูน่ามาผลิตเป็นปลาทูน่าแช่เย็นแช่แข็งนั้น จากตารางที่ 1.2 พบว่า ร้อยละของการผลิตรวมทั่วโลกประมาณ 61.47 มาจากสามประเทศคือ ประเทศญี่ปุ่น ได้หวัน และเกาหลีใต้ ส่วนการผลิตปลาทูน่าสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศอื่น ๆ นั้นคิดเป็นสัดส่วนที่ไม่มากนัก โดยผลผลิตในส่วนนี้ ประเทศไทยไม่ได้มีบทบาทโดดเด่นนักในตลาดโลก ทั้งนี้ประเทศไทยมีส่วนแบ่งของปริมาณการผลิตโดยเฉลี่ยระหว่างปี 1996-2000 คือร้อยละ 2.5 คิดเป็นลำดับ 7 ในขณะที่ประเทศออสเตรเลียมีส่วนแบ่งในการผลิตประมาณร้อยละ 0.11

ตารางที่ 1.2 ปริมาณการผลิตปลาทูน่าสดแช่เย็นแช่แข็งรายปีของโลกตั้งแต่ปี 1996-2000

หน่วย : พันตัน

ประเทศ	1996	1997	1998	1999	2000	% ของการผลิต เฉลี่ย ปี 96-00	ส่วนเปลี่ยนแปลง เฉลี่ย(%)
ญี่ปุ่น	433.8	451.7	495.8	447.7	443	24.32	0.78
ไต้หวัน	355.6	331.6	439.3	382.8	421	20.63	5.71
เกาหลีใต้	273.5	295.7	368.3	338.7	273.2	16.52	1.32
สเปน	183.1	202.5	164.9	200.4	170.8	9.90	-0.30
ฝรั่งเศส	133.5	118.3	107.6	115.1	137.1	6.59	1.41
โคลัมเบีย	53.6	62.4	54.9	56.7	65.7	3.15	5.89
ไทย	46.3	42.8	44.1	52.4	47.6	2.50	1.28
ฟิลิปปินส์	20.6	33.5	51	46.7	44.6	2.08	25.48
อินเดีย	40.3	40.4	41	40.8	40	2.17	-0.18
เอกวาดอร์	30.2	26	59.1	41.6	37.6	2.06	18.54
เม็กซิโก	37.8	54.4	49	46.3	27.1	2.29	-3.25
หมู่เกาะโซโลมอน	22.6	25.9	37.3	24.4	24	1.43	5.60
อินโดนีเซีย	29.4	43.1	47.8	28.5	17.7	1.77	-5.19
มัลดีฟ	14.9	16.9	15.1	22.3	14.5	0.90	3.87
นิวซีแลนด์	9.2	8.9	10.9	8	14.4	0.55	18.15
บราซิล	8.5	11.1	10.5	6.8	11.7	0.52	15.50
การ์นา	17.9	19.9	29.5	39.7	11.1	1.25	5.49
เวเนซุเอล่า	7.5	4.5	3.4	1.4	6.3	0.25	56.68
หมู่เกาะฟีจี	3	3.3	1	3.8	4.1	0.17	25.00
แอฟริกาใต้	5.9	7.5	9.8	5.1	4.1	0.34	-2.45
ออสเตรเลีย	0.2	0.7	1.8	4.2	3.7	0.11	132.14
ประเทศอื่นๆ	8.3	14.6	12.1	9	3.8	0.51	-6.15
รวมทั้งหมด	1735.7	1815.7	2054.2	1922.4	1823.1	100.00	

ที่มา : Globe Fish, กรกฎาคม 2000

ผลผลิตปลาทูน่ากระป๋อง

เมื่อดูปริมาณการผลิตปลาทูน่ากระป๋องจากทั่วโลกจะเห็นว่าการผลิตปลาทูน่ากระป๋องอยู่ที่ประมาณ 1,400,000 ตัน โดยที่ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ที่สุดคือประมาณ 300,000 ตัน รองลงมาคือประเทศไทยมีผลผลิตประมาณ 250,000 ตัน และที่อัตราการเจริญเติบโตของผลผลิตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประเทศสเปนเริ่มมีความสำคัญในตลาดเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยมีผลผลิตประมาณ 200,000 ตัน และยังมี อิตาลี และญี่ปุ่น ผลิตได้ประมาณ 80,000 และ 70,000 ตันตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้จากตารางที่ 1.3

ตารางที่ 1.3 ปริมาณการผลิตปลาทูน่ากระป๋องรายปีของประเทศผู้ผลิตรายใหญ่ปี 1996-2000

หน่วย : พันตัน

ประเทศ	1996	1997	1998	1999	2000	% ของการผลิตเฉลี่ย ปี 96-00	ส่วนเปลี่ยนแปลงเฉลี่ย(%)
สหรัฐอเมริกา	306	284.4	308.8	303.5	304.2	22.68	0.01
ไทย	189	200	227.1	259.1	244	16.77	6.91
สเปน	153.5	160.5	203.2	208.7	180.2	13.57	5.05
อิตาลี	78	78	86	89	80	6.18	0.91
ญี่ปุ่น	71.4	68	66	65.5	69.5	5.14	-0.59
โคตดิเวัวร์	61.9	49.1	58	46.2	57.1	4.11	0.17
เอกวาดอร์	26.5	27.2	64.7	45.6	53.6	3.22	32.13
เม็กซิโก	51.1	65.5	55.1	57.2	48.9	4.19	0.40
ฝรั่งเศส	39.2	37.3	37.5	41.5	44.4	3.01	3.34
อินโดนีเซีย	23.5	23	27	36.3	41.9	2.27	16.28
ฟิลิปปินส์	69.1	56.2	63.7	36.9	35.6	3.97	-12.73
เซเชลล์	12.7	15.1	18.9	33.2	28.8	1.61	26.62
กานา	12.8	22.8	23	25.1	25.1	1.63	22.03
อิหร่าน	23	22.7	23.6	28.6	20.6	1.78	-1.03
มอริเชียส	14.7	14.4	14.3	12.7	18.3	1.12	7.54
โปรตุเกส	20.8	17.9	19.3	18.4	16.7	1.40	-5.01
โคลัมเบีย	13	15.6	13.3	12.8	14.4	1.04	3.50
เวเนซุเอล่า	13.1	12.4	12.8	11.9	10	0.91	-6.28
เซเนกัล	19.4	19.3	17.9	11.8	8.8	1.17	25.00
มาดากัสการ์	14	5.9	12.6	8	8	0.73	4.80
ประเทศอื่นๆ	39.7	46.3	52.8	47.2	47	3.50	4.91
รวมทั้งหมด	1252.4	1241.6	1405.5	1399.4	1357.1	100.00	

ที่มา : Globe Fish, กรกฎาคม 2000

1.2.2.2 การค้าปลาทูน่ากระป๋องในตลาดโลก

การส่งออก

ไทยเป็นประเทศที่มีการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ของโลก ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1984 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน โดยในปี ค.ศ. 2000 ไทยมีการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องจำนวน 244.1 พันตัน เป็นมูลค่าประมาณ 466.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งนี้มีสัดส่วนเฉลี่ยตั้งแต่ปี 1996-2000 คิดเป็นร้อยละ 29.06 ของมูลค่าการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องในตลาดโลก และร้อยละ 32.33 ของปริมาณการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องของโลก ดังจะเห็นได้จากตารางที่ 1.4 และตารางที่ 1.5 ทั้งนี้ไทยเคยมีการส่งออกมากที่สุดในปี 1991 มีมูลค่าถึง 632 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 45 ของมูลค่าการส่งออกปลาทูน่าทั้งหมดของโลก

ตารางที่ 1.4 ปริมาณการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องจากทั่วโลกระหว่างปี 1996-2000

หน่วย : พันตัน

ประเทศ	1996	1997	1998	1999	2000	% ของทั้งโลก เฉลี่ย ปี 96-00	ส่วนเปลี่ยนแปลงเฉลี่ย(%)
ไทย	188.4	203.8	227.1	259.1	244.1	32.33	6.98
สเปน	39.3	50	61	59	80.2	8.25	20.47
ฝรั่งเศส	29	35.4	24.5	43	64.7	5.59	29.31
โคตดิวัร์	61.9	49.1	58.1	45.9	57.7	7.94	0.59
เอกวาดอร์	26.5	27.2	36.3	45.6	53.6	5.37	19.82
อินโดนีเซีย	31.1	23.9	39.9	36.3	44.7	5.03	14.48
ฟิลิปปินส์	69.1	56.2	63.7	36.9	44.2	7.96	-6.90
เซเชลล์	13	21.9	21.6	34.6	41.5	3.73	36.80
การ์นา	12.8	22.8	17	21.3	25.1	2.84	23.96
มอริเชียส	13.1	15.1	12.6	14.9	17.6	2.12	8.77
อิตาลี	5.2	6.3	7	7.2	16.8	1.19	42.11
โคลัมเบีย	11.2	13.8	13.3	12.8	14.5	1.90	7.28
เยอรมัน	8	7.3	9.4	12.3	14.1	1.45	16.38
ประเทศอื่นๆ	106.5	98.1	119	96.4	67	14.28	-22.95
รวมทั้งหมด	615.1	631	711	725.4	785.7	100.00	

ที่มา : Globe Fish, กรกฎาคม 2545

ตารางที่ 1.5 มูลค่าการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องจากทั่วโลกระหว่างปี 1996-2000

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ

ประเทศ	1996	1997	1998	1999	2000	% ของทั้งโลก เฉลี่ย ปี 96-00	ส่วนเปลี่ยนแปลง เฉลี่ย(%)
ไทย	488.6	574.7	608.2	578.8	466.7	29.06	-0.19
ญี่ปุ่น	165.1	191.7	248.9	197.4	222.8	10.99	9.53
เซเนกัล	89.5	118.1	78.4	118.4	161.3	6.19	21.40
โคตดิวัร์	238	186.5	220.9	116.1	120	9.39	-11.82
ฟิลิปปินส์	34.1	57.2	78.5	99.6	106.3	4.07	34.65
สเปน	69.2	77.8	107.2	106.2	99.6	4.94	10.77
ฝรั่งเศส	79.6	70.3	104.2	82.5	87.8	4.55	5.53
โปรตุเกส	130.8	134.3	130.1	78.1	64.5	5.71	-14.46
มอริเชียส	38.2	67.3	51.2	54.3	59.1	2.91	16.79
อิตาลี	33.1	34.9	39	38.7	48	2.10	10.11
อินโดนีเซีย	25	22.3	33.4	39.6	37	1.70	12.74
มาเลเซีย	39.4	42.7	41.1	37.6	5.5	1.75	-22.31
เอกวาดอร์	35.7	47.7	51.9	35.5	31	2.14	-0.46
สหราชอาณาจักร	43.6	24.6	34	25.1	22.6	1.61	-10.38
การ์นา	48.2	49.9	53	28	18.3	2.08	-18.02
เซเชลล์	16.6	16.3	16.7	8.6	10.9	0.74	-5.28
เนเธอร์แลนด์	29	6.9	6.9	10	10	0.69	-7.82
โคลัมเบีย	33.1	34.9	39	38.7	48	2.10	10.11
มาดากัสการ์	39.2	25.3	26.8	23.8	9.8	1.33	25.00
เยอรมัน	7.3	11.6	82.5	35	9.6	1.46	134.99
คอ스타ริกา	17.7	31.8	63.6	25.8	8.6	1.51	13.39
หมู่เกาะโซโลมอน	13.7	17.1	2.7	8.1	8.1	0.54	35.15
มัลดีฟ	14.9	15.6	15.4	12.1	6.4	0.68	-16.28
ประเทศอื่นๆ	43.1	40.4	32	28.6	20.2	1.76	-16.76
รวมทั้งหมด	1772.9	1900.2	2165.7	1826.6	1682.1	100.00	

ที่มา : Globe Fish, กรกฎาคม 2002

สำหรับประเทศที่มีการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องในระดับที่สูงคือประเทศสเปน ฝรั่งเศส โคตดิ-
วัวร์ เอกวาดอร์ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และเซเชลส์ ปริมาณการส่งออกของประเทศเหล่านี้เมื่อรวมกับไทยแล้วจะ
มีปริมาณเป็นสัดส่วนสูงถึงกว่าร้อยละ 80.27 ของปริมาณการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องทั้งหมดของโลก ทั้งนี้
แนวโน้มการส่งออกในปัจจุบันมีการขยายตัวของการส่งออกในหลายประเทศได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น เซเนกัล และ
ฟิลิปปินส์ ได้มีการขยายตัวทางมูลค่าการค้าที่เพิ่มสูงขึ้นมากคือร้อยละ 9.53 ,21.54 และ 34.65 ตามลำดับ ทำ
ให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับการแข่งขันที่หนักขึ้น

การนำเข้า

หากพิจารณาโครงสร้างการนำเข้าปลาทูน่ากระป๋องเป็นรายประเทศแล้ว จะพบว่าประเทศ
สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศผู้นำเข้ารายใหญ่ที่สุดของโลก โดยในอดีตสหรัฐอเมริกาเคยมีสัดส่วนการนำเข้าถึงร้อย
ละ 36 ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมดของโลก แต่ในปัจจุบันสหรัฐอเมริกามีสัดส่วนการนำเข้าลดลงเรื่อยมา โดย
ในปี 2002 มีสัดส่วนของมูลค่าการนำเข้าประมาณร้อยละ 13.68 และโดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 1996-2000 สัดส่วนการ
นำเข้าของสหรัฐอเมริกาคือร้อยละ 18.19 ของการนำเข้าทั้งหมดของโลก ในขณะที่ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป
ต่างๆมีปริมาณการนำเข้าที่เพิ่มสูงขึ้นได้แก่ ประเทศฝรั่งเศส สหราชอาณาจักร เยอรมนี อิตาลี เนเธอร์แลนด์
เป็นต้น

ประเทศออสเตรเลียนับเป็นตลาดนำเข้าปลาทูน่ากระป๋องที่ค่อนข้างเล็กเมื่อเทียบกับ
ตลาดโลก โดยมีสัดส่วนปริมาณการนำเข้าร้อยละ 1.99 คิดเป็นลำดับที่ 12 ของตลาดโลก และสัดส่วนมูลค่าการ
นำเข้าร้อยละ 1.82 คิดเป็นอันดับที่ 10 ของตลาดโลก ทั้งนี้ในปี 2000 ออสเตรเลียมีปริมาณนำเข้าคือ 16.8
พันตัน คิดเป็นมูลค่า 39.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ตารางที่ 1.6 ปริมาณการนำเข้าปลาทูน่ากระป๋องของทั้งโลกแบ่งตามประเทศผู้นำเข้ารายใหญ่

หน่วย : พันตัน

ประเทศ	1996	1997	1998	1999	2000	% ของทั้งโลก เฉลี่ย ปี 96-00	ส่วนเปลี่ยนแปลงเฉลี่ย(%)
สหรัฐอเมริกา	87.9	101.6	123.7	160.2	128.5	18.19	11.76
ฝรั่งเศส	92	87	101.1	80	110.1	14.45	6.88
สหราชอาณาจักร	87.6	98.5	102.9	110.7	104.4	15.42	4.70
เยอรมนี	54.4	46.5	53.6	68.9	77.5	9.13	10.44
แคนาดา	25.6	26.5	28.6	32.7	26.5	4.29	1.70
อิตาลี	47	57.7	65.7	72.7	77.3	9.70	13.40
ญี่ปุ่น	30.4	32.1	26.4	27.3	29.3	4.51	-0.36
เนเธอร์แลนด์	15.4	16.3	22.6	26.4	26.9	3.24	15.80
อียิปต์	8.1	9.7	19.7	9.9	16	1.91	33.68
เบลเยียม	11.8	12	14.6	15.9	12	2.03	1.93
สเปน	15.6	16.1	14.4	25.5	24.6	2.90	16.55
ออสเตรเลีย	11.8	11.1	11.3	14.5	16.8	1.99	10.01
โคลัมเบีย	11.6	12	9.7	4.3	6.6	1.41	-4.48
อาร์เจนตินา	4.8	7.6	8.3	10.7	10.4	1.25	23.41
ชิลี	5.4	7.4	7.8	4.8	5.3	0.95	3.60
ซาอุดีอาระเบีย	7.1	7.7	7.4	8.7	7	1.17	0.65
สวิตเซอร์แลนด์	6.2	6.7	7.1	7.9	7.9	1.09	6.33
แอฟริกาใต้	7.1	8.4	6.8	5.6	5.5	1.04	-5.04
เวเนซุเอลา	1.1	2.5	6.6	4.7	9.3	0.70	25.00
ออสเตรเลีย	4.4	6.5	5.9	6.2	5.3	0.87	7.27
ประเทศอื่นๆ	21.4	23.7	25.3	23.4	29.4	3.77	8.91
รวมทั้งหมด	556.7	597.6	669.5	721	736.6	100.00	

ที่มา : Globe Fish, กรกฎาคม 2002

ตารางที่ 1.7 มูลค่าการนำเข้าปลาพูนากะป๋องของโลกแบ่งตามประเทศผู้นำเข้ารายใหญ่

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศ	1996	1997	1998	1999	2000	% ของทั้งโลก เฉลี่ย ปี 96-00	ส่วนเปลี่ยนแปลง เฉลี่ย(%)
สหรัฐอเมริกา	227.6	276.8	336	364.3	252.3	14.24	5.17
ฝรั่งเศส	341.9	319.4	393.7	230.1	252.1	15.13	-3.83
อิตาลี	203	241.9	299.5	265.5	231.6	12.16	4.71
สหราชอาณาจักร	246.7	294.2	325	283	230.4	13.52	-0.45
เยอรมนี	139.6	122.9	149.4	166.9	149.4	7.20	2.71
ญี่ปุ่น	106	118.9	96.7	88.6	84.2	4.90	-4.96
แคนาดา	74.2	79.2	84	82.6	65.3	3.79	-2.45
สเปน	49.3	49.1	51.4	62.7	50.1	2.59	1.54
เนเธอร์แลนด์	39.6	47.5	70.6	64.9	49.2	2.65	9.08
ออสเตรเลีย	34.3	32.5	34.8	43	39.1	1.82	4.08
เบลเยียม	38.8	38.6	48.4	42.8	28.8	1.93	-4.85
สวิตเซอร์แลนด์	27.4	29.6	36.8	34.5	26.5	1.52	0.73
อียิปต์	17.3	21.6	41.7	18.6	24.7	1.20	23.83
อาร์เจนตินา	13.8	22.6	25.3	29.1	23.8	1.12	18.13
เวเนซุเอลา	2.8	5.9	17.5	12.5	17.1	0.54	78.89
ซาอุดีอาระเบีย	20.3	21.5	21.3	21.5	15	0.98	-6.08
ออสเตรเลีย	14.4	16.8	16.8	18.3	13.7	0.79	0.11
โคลัมเบีย	15.3	15	17.5	9.9	12.8	0.70	0.14
ชิลี	14.4	16.1	17.7	13.5	12.3	0.73	25.00
แอฟริกาใต้	18.3	23	20	14.1	11.8	0.86	-8.29
ประเทศอื่นๆ	193.9	228.1	250.2	255.2	254.4	11.66	7.25
รวมทั้งหมด	1838.9	2021.2	2354.3	2121.6	1844.6	100.00	

ที่มา : Globe Fish, กรกฎาคม 2002

1.2.3 โครงสร้างอุตสาหกรรมในประเทศไทย

1.2.3.1 การผลิต

ประเทศไทยเป็นประเทศผู้ผลิตปลาทูน่ากระป๋องที่สำคัญของโลก ปัจจุบันมีโรงงานผลิตปลาทูน่ากระป๋องเพื่อการส่งออกประมาณ 65 ราย (ข้อมูลจากทำเนียบสมาชิกผู้ส่งออก) ก่อให้เกิดการว่าจ้างแรงงานประมาณ 40,000 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโรงงานที่ผลิตสินค้าอาหารทะเลกระป๋องอื่นๆ ควบคู่ไปด้วย โดยมีกำลังการผลิตกว่า 500,000 ตันต่อปี ซึ่งกว่าร้อยละ 80 ของวัตถุดิบเพื่อใช้ในการผลิตต้องนำเข้าจากต่างประเทศ เนื่องจากอุตสาหกรรมประมงไทยในปัจจุบันยังไม่มีศักยภาพในการจับปลาทูน่าได้เพียงพอต่อความต้องการใช้ในอุตสาหกรรม ดังเห็นได้จากการที่ประเทศไทยมีเรือประมงเพื่อสำหรับจับปลาทูน่าและเก็บรักษาปลาทูน่าในเชิงพาณิชย์เพื่อนำมาป้อนโรงงานอุตสาหกรรมเพียงลำเดียวเท่านั้น

ปริมาณปลาทูน่าที่ได้จากการประมงของไทยเองนั้น มีปริมาณเพียงประมาณร้อยละ 20-25 ของปริมาณวัตถุดิบปลาทูน่าทั้งหมดที่ใช้ในการผลิต ทั้งนี้เนื่องจากข้อจำกัดด้านสายพันธุ์ รวมถึงภูมิอากาศในแต่ละปีที่มีต่อปริมาณปลาทูน่าที่มีอยู่ในอ่าวไทย ซึ่งเป็นน่านน้ำการประมงที่สำคัญของประเทศไทย โดยประเทศไทยจะมีการนำเข้าปลาทูน่าสดแช่เย็นแช่แข็งเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมปลาทูน่ากระป๋องส่งออก ทั้งนี้ไทยจะต้องนำเข้าปลาทูน่าในส่วนของวัตถุดิบนี้เกือบทั้งหมด ทำให้ประเทศไทยเป็นผู้นำเข้าปลาทูน่ารายใหญ่ของโลกด้วย แหล่งนำเข้าที่สำคัญได้แก่ ไต้หวัน หมู่เกาะมาร์แชล ญีปุ่น ไมโครนีเซีย ปาปัวนิวกินี เป็นต้น

ในส่วนของปริมาณผลผลิตปลาทูน่ากระป๋องของไทยนั้นมีประมาณ 250,000 ตัน จากการผลิตทั่วทั้งโลกรวม 1,400,000 ตัน คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 17.86 โดยไทยเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ลำดับที่สองรองจากสหรัฐอเมริกา

1.2.3.2 ต้นทุนในการผลิตปลาทูน่ากระป๋อง

ในการผลิตปลาทูน่ากระป๋องต้นทุนการผลิตส่วนที่สำคัญคือ ปลาทูน่าแช่เย็นแช่แข็งที่ส่วนมากต้องนำเข้าจากต่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีต้นทุนของวัตถุดิบอื่นๆ อีกคือ น้ำมันถั่วเหลือง กระป๋องและบรรจุภัณฑ์อื่นๆ ซึ่งเมื่อแบ่งเป็นโครงสร้างหลักๆ ของต้นทุนในการผลิตปลาทูน่ากระป๋องแล้วจะสามารถแบ่งเป็นปัจจัยหลักสองอย่างคือต้นทุนวัตถุดิบ และต้นทุนด้านการดำเนินงาน (กระป๋อง, แพ็คเกจ และค่าแรงงาน)

ตารางที่ 1.8 โครงสร้างต้นทุนในการผลิตปลาทูน่ากระป๋อง

ผลิตภัณฑ์	แหล่งที่มาวัตถุดิบ	ต้นทุน(%)		
		วัตถุดิบ	การดำเนินงาน	แรงงาน
ปลาทูน่ากระป๋องในน้ำเกลือ	ร้อยละ15มาจากวัตถุดิบในประเทศ	54.50	18.60	5.60
ปลาทูน่ากระป๋องในน้ำมันพืช	ร้อยละ15มาจากวัตถุดิบในประเทศ	54.10	15.80	6.60

ที่มา: กรมส่งเสริมการส่งออก

ต้นทุนการผลิตปลาทูน่ากระป๋องส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 54-55 เป็นต้นทุนด้านวัตถุดิบ ซึ่งต้องพึ่งพาการนำเข้าจากต่างประเทศ จึงทำให้ความผันผวนของปริมาณและราคาวัตถุดิบในตลาดโลกส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตปลาทูน่ากระป๋องของไทยโดยตรง นอกจากนี้วัตถุดิบแล้วยังมีต้นทุนด้านแรงงานประมาณร้อยละ 6 ต้นทุนด้านการดำเนินงานประมาณร้อยละ 15-20 ส่วนที่เหลือจะเป็นต้นทุนอื่นๆ อีกประมาณร้อยละ 20 และเนื่องจากราคาปลาทูน่านำเข้าจะเปลี่ยนแปลงตามภาวะการฉ้อฉล ฤดูกาลจับ และอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งมักผันผวนตามภาวะเศรษฐกิจของโลก ทำให้ต้นทุนด้านวัตถุดิบเป็นสิ่งที่ผลกระทบต่ออุตสาหกรรมมากที่สุด

1.2.3.3 มูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์ปลาทูน่ากระป๋องนั้นจะใช้ปลาทูน่าหลากหลายชนิดคือพันธุ์ Albacore, Yellowfin, Tongol, Skipjack และ Bonito (Euthynnus) และในส่วนของบรรจุภัณฑ์นั้นก็จะมีปลาทูน่าบรรจุกระป๋องในหลากหลายรูปแบบ มีทั้งแบบเป็นก้อน แบบแข็ง แบบเป็นฝอยสำหรับทำแซนด์วิช โดยจะแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ชนิดธรรมดาคือปลาทูน่าในน้ำมันพืช หรือในน้ำเกลือ และชนิดปรุงรส ได้แก่ ปลาทูน่าที่นำมาดัดแปลงเป็นอาหารที่รับประทานได้ทันทีโดยผสมส่วนประกอบอื่นเพิ่มเติม และปรุงรสชาติ ได้แก่ ปลาทูน่าในมายองเนส ปลาทูน่าผัดพริก พานงปลาทูน่า มัสมันปลาทูน่า เป็นต้น ในปัจจุบันปลาทูน่าในน้ำมันมักนิยมใช้น้ำมันมะกอก และน้ำมันดอกทานตะวัน แทนการใช้ไขมันถั่วเหลืองเพื่อลดปัญหาข้อถกเถียงด้าน GMOs

1.2.3.4 การนำเข้าของอุตสาหกรรมปลาทูน่ากระป๋อง

ประเทศไทยมีการนำเข้าปลาทูน่าสดแช่เย็นแช่แข็งเป็นจำนวนมากในแต่ละปี โดยที่นำเข้าในสายพันธุ์ท้องแถบ (skipjack) ,พันธุ์ครีบลีเหลือง (yellowfin) และพันธุ์ครีบบยาว (albacore) เป็นหลัก ซึ่งสายพันธุ์ท้องแถบเป็นสายพันธุ์ที่มีการนำเข้าเป็นปริมาณและมูลค่ามากที่สุด โดยตั้งแต่ปี 2000-2002 มีอัตราขยายตัวเพิ่มขึ้นโดยตลอด ซึ่งมีส่วนเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 15.95 และในส่วนของมูลค่ามีส่วนเปลี่ยนแปลงโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 37.86 ส่วนสายพันธุ์ครีบลีเหลืองมีการนำเข้าเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยในช่วงปี 2000-2002 ส่วนสายพันธุ์ครีบบยาวแช่แข็งนั้นมีการนำเข้าลดลงในช่วงปี 2000-2002

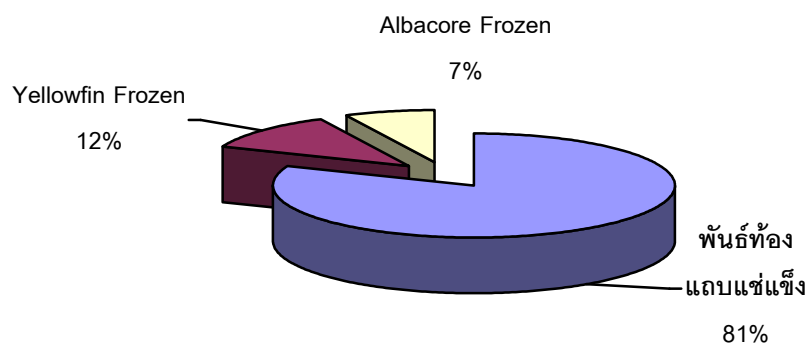
ตารางที่ 1.9 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าปลาทูน่าแช่แข็งสายพันธุ์ต่างๆของประเทศไทยระหว่างปี 2000-2002
หน่วย :ปริมาณ = ตัน, มูลค่า = ล้านดอลลาร์สหรัฐ

	2000		2001		2002		ส่วนเปลี่ยนแปลงเฉลี่ย (%)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
Skipjack Frozen	302,999.57	161.04	299,055.50	253.20	398,362.90	300.03	15.95	37.86
Yellowfin Frozen	60,597.28	53.62	81,268.78	77.47	57,092.05	61.51	2.18	11.94
Albacore Frozen	298,476.04	69.31	33,438.83	84.14	35,082.87	62.51	-41.94	-2.16
รวมทั้งหมด	662,072.89	11,390.19	413,763.11	18,448.29	490,537.82	18,235.68	-9.48	30.41

ที่มา : www.foodmarketexchange.com

จากรูปที่ 1.2 จะเห็นว่าในปี 2002 ประเทศไทยมีการนำเข้าปลาแช่แข็งสายพันธุ์ที่องแถบมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 81 ของการนำเข้าทั้งหมด ส่วนสายพันธุ์ครีบเหลืองและครีบยาวนั้น มีการนำเข้าในสัดส่วนที่น้อยคือร้อยละ 12 และ 7 ตามลำดับ

รูปที่ 1.2 สัดส่วนของปริมาณการนำเข้าปลาทูน่าชนิดต่างๆของประเทศไทยปี 2002

ที่มา : จากตารางที่ 1.9

ตารางที่ 1.10 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าปลาทูน่าแช่เย็นและแช่แข็งของไทยจากประเทศต่างๆปี 2000-2002

หน่วย : ปริมาณ = ตัน, มูลค่า = ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศ	2000		2001		2002	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ไต้หวัน	93,946	72	127,433	136	117,284	107
ไมโครนีเชีย	58,676	35	67,950	57	51,782	40
ญี่ปุ่น	28,563	31	35,810	37	44,033	48
ปาปัวนิวกินี	34,879	26	39,254	33	28,345	32
เซเชลส์	14,979	10	8,685	13	22,707	19
เกาหลีใต้	14,939	9	15,326	15	16,919	16
นิวซีแลนด์	8,522	7	4,287	5	6,392	6
อินเดีย	10,685	6	385	2	6,341	5
อินโดนีเซีย	5,387	4	7,716	6	5,701	5
สหรัฐอเมริกา	1,928	2	4,129	5	2,855	3
อื่นๆ	94,616	65	124,728	107	288,179	142.85
รวม	367,119	265	435,704	416	590,538	423.85

ที่มา : World Trade Atlas

แหล่งนำเข้าปลาทูน่าสดแช่เย็น แช่แข็ง ของประเทศไทยประกอบด้วยประเทศไต้หวันเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาได้แก่ ญี่ปุ่น ไมโครนีเชีย ปาปัวนิวกินี เซเชลส์ และเกาหลีใต้ตามลำดับของมูลค่าการนำเข้า โดยในปี 2002 สัดส่วนการนำเข้าจากประเทศไต้หวันคิดเป็นร้อยละ 25.24 ของมูลค่าการนำเข้าปลาทูน่าทั้งหมดของไทย ส่วนญี่ปุ่น และไมโครนีเชีย มีสัดส่วนการนำเข้าร้อยละ 11.32 และ 9.44 ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมดตามลำดับ

1.2.3.5 การส่งออกปลาทูน่ากระป๋องของประเทศไทย

ประเทศที่นำเข้าปลาทูน่ากระป๋องจากประเทศไทยและเป็นประเทศคู่ค้าสำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น แคนาดา ออสเตรเลีย และสหราชอาณาจักร ดังจะเห็นได้จากตารางที่ 1.11 โดยมูลค่าการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องของไทยไปยังประเทศ สหรัฐอเมริกา มีมูลค่าสูงที่สุด โดยมีมูลค่า 172.15 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 25.06 ของมูลค่าการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องทั้งหมดของไทย ส่วนประเทศออสเตรเลียไทยส่งออกปลาทูน่ากระป๋องไปยังออสเตรเลียเป็นลำดับที่ 4 โดยมีมูลค่า 54.88 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 7.99 ของมูลค่าการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องทั้งหมดของไทย โดยออสเตรเลียเป็นประเทศผู้นำเข้าที่มีความสำคัญเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ โดยมีมูลค่าการนำเข้ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

ตารางที่ 1.11 มูลค่าการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องพิกัด 160414 ของไทยไปยังประเทศต่างๆ ปี 1998-2002

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ

ประเทศ	มูลค่า					สัดส่วนการตลาด(%)				
	1998	1999	2000	2001	2002	1998	1999	2000	2001	2002
สหรัฐอเมริกา	216.8	214.65	139.1	185.54	172.15	31.74	33.69	27.23	28.37	25.06
ญี่ปุ่น	46.56	51.82	57.13	57.26	69.89	6.82	8.13	11.19	8.75	10.18
แคนาดา	53.93	61.82	52.09	60.16	60.76	7.89	9.70	10.20	9.20	8.85
ออสเตรเลีย	34.79	47.98	39.92	47.96	54.88	5.09	7.53	7.82	7.33	7.99
สหราชอาณาจักร	56.92	37.7	23.53	36.38	34.59	8.33	5.92	4.61	5.56	5.04
อียิปต์	51.57	20.16	39.44	43.32	32.77	7.55	3.16	7.72	6.62	4.77
ซาอุดีอาระเบีย	30.78	25.36	12.97	28.51	28.82	4.51	3.98	2.54	4.36	4.20
American										
Samoa	0.04	0.15	0.04	2.6	18.19	0.01	0.02	0.01	0.40	2.65
อิสราเอล	11.83	13.32	8.25	16.59	16.78	1.73	2.09	1.62	2.54	2.44
เยอรมัน	14.37	10.45	5.85	15.25	16.06	2.10	1.64	1.15	2.33	2.34
ลิเบีย	0	0.18	2.23	2.34	14.16	0.00	0.03	0.44	0.36	2.06
อิตาลี	6.71	6.48	2.5	2.45	11.64	0.98	1.02	0.49	0.37	1.69
โปแลนด์	5.79	5.41	5.17	7.37	9.62	0.85	0.85	1.01	1.13	1.40
ซีเรีย	6.87	4.45	4.55	5.17	7.83	1.01	0.70	0.89	0.79	1.14
สหรัฐอเมริกาหรับ										
อิมิเรตส์	7.79	7.5	6.99	8.58	7.83	1.14	1.18	1.37	1.31	1.14
ประเทศอื่นๆ	138.37	129.73	110.9	134.58	130.88	20.26	20.36	21.72	20.57	19.06
รวมทั่วโลก	683.12	637.17	510.6	654.08	686.85	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : World Trade Atlas

1.2.4 โครงสร้างอุตสาหกรรมในประเทศออสเตรเลีย

1.2.4.1 การผลิตทูน่าในออสเตรเลีย

การจับปลาทูน่าของประเทศออสเตรเลียนั้นมีทั้งการจับจากธรรมชาติและจับจากฟาร์มที่เพาะเลี้ยง แต่สัดส่วนของการจับจากธรรมชาตินั้นจะสูงกว่าการเพาะเลี้ยง ซึ่งจะเห็นได้จากตารางที่ 1.12 แม้จะมีการขยายตัวของการทำฟาร์มเพาะเลี้ยงเพิ่มขึ้นแต่ก็ยังถือเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่ใหญ่นักเมื่อเทียบกับการจับจากธรรมชาติ โดยปกติแล้วการทำฟาร์มเพาะเลี้ยงนั้นจะเน้นไปที่สายพันธุ์ที่มีราคาสูงอย่างเช่น ปลาทูน่า ที่มีตลาดเฉพาะทั้งในประเทศและส่งออกไปยังต่างประเทศด้วย โดยปลาทูน่าพันธุ์ที่นิยมเลี้ยงมากคือ Southern Bluefin Tuna ซึ่งเป็นสายพันธุ์ที่ไม่นิยมนำไปบรรจุกระป๋องเนื่องจากมีสีเข้มเกินไป

ตารางที่ 1.12 สถิติการจับปลาหน้าและการเพาะเลี้ยงปลาหน้าของประเทศออสเตรเลีย ปี 1997-2001

	1997	1998	1999	2000	2001
การจับปลาหน้า					
มูลค่า (เหรียญสหรัฐ)	97,352,091	138,328,900	165,680,770	191,468,970	167,216,580
สัดส่วน(%)	60.00	56.87	55.97	55.49	55.36
ปริมาณ (ตัน)	11,890	16,728	16,201	16,107	15,903
สัดส่วน(%)	69.82	72.44	67.56	64.02	63.24
การเพาะเลี้ยงปลาหน้า					
มูลค่า (เหรียญสหรัฐ)	64,902,634	104,920,980	130,350,600	137,884,560	134,860,850
สัดส่วน(%)	40.00	43.13	44.03	44.51	44.64
ปริมาณ (ตัน)	5,140	6,365	7,780	9,051	9,245
สัดส่วน(%)	30.18	24.56	32.44	35.98	36.76

ที่มา: Australia Fisheries Statistic 2002

ในส่วนของการผลิตทั้งปลาหน้ากระป๋องของประเทศออสเตรเลียนั้นจากสถิติกล่าวไว้ว่า ร้อยละ 17 ของปลาทั้งหมดที่จับได้นั้นจะส่งออกซึ่งมีมูลค่าสูงมากคือคิดเป็นร้อยละ 50 ของมูลค่าผลผลิตทางการประมง (Gross Value of Fisheries Output : GVP) เลยทีเดียว ซึ่งในส่วนของผลผลิตที่ไม่ได้ส่งออกนั้น ร้อยละ 70 จะเป็นการบริโภคแบบไม่ได้แปรรูป ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 30 ก็จะไปแช่แข็ง หรือบรรจุกระป๋องเช่นทำเป็นปลาหน้ากระป๋อง ดังนั้นผลผลิตปลาหน้ากระป๋องในออสเตรเลียจึงมีปริมาณไม่มากนัก¹

1.2.4.2 อุปสงค์ในออสเตรเลีย

ผลการสำรวจการบริโภคของประชากรออสเตรเลียในเมืองเพิร์ธและซิดนีย์นั้น² ปรากฏว่าอาหารทะเลที่ผู้บริโภคนิยมรับประทานภายในบ้านก็คือ ปลาหน้า และกุ้ง โดยรวมทั้งกุ้งสดและกุ้งแช่แข็ง ซึ่งคนออสเตรเลียให้ความสำคัญกับความปลอดภัยของอาหารเป็นอย่างมากทีเดียว ทั้งในเรื่องการไว้วางใจได้ในปลาชนิดนั้นๆ คือปลาเป็นปลาที่จับจากที่ไหนหรือมาจากฟาร์มใด และต้องมีฉลากติดด้วยหากเป็นปลาที่แช่แข็งซึ่งจะต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงฉลากอยู่เสมอ เพราะฉลากแสดงถึงภาพพจน์ของบริษัทและอุตสาหกรรมทำให้รักษาอุปสงค์ที่มีต่อปลาของบริษัทตัวเองได้ ในเรื่องของสุขภาพก็เป็นเหตุผลสำคัญในการหันมารับประทานปลากันมากขึ้นในกลุ่มของคนเมืองเพิร์ธและซิดนีย์ เนื่องจากผู้บริโภคได้รับข่าวสารมาโดยตลอดว่าปลานั้นดีต่อสุขภาพซึ่งเหตุผลนี้ผู้ผลิตสามารถใช้เป็นจุดขายของสินค้าตัวเองได้

ในเรื่องของราคาก็มีส่วนในการกำหนดการบริโภคปลาและอาหารทะเลต่างๆ แต่สิ่งที่สำคัญกว่าก็คือมูลค่าหรือความมีคุณค่าของอาหารที่ผู้บริโภคได้รับ โดยทั่วไปผู้บริโภคจะแสวงหาความสะดวก คุณภาพ

¹ <http://www.fao.org/fi/fcp/en/AUS/profile.htm> ,2003

² A Study of Seafood Consumption in Perth and The Development of a Guide to Targeted Promotion

และคุณค่าของอาหารมากกว่าราคา ในบางกรณีผู้บริโภคก็ต้องการมีอาหารที่สะดวกรวดเร็วสำหรับการรับประทานภายในบ้านและนอกบ้าน นั้นแสดงถึงว่าทำไมปลาทูน่าสด หรือสุชิ จึงได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างมากในการรับประทานอาหารนอกบ้าน ในส่วนของกรการบริโภคต่อไปในอนาคตนั้นผู้ผลิตต้องมีการพิจารณาทางโทรทัศน์และมีผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ อยู่เสมอเพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไปจากที่เคยรับประทานอาหารทะเลเป็นจานหลัก แต่ต่อไปความนิยมจะเปลี่ยนไปเป็นรับประทานควบคู่กับอาหารชนิดอื่นๆ ด้วย

ผู้บริโภคนิยมรับประทานปลาทูน่าที่จับจากธรรมชาติมากกว่าจับจากฟาร์มเลี้ยง ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกับกรการที่ผู้บริโภคให้ความสนใจในเรื่อง GMOs คือผู้บริโภคจากยุโรป แคนาดา ออสเตรเลีย และตะวันออกกลาง จะไม่ซื้อสินค้าอาหารต่างๆ ที่มีส่วนประกอบที่มาจากกรการทำ GMOs ดังนั้นในการจะขายปลาทูน่ากระป๋องไปยังประเทศดังกล่าวก็จะต้องคำนึงถึง คุณค่าสารอาหาร ความปลอดภัยของอาหาร และแหล่งกำเนิดที่มาจากธรรมชาติ ซึ่งโอกาสที่ดีก็คือจะต้องให้ปลาทูน่ากระป๋องมีภาพพจน์ที่เป็นมิตรกับผู้บริโภค สิ่งแวดล้อม และปลาโลมา โดยมีเครื่องหมาย Dolphin safety ติดอยู่ที่กระป๋องซึ่งนั่นจะแสดงถึงว่าเรือที่ใช้จับปลาทูน่านั้นจะไม่ทำอันตรายต่อปลาโลมา และสิ่งแวดล้อมในทะเลอื่นๆ

ในปัจจุบันผู้ขายปลาทูน่ากระป๋องใช้วิธีการโฆษณาผ่านสื่อขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นวิธีที่คล้ายกับวิธีที่ผู้ขายเนื้อวัว เนื้อไก่ หรือผลิตภัณฑ์นมใช้ในการโฆษณาลินค้าตัวเอง นโยบายการแข่งขันในตลาดของปลาทูน่ากระป๋องมักเป็นการใช้วิธีแสวงหาความแตกต่างเช่นในเรื่องของคุณค่าทางโภชนาการ แต่จะไม่นิยมใช้วิธีตัดราคา หรือลดราคาเพื่อเพิ่มยอดขาย ดังนั้นผู้ที่อยู่ได้จะขึ้นอยู่กับนักการตลาด บรรจภัณฑ์ และการขนส่ง เป็นต้น ในห้าปีที่ผ่านมา การบริโภคปลาทูน่ากระป๋องในประเทศออสเตรเลียได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 60 โดยการบริโภคปลาทูน่ากระป๋องโดยรวมของประเทศออสเตรเลียเพิ่มขึ้นจากหกกระป๋อง เป็นเจ็ดกระป๋องต่อคนต่อปีคือรวมคนทุกประเภททั้งเด็ก ผู้ชาย และผู้หญิง มีสถิติว่าโดยเฉลี่ยแล้วคนออสเตรเลียรับประทานอาหารทะเลประมาณ 15.5 กิโลกรัมต่อคนต่อปี โดยกว่าครึ่งเป็นการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่ผลิตภายในประเทศ เทียบกับการบริโภคเนื้อวัวที่มีปริมาณ 40 กิโลกรัมต่อคนต่อปี เนื้อไก่บริโภค 28 กิโลกรัมต่อคนต่อปี และเนื้อแกะที่บริโภค 11 กิโลกรัมต่อคนต่อปี

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการพบว่าตลาดออสเตรเลียมีประชากรค่อนข้างน้อย ทำให้อาณาเขตของตลาดค่อนข้างเล็ก และเติบโตช้า ทั้งนี้รสนิยมของผู้บริโภคในออสเตรเลียจะนิยมบริโภคในน้ำมัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปลาทูน่าในน้ำมันมะกอก หรือไม่แล้วก็จะนิยมบริโภคปลาทูน่าสด โดยตราผลิตภัณฑ์ที่บริโภคมากที่สุดคือซาฟโคล ซึ่งเป็นตราผลิตภัณฑ์ของประเทศออสเตรเลียเอง นอกจากนี้ยังพบว่าสำหรับผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มสูงจะมีการเติบโตทางตลาดดีกว่า เนื่องจากตลาดออสเตรเลียค่อนข้างเน้นเรื่องคุณภาพสินค้า

1.2.4.3 การส่งออกของออสเตรเลีย

ประเทศออสเตรเลียมีการส่งออกปลาทูน่าไปยังประเทศต่างๆ โดยส่งปลาทูน่าประเภท Fresh or Chilled(Whole) ,Frozen Whole และปลาทูน่ากระป๋อง ซึ่งปริมาณการส่งออกปลาทูน่าของออสเตรเลียมีปริมาณไม่มากนัก โดยรวมการส่งออกปลาทูน่าทุกประเภทในปี 2001 มีการส่งออกประมาณ 13,638 ตันเท่านั้น

โดยมีการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องเพียง 135 ตันเท่านั้นคิดเป็นร้อยละ 0.99 ซึ่งเกือบทั้งหมดจะส่งออกไปยังประเทศนิวซีแลนด์ การส่งออกปลาทูน่าประเภท Fresh or Chilled (Whole) มีปริมาณมากที่สุดคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 54.42 และส่วนมากจะส่งไปยังประเทศ ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา เป็นหลัก ทั้งนี้เนื่องจากปลาทูน่าที่ประเทศออสเตรเลียผลิตจะเป็นพันธุ์ Southern Australia Blue Fin ซึ่งมีมูลค่าสูงจับได้ในทางตอนใต้ของแทสมาเนีย นิยมใช้รับประทานในรูปปลาดิบ ในขณะที่ความต้องการปลาทูน่าของไทยในการผลิตเป็นปลากระป๋องนั้นคือ Skipjack, Yellowfin และ Albacore จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประเทศไทยไม่ใช่คู่ค้ารายสำคัญของออสเตรเลีย

ตารางที่ 1.13 การส่งออกปลาหน้าแต่ละประเภทของออสเตรเลียไปยังประเทศต่างๆระหว่างปี 1997-2001

ปลาหน้า	1997		1998		1999		2000		2001	
	เหรียญสหรัฐ	ตัน	เหรียญสหรัฐ	ตัน	เหรียญสหรัฐ	ตัน	เหรียญสหรัฐ	ตัน	เหรียญสหรัฐ	ตัน
Fresh or chilled (whole)										
ญี่ปุ่น	68,503,000	4,416	66,521,000	4,673	91,621,000	4,967	131,330,000	6,734	152,424,000	7,422
สหรัฐอเมริกา	1,607,000	223	4,968,000	593	8,247,000	988	15,659,000	1,251	12,048,000	836
ไทย	na	na	na	na	71,000	14	133,000	40	148,000	77
ไต้หวัน	na	na	na	na	156,000	18	134,000	19	46,000	3
สิงคโปร์	113,000	3	131,000	7	77,000	9	77,000	9	40,000	4
ประเทศอื่นๆ	129,000	9	201,000	13	338,000	26	349,000	41	337,000	42
รวม	70,352,000	4,651	71,821,000	5,286	100,510,000	6,022	147,683,000	8,094	165,037,000	8,384
Frozen (whole)										
ญี่ปุ่น	8,519,000	498	30,721,000	1,642	101,920,000	3,867	115,105,000	3,856	153,018,000	4,845
ไทย	na	na	na	na	65,000	32	262,000	85	526,000	174
สหรัฐอเมริกา	na	na	na	na	2,752,000	233	647,000	50	387,000	36
Samoa	182,000	58	134,000	84	143,000	40	74,000	25	45,000	13
ประเทศอื่นๆ	898,000	96	23,000	3	302,000	26	716,000	61	201,000	51
รวม	9,600,000	652	30,878,000	1,729	105,183,000	4,199	116,803,000	4,077	154,178,000	5,119
Canned										
นิวซีแลนด์	1,152,000	168	2,030,000	284	2,291,000	395	1,899,000	326	915,000	112
สิงคโปร์	84,000	13	148,000	22	66,000	13	132,000	24	2,000	0
ประเทศอื่นๆ	216,000	43	246,000	45	36,000	6	268,000	41	301,000	23
รวม	1,452,000	224	2,425,000	351	2,393,000	414	2,299,000	391	1,219,000	135

ที่มา: Australia Fisheries Statistic 2002

1.2.4.4 การนำเข้าของออสเตรเลีย

การนำเข้าอาหารทะเลของออสเตรเลียจากประเทศไทยนั้นมีการนำเข้าปลาบรรจุกระป๋องมากที่สุดคือ 21,713 ตันมีมูลค่า 50,706,127 เหรียญสหรัฐ รองลงมาเป็นการนำเข้ากุ้ง(Prawn) โดยมีการนำเข้า 3,762 ตันมีมูลค่า 27,407,556 เหรียญสหรัฐ โดยสินค้าอาหารทะเลในสองประเภทนี้คิดเป็นมูลค่าการนำเข้าอาหารทะเลของออสเตรเลียจากไทยสูงถึงประมาณร้อยละ 64.94 โดยมีการนำเข้าสินค้าอาหารทะเลประเภทอื่นๆ ไม่มากนัก

ตารางที่ 1.14 การนำเข้าอาหารทะเลของออสเตรเลียจากประเทศไทยระหว่างปี 1997-2001

รายการ	1997		1998		1999		2000		2001	
	เหรียญสหรัฐ	ตัน	เหรียญสหรัฐ	ตัน	เหรียญสหรัฐ	ตัน	เหรียญสหรัฐ	ตัน	เหรียญสหรัฐ	ตัน
Canned fish	41,253,648	12,660	44,190,174	15,328	43,368,677	18,072	47,755,588	23,717	50,706,127	21,713
Prawns	68,510,775	5,570	54,797,452	5,427	56,686,379	5,846	41,595,436	3,888	27,407,556	3,762
Other fish	7,988,658	2,515	7,003,334	2,741	7,971,391	3,112	8,809,617	3,375	8,645,590	3,883
Other crustaceans and mollusks	5,419,280	2,104	4,811,763	2,170	6,508,496	3,025	5,811,354	2,550	5,717,479	2,593
Scallops	3,989,120	419	2,688,167	329	3,608,518	366	3,653,350	396	2,517,575	360
Canned crustaceans and mollusks	2,747,217	541	2,119,819	479	2,540,546	529	2,166,738	449	1,916,525	524
Lobsters	706,151	62	703,669	83	1,499,032	185	1,704,392	178	1,180,874	130
Frozen whole fish	809,581	340	332,323	268	444,612	348	503,107	329	606,744	444
Smoked, dried or salted fish	276,061	60	2,336,333	873	3,542,052	1,744	887,425	535	245,390	55
Fillets	931,613	186	381,416	91	2,729,619	910	406,445	87	42,451	10
Extracts and pastes	299,872	64	202,667	49	13,551	3	165,373	51	7,766	3
Mussels	14,138	2	1,259	1	9,034	4	8,152	3	3,624	2
อื่นๆ	28,213,296	4,507	28,420,557	6,090	24,702,729	5,310	28,407,506	5,261	21,279,541	4,526
รวม	161,158,666	29,031	147,988,304	33,929	153,625,926	39,454	141,874,484	40,819	120,278,276	38,003

ที่มา: Australia Fisheries Statistic 2002

ในส่วนของ การนำเข้าปลาทูน่าที่แช่แข็งได้เป็นประเภทใหญ่ๆ ได้สองประเภทคือแบบ Frozen (Whole) (แบบทั้งตัวแช่แข็ง) และแบบบรรจุกระป๋อง โดยในปี 2001 ปลาทูน่าแบบ Frozen (Whole) มีปริมาณการนำเข้ารวมทั้งหมดประมาณ 3,689 ตัน คิดเป็นมูลค่าประมาณ 2,638,199 เหรียญสหรัฐฯ โดยมี การนำเข้าจากประเทศนิวซีแลนด์มากที่สุดคือปริมาณ 1,309 ตัน คิดเป็นมูลค่า 882,679 เหรียญสหรัฐฯ ในส่วนของการนำเข้าปลาทูน่ากระป๋องนั้น จากตารางที่ 1.14 ในปี 2001 ที่มีการนำเข้าปลาบรรจุกระป๋องมากที่สุดนั้น จากปริมาณการนำเข้าปลาบรรจุกระป๋องทั้งหมด 21,713 ตัน คิดเป็นการนำเข้าปลาทูน่ากระป๋องจำนวน 19,865 ตัน คิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 91.49

ตารางที่ 1.15 การนำเข้าปลาทูน่าประเภท Frozen(Whole) ของออสเตรเลียจากประเทศต่างๆ ปี 1997-2001

ปี	1997		1998		1999		2000		2001	
	เหรียญ สหรัฐ	ตัน	เหรียญ สหรัฐ	ตัน	เหรียญ สหรัฐ	ตัน	เหรียญ สหรัฐ	ตัน	เหรียญ สหรัฐ	ตัน
นิวซีแลนด์	224,718	195	0	0	30,329	8	451,865	953	882,679	1,309
ญี่ปุ่น	3,519,593	2,823	4,076,194	4,652	6,453	0	0	0	489,227	700
ไทย	478,456	217	127,460	130	102,603	156	19,798	27	8,283	10
อินโดนีเซีย	1,311,848	996	1,262	1	214,240	32	63,471	8	4,659	5
สิงคโปร์	496,315	283	616,477	536	181,975	202	0	0	0	0
ประเทศอื่นๆ	2,242,717	2,095	984,344	1,140	3,227	3	0	0	1,253,869	1,673
รวมทั้งหมด	8,284,065	6,609	6,383,093	6,673	538,826	401	535,134	988	2,638,199	3,698

ที่มา: Australia Fisheries Statistic 2002

จากการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องของประเทศไทย ประเทศไทยส่งออกไปยังประเทศออสเตรเลียเป็นลำดับที่ 4 ส่วนประเทศออสเตรเลียนั้นได้นำเข้าปลาทูน่ากระป๋องจากประเทศไทยเป็นลำดับที่ 1 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 95.08 ของการนำเข้าปลาทูน่ากระป๋องทั้งหมดของออสเตรเลีย ถือว่าประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขันเหนือกว่าผู้ส่งออกรายอื่นมาก ดังจะเห็นได้จากตารางที่ 1.14 ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการปลาทูน่ากระป๋องของไทยมีสินค้าระดับบนเป็นสำคัญ ในขณะที่คู่แข่งอื่นได้แก่ เวียดนาม อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ จะผลิตสินค้าในระดับล่าง

ตารางที่ 1.16 มูลค่าการนำเข้าปลาทูน่ากระป๋องหมวด 160414 ของออสเตรเลียจากประเทศต่างๆปี 1998-2002

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศ	มูลค่า					สัดส่วนการตลาด(%)				
	1998	1999	2000	2001	2002	1998	1999	2000	2001	2002
ไทย	38.58	43.16	35.84	43.93	53.62	95.07	96.04	95.40	98.08	95.07
เวียดนาม	0	0	0	0.05	1.01	0.00	0.00	0.00	0.11	1.79
ฮ่องกง	0	0	0	0.12	0.34	0.00	0.00	0.00	0.27	0.60
อินโดนีเซีย	1.06	0.96	0.64	0.01	0.45	2.61	2.14	1.70	0.02	0.80
เอกวาดอร์	0	0	0.05	0.19	0.21	0.00	0.00	0.13	0.42	0.37
ฟิลิปปินส์	0.02	0.1	0.06	0.05	0.16	0.05	0.22	0.16	0.11	0.28
อิตาลี	0.17	0.22	0.39	0.23	0.26	0.42	0.49	1.04	0.51	0.46
ไต้หวัน	0.02	0	0.03	0	0.13	0.05	0.00	0.08	0.00	0.23
ประเทศอื่นๆ	0.72	0.49	0.57	0.19	0.22	1.77	1.09	1.52	0.42	0.39
รวมทั่วโลก	40.58	44.94	37.57	44.79	56.4	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : World Trade Atlas

1.2.5 ปัญหาและอุปสรรคของอุตสาหกรรมปลาทูน่ากระป๋อง

ด้านการผลิต

1) ปัญหาด้านวัตถุดิบ เนื่องจากการประมงน้ำลึกของไทยยังมีประสิทธิภาพไม่เพียงพอต่อการจับปลาทูน่าอันเป็นผลจากการพัฒนายังมีข้อจำกัดในด้านเครื่องมือประมงทั้งปริมาณและคุณภาพ เช่น เรือประมง และเครื่องทุ่นแรงในการจับ ดังเห็นได้จากการที่ไทยมีเรือจับปลาทูน่าที่มีศักยภาพเพียงลำเดียว คือ เรือมุกมณี ของสหกรณ์ประมงทูน่าน้ำลึกไทย ที่ปัจจุบันจับปลาทูน่าในมหาสมุทรอินเดียได้เพียงประมาณ 4,000 ตันต่อปีเท่านั้น ประกอบกับในอนาคตการจับปลาทูน่าในมหาสมุทรอินเดีย จะมีการกำหนดโควตาการจับโดยคณะกรรมการการจัดการประมงทูน่าในมหาสมุทรอินเดีย ซึ่งจะใช้ปริมาณกองเรือที่แต่ละประเทศมีอยู่ในปัจจุบันเป็นเกณฑ์ ทำให้ไทยจะเสียโอกาสในการขยายกองเรือประมงน้ำลึกอีกด้วย

2) ปัญหาด้านท่าเทียบเรือและสิ่งอำนวยความสะดวกในการขนถ่ายที่ยังไม่เพียงพอ

3) ปัญหาด้านต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากความไม่มีเสถียรภาพของราคาปลาทูน่าในตลาดโลก การขาดแคลนแรงงานในโรงงาน เนื่องจากการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวที่เป็นการแก้ไขปัญหาระงงานผิดกฎหมายและการเพิ่มขึ้นของค่าแรงงานขั้นต่ำ

ด้านการตลาด

1) ปัญหาของตลาดในประเทศ ความต้องการบริโภคและการใช้ปลาทูน่าที่จับได้ในประเทศ ยังไม่ขยายตัวมากนัก เนื่องจากปลาทูน่าหรือปลาโอที่จับได้มีขนาดเล็กกว่าปลานำเข้า ต้นทุนการแปรรูปจึงสูงกว่าการนำเข้า และการขยายตัวของบริโภคปลาทูน่าโดยรวมในประเทศยังขยายตัวในอัตราที่ต่ำ จึงทำให้อุตสาหกรรมนี้ต้องพึ่งพาตลาดส่งออกเป็นหลัก

2) ปัญหาของตลาดต่างประเทศ การกีดกันทางการค้ายังเป็นปัญหาหลัก ตัวอย่างการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของประเทศผู้นำเข้าทั้งในรูปแบบที่เป็นภาษีและไม่ใช่ภาษีที่ไทยได้รับ ส่วนใหญ่เป็นปัญหาในด้านการให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร (GSP) และการบังคับให้ปฏิบัติตามระเบียบการนำเข้า เช่น การผลิตต้องได้ผ่านการตรวจสอบและรับรองคุณภาพตามระบบต่างๆ (HACCP GMP และ ISO) การติดฉลากด้านสิ่งแวดล้อม (คุ้มครองปลาโลมาและเต่าทะเล) การติดฉลากแหล่งที่มาของสินค้า (Rule of Origin) และฉลากอื่นๆ (GMOs)

ด้านการค้ากับประเทศออสเตรเลีย

จากทัศนะของผู้ประกอบการเห็นว่าโดยทั่วไป ผู้ผลิตจะมีความสัมพันธ์ทางการค้ากับออสเตรเลียมานาน ประกอบกับตลาดออสเตรเลียเป็นตลาดขนาดเล็ก จึงไม่มีอุปสรรคที่สำคัญในการทำการค้า

1.2.6 กติกาทางการค้า

มาตรการทางภาษี

สินค้าในหมวดนี้ในปัจจุบันออสเตรเลียเก็บภาษีขาเข้าที่ร้อยละ 5 และมีข้อตกลงให้คงภาษีไว้ที่ร้อยละ 5 ไปอีกสามปีคือตั้งแต่ปี 2005 ถึง 2007 และจะลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ในปี 2008 เป็นต้นไป โดยสินค้านำเข้าทูน่ากระป๋องนั้นออสเตรเลียขอเป็นสินค้าที่ตัดออกจากระบบโควตาแล้ว และจะลดภาษีเหลือศูนย์ แต่ว่าออสเตรเลียขอเวลาติดตามดูอีก 3 ปีเป็นพิเศษก่อน หลังจากระยะเวลา 3 ปีจึงจะลดภาษีเหลือร้อยละ 0

มาตรการที่มีใช้ภาษี

กฎระเบียบทั่วไปในการนำเข้าอาหาร³

ในการส่งสินค้าด้านอาหารไปประเทศออสเตรเลียจะต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบของหน่วยงานของออสเตรเลียคือ Australian Quarantine and Inspection Service (AQIS) ซึ่งเป็นผู้ดูแลและตรวจสอบอาหารนำเข้า ให้เป็นไปตามมาตรฐานสินค้าอาหารด้านความปลอดภัย (Food Safety) โดยจะแบ่งสินค้าที่จะตรวจสอบเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ ได้แก่

³ สำนักงานส่งเสริมการค้า ณ นครซิดนีย์

- กลุ่มอาหารที่มีความเสี่ยงสูง (*Risk Category*) ได้แก่ อาหารที่มีโอกาสจะก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของผู้บริโภคได้ง่ายหากผลิตไม่ได้มาตรฐาน ได้แก่ มะเขือเทศและผลิตภัณฑ์มะเขือเทศกระป๋องซึ่งเชื่อมโดยสารผสมตะกั่ว เนยแข็งอย่างเนือนิม เนือไก้สุกแช่เย็น/แช่แข็ง อบเชยแห้ง เนือมะพร้าวแห้ง กุ้งสุกแช่เย็น/แช่แข็ง ปลาฉลาม ปลาเค็มและทูน่า ปลาทูน่ากระป๋อง ปลารมควันบรรจุห่อสุญญากาศ อาหารทะเลรวมมิตรแช่เย็น/แช่แข็ง หอยทั้งดิบและสุก เห็ดกระป๋อง พริกแห้ง ถั่วลิสงและผลิตภัณฑ์ถั่วลิสง เนือหมูสุกแช่เย็น/แช่แข็ง (รวมแฮม เบคอนและอื่นๆ) AQIS จะเก็บบันทึกข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้สามารถแยกได้ระหว่างผู้ผลิตที่ดีและผู้ผลิตที่ไม่ได้มาตรฐานความปลอดภัย อาหารในกลุ่มนี้ที่นำเข้าจากผู้ผลิตรายใหม่เป็นครั้งแรกจะได้รับการตรวจหนึ่งร้อยเปอร์เซ็นต์ หากมีการนำเข้าติดต่อกัน 5 ครั้งโดยไม่มีปัญหา การตรวจสอบจะลดลงเหลือเพียง 1 ครั้งในทุกๆ 4 การส่งมอบสินค้าถ้าการตรวจสอบดำเนินไปครบ 20 ครั้งและไม่มีปัญหา AQIS จะสุ่มตรวจ 1 ครั้งใน 20 การส่งมอบสินค้า

- กลุ่มอาหารที่ต้องตรวจสอบดูแลใกล้ชิด (*Active Surveillance Category*) เป็นกลุ่มที่หน่วยงาน Australia New Zealand Food Authority (ANZFA) ต้องการสำรวจข้อมูลเพิ่มเติมโดยอิงจากประวัติเดิมและเห็นว่าควรจะมีการตรวจสอบดูแลใกล้ชิดว่ามีการปรับปรุงและพัฒนามาตรฐานการผลิต และบรรจุหีบห่อหรือไม่ และควรจัดอยู่ในกลุ่มความเสี่ยง หรือกลุ่มที่เลือกสุ่มตรวจต่อไป การตรวจสอบอาหารในกลุ่มนี้ AQIS จะตรวจสอบในอัตราร้อยละ 10 ของอาหารนำเข้าชนิดนั้นทั้งหมดจากประเทศนั้นๆ

- กลุ่มอาหารที่เลือกสุ่มตรวจ (*Random Surveillance Category*) เป็นสินค้าที่ไม่อยู่ใน 2 กลุ่มแรก การตรวจสอบอยู่ในอัตราร้อยละ 5 ของการนำเข้าสินค้าชนิดนั้นทั้งหมดจากประเทศนั้นๆ

อาหารที่อยู่ในกลุ่มที่ต้องตรวจสอบเหล่านี้หากไม่มีการปรับปรุงให้ได้มาตรฐานของออสเตรเลีย การนำเข้าจากผู้ผลิตที่มีประวัติไม่ดีจะไม่ผ่านการตรวจปล่อยจนกว่าจะได้รับหลักฐานยืนยันเป็นที่พอใจว่ามีการผลิตถูกต้องตามระเบียบของออสเตรเลีย

การตรวจปล่อยสินค้าของ AQIS จะตรวจสอบตามหลักการด้าน Food Safety และการปิดฉลากซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- เป็นภาษาอังกฤษ
- ระบุชื่อสินค้าอาหาร
- ระบุชื่อผู้ผลิต/ผู้นำเข้า
- ระบุประเทศผู้ผลิต
- มีรหัส/หมายเลข Batch/lot ที่ผลิต
- ระบุวันหมดอายุ
- ระบุน้ำหนักสุทธิ
- ระบุส่วนประกอบของอาหาร
- ระบุคำเตือน (ถ้าจำเป็นต้องมี)

รัฐบาลออสเตรเลียไม่บังคับให้ระบุคุณค่าทางโภชนาการ ยกเว้นมีการโฆษณาหรืออ้างถึงคุณค่าคุณค่าทางอาหารบนฉลาก และไม่อนุญาตให้มีการอ้างถึงคุณค่าในการบำบัดรักษาโรคบนฉลากสินค้าอาหาร

กฎระเบียบในการนำเข้าปลาทูน่ากระป๋อง⁴

การนำเข้าปลาทูน่ากระป๋องเข้าไปในประเทศออสเตรเลียนั้นไม่ต้องขออนุญาตนำเข้าถ้าไม่ได้ชูป้างที่มีส่วนผสมของไข่ หรือนม/เนยเกินร้อยละ 10 แต่ต้องได้รับการตรวจปล่อยจาก AQIS ทุกๆ การส่งมอบสินค้า ซึ่งสินค้าต้องอยู่ในรูปพร้อมปรุง/บริโภค ซึ่งรวมถึงปลาหมึก (Cutlet) ที่ไม่ติดครีบ น้ำหนักไม่เกิน 450 กรัมต่อชิ้น เนื้อปลาไม่ติดหนัง เนื้อปลาติดหนังน้ำหนักไม่เกิน 450 กรัมต่อชิ้น ปลาทั้งตัวตัดหัว/ควักใส่น้ำหนักไม่เกิน 450 กรัมต่อตัว ปลาที่ตัดหัว/ควักได้ผสมเกลือและทำให้แห้งหรือรมควัน ปลาที่แปรรูปมากไปกว่านี้รวมถึงบรรจุกระป๋อง ซึ่งปลาทูน่ากระป๋องนั้นออสเตรเลียได้กำหนดให้มีสาร Histamine ตกค้างได้ไม่เกิน 100 ppm นอกจากนี้สินค้าควรจะอยู่ในบรรจุภัณฑ์ที่ง่ายต่อการตรวจสอบ AQIS มักตรวจปล่อยสินค้าที่มีเอกสารกำกับโดยชัดเจน ยกเว้นปลาผสมเกลือและทำให้แห้งหรือรมควันซึ่งจะต้องตรวจตัวสินค้าด้วย

1.2.7 ผลกระทบจากการเปิดเขตการค้าเสรี

1.2.7.1 ผลกระทบต่อการส่งออกของไทย

การศึกษาผลกระทบของการจัดทำเขตการค้าเสรีต่อการส่งออกปลาทูน่ากระป๋อง (พิกัด 160414) โดยอาศัยสมการถดถอย และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

การศึกษาปริมาณการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องไปออสเตรเลีย นั้น สมการถดถอยกำหนดให้เป็นปริมาณการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องของไทยไปออสเตรเลีย ถูกกำหนดให้ขึ้นอยู่กับราคาเปรียบเทียบระหว่างราคาส่งออกเฉลี่ยปลาทูน่ากระป๋องจากไทย และราคาส่งออกเฉลี่ยปลาทูน่ากระป๋องจากตลาดโลก และขนาดเศรษฐกิจของออสเตรเลีย (GDP) โดยอาศัยข้อมูลจาก World Trade Atlas รายไตรมาสระหว่างปี ค.ศ. 1994-2003

$$\log(Q_{\text{ex}160414}) = -23.33 - 0.12\log(\text{Relative price}) + 3.21\log(\text{GDP}) + 0.40\text{AR}(1)$$

(-4.62)*   (-0.70)   (7.61)*   (2.59)*

$$R^2 = 0.83 \quad \text{Adj } R^2 = 0.82 \quad \text{DW} = 1.78 \quad ( ) = t\text{-Statistic} \quad * = \text{มีนัยสำคัญ ณ ระดับ } 10\%$$

⁴ สำนักงานส่งเสริมการค้า ณ นครซิดนีย์

ผลการประมาณการพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างราคาและปริมาณการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงราคาปลาทูน่ากระป๋องไม่ได้มีส่วนในการขยายตัวหรือหดตัวทางการค้าที่ชัดเจน

นอกจากนี้ผลการประมาณพบว่า ปริมาณการส่งออกขึ้นอยู่กับขนาดเศรษฐกิจของออสเตรเลียอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยค่าความยืดหยุ่นของการนำเข้าต่อ GDP มีค่าเท่ากับ 3.21 ซึ่งหมายความว่าหาก GDP ของออสเตรเลียเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้ปริมาณการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องของไทยไปออสเตรเลียเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.21 จึงจัดว่าเป็นสินค้าที่มีความยืดหยุ่นต่อรายได้สูง และจัดเป็นสินค้าปกติ (Normal Goods) คือ เป็นสินค้าที่มีความต้องการผันแปรโดยตรงกับรายได้ของผู้บริโภค

จากมาตรการปรับลดภาษีนำเข้าปลาทูน่ากระป๋องจากไทยของประเทศออสเตรเลีย ซึ่งกำหนดให้อัตราภาษีนำเข้าอัตราร้อยละ 5 ในปี 2003 คงไว้จนถึงที่ร้อยละ 5 จนถึงปี 2008 จึงจะลดลงเป็นร้อยละ 0 ดังนั้นจากผลการประมาณความยืดหยุ่นข้างต้น จึงพอสรุปได้ว่า ผลกระทบของการจัดทำเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียจะส่งผลให้ปริมาณการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องของไทยเพิ่มขึ้นทั้งสิ้นร้อยละ 0.57 อย่างไรก็ตามจากการที่ค่าสัมประสิทธิ์ไม่มีนัยสำคัญทางเศรษฐกิจการประมาณค่าที่ได้ในส่วนนี้จึงไม่ได้ยืนยันผลที่ชัดเจนของมาตรการภาษี

ผลการประมาณการผลกระทบจากสมการ regression สอดคล้องกับความเห็นของผู้เชี่ยวชาญในธุรกิจปลาทูน่ากระป๋องที่ว่าผลกระทบต่อราคาส่งออกและราคาปลาทูน่ากระป๋องจะไม่สูงนัก ทั้งนี้เนื่องจากภาษีมิใช่ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการกำหนดปริมาณการส่งออกสินค้า และผู้บริโภคในออสเตรเลียก็ไม่ได้ให้ความสำคัญกับราคามากนัก แต่จะให้ความสำคัญกับคุณภาพผลิตภัณฑ์และยี่ห้อของสินค้ามากกว่า นอกจากนี้ มาตรการที่มีภาษี ได้แก่ มาตรฐาน AQIS ก็มีใช้ประเด็นที่ออสเตรเลียใช้ในการกีดกันทางการค้า ทั้งนี้มาตรฐานที่กำหนดขึ้นเป็นที่ยอมรับได้สำหรับผู้ส่งออกไทย และไทยไม่ค่อยประสบปัญหาทางด้านนี้หากผลิตภัณฑ์ที่ส่งไปมีคุณภาพมาตรฐานจนมีประวัติที่น่าเชื่อถือจากการตรวจสอบของออสเตรเลีย

1.2.7.2 ผลกระทบต่อการผลิตในประเทศไทย

จากการสัมภาษณ์ผู้ผลิตปลาทูน่ากระป๋องในประเทศคาดว่า จะมีผลกระทบต่อผู้ผลิตไม่มากนัก เนื่องจากออสเตรเลียนำเข้าปลาทูน่ากระป๋องจากไทยมากเป็นอันดับหนึ่งอยู่แล้วคือประมาณร้อยละ 90 โดยไม่ได้มีคู่แข่งทางการค้ากับประเทศอื่น ตราผลิตภัณฑ์หลักคือ ซาฟโคล ซึ่งปัจจุบันผลผลิตของตราผลิตภัณฑ์มาจากการกระจายไปยังโรงงานหลายๆแห่งในประเทศไทย ผู้ประกอบการเห็นว่า ภาษีจะทำให้ราคาปลาทูน่ากระป๋องลดลงจริงแต่ก็จะมีผลทำให้การส่งออกเพิ่มค่อนข้างต่ำ นอกจากนี้ผู้ผลิตปลาทูน่ากระป๋องส่งออกของไทยไม่ได้มีกลยุทธ์การแข่งขันด้านราคา แต่จะใช้การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความแปลกใหม่และหลากหลายเป็นจุดขาย ซึ่งการใช้กลยุทธ์แบบนี้จะทำให้กำหนดราคาสินค้าได้สูงอยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม ตลาดออสเตรเลียไม่ใช่ตลาดที่มีขนาดใหญ่ โอกาสในการขยายตลาดการค้าจึงมีอยู่บ้างแต่ไม่สูงมากนัก นอกจากนี้ การจัดทำเขตการค้าเสรีด้านอุตสาหกรรมปลาทูน่ากระป๋องเองก็ได้เป็นประโยชน์กับออสเตรเลียเช่นกัน กล่าวคือมิได้ทำให้ไทยมีการนำเข้าปลาทูน่าแช่แข็งจากออสเตรเลียเพิ่มเช่นกัน เนื่องจากผลผลิตของออสเตรเลียมีใช้สายพันธุ์ที่ผู้ประกอบการไทยนำมาผลิตเป็นปลาทูน่ากระป๋อง

1.2.8 สรุปและข้อเสนอแนะ

1.2.8.1 สรุป

ในการจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีกับออสเตรเลียในส่วนของปลาทูน่ากระป๋องนั้น ออสเตรเลียตกลงจะลดภาษีให้ไทยโดยจะลดจากร้อยละ 5 เหลือร้อยละ 0 ในปี 2008 ซึ่งภาษีที่ลดลงอาจมีประโยชน์กับผู้ส่งออกบ้างแต่ค่อนข้างน้อย เนื่องจากในปัจจุบันอัตราภาษีไม่ได้สูงมากนัก และปริมาณการส่งออกไปยังออสเตรเลียก็อยู่ในระดับที่ไม่มากประกอบกับปัจจัยราคามีใช้ปัจจัยหลักในการกำหนดอุปสงค์ หากแต่เป็นคุณภาพ และมูลค่าเพิ่มของสินค้า นอกจากนี้หากพิจารณาในแง่บทบาทของออสเตรเลียในการเป็นแหล่งอุปทานของวัตถุดิบก็พบว่าไม่น่าจะมีผลกระทบใดกับการผลิตของไทยเช่นกัน เนื่องจากออสเตรเลียไม่ได้เป็นปัจจัยสำคัญในด้านวัตถุดิบของไทย เพราะปลาทูน่าที่จับไม่ใช่สายพันธุ์ที่ไทยนำมาใช้ผลิตเป็นปลาทูน่ากระป๋อง และจากการสัมภาษณ์ผู้ส่งออกปลาทูน่ากระป๋องพบว่าผู้ส่งออกยังไม่พบอุปสรรคใดๆ ในการทำการค้ากับออสเตรเลีย

1.2.8.2 ข้อเสนอแนะ

1. ถึงแม้ว่าออสเตรเลียจะนำเข้าจากไทยเป็นแหล่งสำคัญคือประมาณร้อยละ 90 แต่ของไทยยังส่งออกไปยังออสเตรเลียเป็นจำนวนไม่มาก ยังมีโอกาสขยายตลาดในออสเตรเลียได้อีก โดยเน้นให้เป็นสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูงโดยเฉพาะปลาทูน่าในน้ำมัน

2. การส่งออกไปออสเตรเลียต้องใช้ใบรับรองเช่น Health Certification ในบางครั้งภาครัฐออกใบรับรองช้ามาก ทำให้เกิดต้นทุนในการส่งออกเพิ่มขึ้น ภาครัฐจึงควรปรับปรุงการออกใบรับรองให้มีความรวดเร็วเพื่อที่จะได้ไม่ทำให้เกิดความเสียหายต่อผู้ส่งออก

1.3 กุ้งแปรรูป

1.3.1 กรอบการวิจัย

ขอบเขตการศึกษา คือพิจารณาการส่งออกพิกัดศุลกากร HS160520 กุ้งแปรรูป

1.3.2 ภาพรวมอุตสาหกรรมกุ้งแปรรูปในตลาดโลก

1.3.2.1 ปริมาณการผลิต

วัตถุดิบ

การเลี้ยงกุ้งเป็นอุตสาหกรรมทั่วโลก ส่วนมากเป็นกุ้งในสกุลพีเนียส ผลผลิตกุ้งของโลก โดยรวมในปี 1999 ประมาณ 814,250 เมตริกตัน เลี้ยงใน 2 บริเวณ คือ บริเวณตะวันตก (The Western Hemisphere) อุณหภูมิค่อนข้างต่ำ มีผลผลิตรวม 171,500 เมตริกตัน และบริเวณตะวันออก (The Eastern Hemisphere) อุณหภูมิสูงกว่าเขตแรกรวมทั้งประเทศไทยด้วย มีผลผลิตรวม 642,750 เมตริกตัน

กุ้งกว่า 100 ชนิด เกือบทั่วโลก อาศัยในทะเลและบริเวณน้ำจืดหลายชนิดมีจำนวนประชากรน้อยและขนาดเล็ก จึงไม่เหมาะที่จะเป็นอาหารของมนุษย์ กุ้งที่บริโภคส่วนหนึ่งมาจากการประมงในทะเล และเป็นกุ้งในวงศ์ฟินีโอดี หรือพวก ฟินีอิด "penaeids" ในสกุลพีเนียสเกือบทั้งสิ้น และกุ้งในสกุลนี้หลายชนิดที่สามารถเพาะเลี้ยงและขายเป็นสินค้าได้ทั่วโลก ชนิดที่สามารถเพาะเลี้ยงได้มีดังนี้

กุ้งกุลาดำ (*Penaeus monodon* Fabricius, 1798) ชื่อสามัญ Giant tiger shrimp เป็นกุ้งที่มีขนาดใหญ่ ส่วนของลำตัวมีเนื้อมาก เป็นชนิดที่พบทั่วไปในน่านน้ำของทุกประเทศแถบเอเชีย ยกเว้นประเทศญี่ปุ่นและประเทศจีน พบตามธรรมชาติในมหาสมุทรอินเดีย และตะวันตกเฉียงใต้ของมหาสมุทรแปซิฟิก จากตอนใต้ประเทศญี่ปุ่นถึงประเทศออสเตรเลีย คำว่า ไทเกอร์ "tigers" เป็นสมญานามที่ให้กับกุ้งกุลาดำ เพราะมีขนาดใหญ่ ขนาดใหญ่ที่เคยพบมีความยาวทั้งหมดจากปลายกริถึงปลายหาง 363 มิลลิเมตร หรือ 36.3 เซนติเมตร เป็นขนาดที่ใหญ่ที่สุดของกุ้งในสกุลพีเนียส ในฝั่งมหาสมุทรอินเดีย มีน้ำหนักมากกว่า 300 กรัม กุ้งกุลาดำ ทนทานต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมได้ดี จึงมีการนำมาเลี้ยงและเติบโตดีในฟาร์ม ทนต่อความเค็มในช่วงกว้างตั้งแต่ความเค็มต่ำใกล้ศูนย์ถึงความเค็มสูงสุดเกือบ 40 ส่วนในหนึ่งพัน พ่อ-แม่ (broodstocks) เกือบทั้งหมดมาจากทะเลยังไม่สามารถเลี้ยงกุ้งกุลาดำให้เป็นพ่อแม่พันธุ์ และผลิตลูกพันธุ์เป็นการค้าได้ อัตรารอดตายจากระยะวัยอ่อนถึงโตเต็มวัยประมาณ 20-30% แต่กุ้งกุลาดำในพ่อแม่เลี้ยงจะอ่อนแอต่อไวรัส และแบคทีเรีย มีเลี้ยงในประเทศไทย ซึ่งมีผลผลิตสูงที่สุด รวมทั้งประเทศออสเตรเลีย อินเดีย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ ไต้หวัน เวียดนาม และจีน

กุ้งขาว (ทางตะวันตก) White shrimp (*Penaeus vannamei* Boone, 1931) ตามธรรมชาติพบในมหาสมุทรแปซิฟิก ทางอเมริกากลางและอเมริกาใต้ จากประเทศเปรูถึงประเทศเม็กซิโกมีการเลี้ยงในเอกวาดอร์ และหลายประเทศในลาตินอเมริกา กุ้งขาวชนิดนี้มีการศึกษาค้นคว้าและปรับปรุงพันธุ์ ตลอดจนวิธีการเลี้ยงมานานจนสามารถควบคุมคุณภาพของลูกพันธุ์ และอัตราการเจริญเติบโตได้ ขนาดใหญ่ที่สุดที่พบ

ประมาณความยาวทั้งหมด 230 มิลลิเมตร สามารถผสมได้ในที่ล้อมซึ่งดีกว่ากุ้งกุลาดำ อัตรารอดในโรงเพาะฟักสูง 50%-60% มีการวิจัยและทำให้ฟอ-แมปลอดโรค (pathogen free) และต้านทานโรค (pathogen resistant) ได้

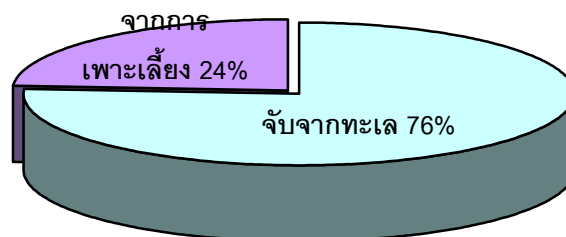
กุ้งขาวจีน (Chinese White Shrimp) ชื่อวิทยาศาสตร์ *Penaeus chinensis* Osbeck, 1965 หรือ *Penaeus orientalis* Kishinouye, 1918) ตามธรรมชาติพบที่แพร่กระจายทางฝั่งทะเลจีนจนถึงฝั่งตะวันตกของประเทศเกาหลี กุ้งขาวจีนโตช้า เนื่องจากอยู่ในเขตที่มีอุณหภูมิต่ำ อาจได้ถึง 16 องศาเซลเซียสในบางครั้ง อุณหภูมิน้ำต่ำกว่าของกุ้งกุลาดำและกุ้งขาวตะวันตก สามารถเลี้ยงได้ในฟาร์มที่มีความเค็มต่ำ และผสมพันธุ์ได้ในฟาร์มเลี้ยง กุ้งชนิดนี้มีความต้องการอาหารที่มีโปรตีนสูง (40-60%) ขนาดที่โตสูงสุดประมาณ 183 มิลลิเมตร

กุ้งน้ำเงินตะวันตก (West Blue Shrimp) ชื่อวิทยาศาสตร์ *Penaeus svilirostris* Stimpson. 1874 พบในแหล่งน้ำธรรมชาติในมหาสมุทรแปซิฟิก ทางตอนใต้ของประเทศสหรัฐอเมริกาและอเมริกากลาง จากเปรูถึงเม็กซิโก กุ้งน้ำเงิน นิยมเลี้ยงทางฝั่งตะวันตกตั้งแต่ปลายปี ค.ศ. 1980 และเมื่อเกิดโรค IHNN เนื่องจากไวรัส ทำให้กุ้งน้ำเงินตาย แต่โรคที่มีพ่อแม่พันธุ์เก็บอยู่หลายแห่ง ได้มีการศึกษาวิจัยและสามารถทำให้ต้านทานต่อการเกิด IHNN virus ได้

กุ้งที่มีการเพาะเลี้ยงและเป็นสินค้าออกได้นั้น มีเพียง 4 ชนิดเท่านั้น แม้ว่าจะมีการเลี้ยงกุ้งขาวอินเดีย Indian White Shrimp (*Penaeus indicus* Milne Edwards, 1837) กุ้งกล้วย Banana white shrimp (*Penaeus merguensis* de Man, 1888) ในประเทศอินเดีย อิหร่าน มาเลเซีย อินโดนีเซีย เวียดนาม และไทย แต่มีปริมาณน้อยมาก เมื่อเทียบกับ 4 ชนิดแรก นอกจากนี้การเลี้ยงกุ้งคูรูมา Kuruma shrimp (*Penaeus japonicus* Bate) ในประเทศออสเตรเลีย ใต้หวัน และประเทศญี่ปุ่น ผลผลิตที่ได้ก็ต่ำมาก เมื่อเทียบกับกุ้งกุลาดำ

เมื่อดูสถิติของทั้งโลกจะมีการจับจากธรรมชาติและเพาะเลี้ยงในฟาร์มคิดเป็นสัดส่วนดังรูปที่ 1.3 ดังนี้

รูปที่ 1.3 สัดส่วนการแบ่งระหว่างเลี้ยงในฟาร์มกับจับจากธรรมชาติ

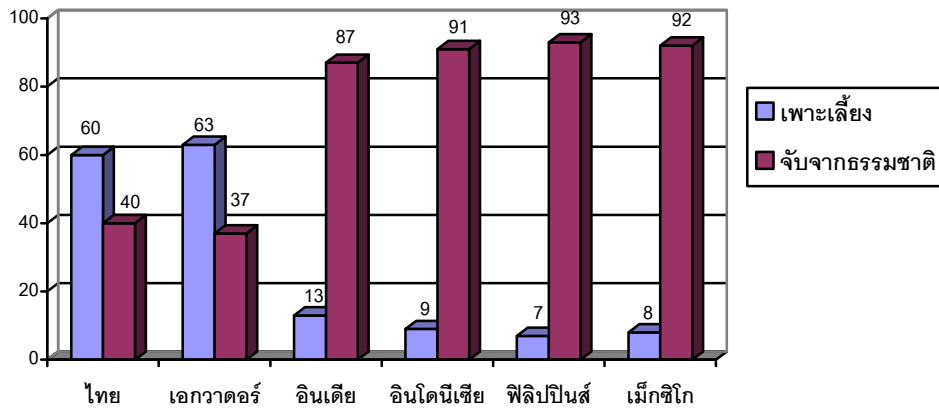
100% = 3.2 ล้านเมตริกตัน

ที่มา : www.GlobalFoodExchange.com เมษายน 2000

จากรูปที่ 1.3 จะเห็นว่าจำนวนกุ้งที่จับจากแหล่งธรรมชาติคิดเป็นร้อยละ 76 ของจำนวนการจับกุ้งทั้งหมด ส่วนกุ้งที่เพาะเลี้ยงในฟาร์มนั้นมีสัดส่วนที่น้อยกว่าคือคิดเป็นร้อยละ 24 ของจำนวนการจับกุ้งทั้งหมด

เมื่อมาดูถึงปริมาณสัดส่วนการเพาะเลี้ยงกับการจับจากแหล่งธรรมชาติของแต่ละประเทศแล้วจะเห็นได้ว่าประเทศต่างๆ ส่วนใหญ่จะมีการจับกุ้งจากธรรมชาติมาผลิตเพื่อส่งออก มากกว่าการจับกุ้งจากการเพาะเลี้ยง จะมีเพียงสองประเทศเท่านั้นที่มีสัดส่วนของการเพาะเลี้ยงกุ้งสูงกว่าการจับจากธรรมชาติก็คือประเทศไทย และเอกวาดอร์ ซึ่งประเทศไทยนั้นใช้กุ้งจากการเพาะเลี้ยงร้อยละ 60 และจับจากธรรมชาติร้อยละ 40 ส่วนประเทศเอกวาดอร์นั้นใช้กุ้งจากการเพาะเลี้ยงร้อยละ 63 และจับจากแหล่งธรรมชาติร้อยละ 37 ซึ่งจะเห็นได้จากรูปที่ 1.4

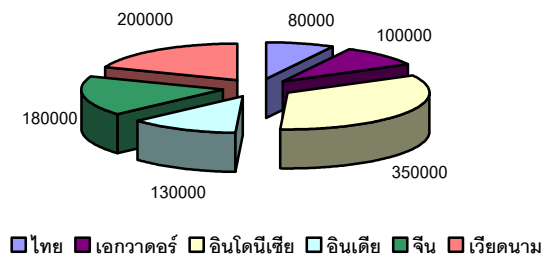
รูปที่ 1.4 สัดส่วนการจับกุ้งจากฟาร์มและจับจากแหล่งธรรมชาติเพื่อการส่งออก

ที่มา : สถาบันอาหารแห่งประเทศไทย, พ.ศ. 1999

จากรูปที่ 1.5 ประเทศที่มีพื้นที่เลี้ยงกุ้งมากที่สุดคือประเทศอินโดนีเซียคือมีพื้นที่ประมาณ 350,000 เฮกเตอร์ รองลงมาคือเวียดนาม จีน อินเดีย และเอกวาดอร์มีพื้นที่ประมาณ 200,000 ,180,000 ,130,000 และ 100,000 เฮกเตอร์ตามลำดับ ส่วนไทยมีพื้นที่ในการเพาะเลี้ยงกุ้งมากเป็นลำดับ 6 คือมีพื้นที่ประมาณ 80,000 เฮกเตอร์

รูปที่ 1.5 พื้นที่ฟาร์มเลี้ยงกุ้งของแต่ละประเทศปี 1999 ,หน่วย : เฮกเตอร์

ที่มา : CP Group (Thailand) Shrimp Culture Newsletter มีนาคม 2000

ตารางที่ 1.17 การผลิตกุ้งเพาะเลี้ยงในแถบตะวันออกและแถบตะวันตกในช่วงปี 1998-1999

ซีกโลกตะวันออก			ซีกโลกตะวันตก		
ประเทศ	เฮกเตอร์		ประเทศ	เฮกเตอร์	
	1998	1999		1998	1999
ไทย	70,000	80,000	เอกวาดอร์	160,000	100,000
จีน	-	180,000	เม็กซิโก	24,000	-
อินโดนีเซีย	200,000	350,000	Belize	1,200	-
อินเดีย	140,000	130,000	นิคารากัว	5,500	6,000
เวียดนาม	-	200,000	เวเนซุเอลา	1,200	2,000
ฟิลิปปินส์	20,000	60,000	ปานามา	8,500	3,000
มาเลเซีย	4,000	4,000	เปรู	3,200	-
ศรีลังกา	3,000	-	สหรัฐอเมริกา	1,000	400
ประเทศอื่นๆ	200,550	110,050	ประเทศอื่นๆ	22,000	26,000
รวมทั้งหมด	637,550	1,114,050	รวมทั้งหมด	226,800	137,400

ที่มา: CP Group (Thailand) Shrimp Culture Newsletter มีนาคม 2000

การผลิตกุ้งนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็นสองประเภทใหญ่ๆ คือจับจากแหล่งธรรมชาติ และจากการเพาะเลี้ยง ในปี 2000 มีปริมาณผลผลิตกุ้งโดยรวมทั้งหมดประมาณ 4,168,400 ตัน ซึ่งเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปี 1999 ที่มีผลผลิตกุ้งอยู่ที่ประมาณ 4,118,900 ตัน โดยจากปริมาณผลผลิตกุ้งโดยรวมสามารถแบ่งเป็นผลผลิตกุ้งที่มาจาก การเพาะเลี้ยงซึ่งในปี 2001 มีปริมาณกุ้งจากการเพาะเลี้ยง 855,500 ตัน มีอัตราการเจริญเติบโตเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 1996-2000 ประมาณร้อยละ 3.80 โดยที่ประเทศที่มีผลผลิตกุ้งมากที่สุดก็คือประเทศจีน ซึ่งในปี 2000 สามารถผลิตกุ้งได้ทั้งหมดประมาณ 1,241,900 ตัน คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 30 ของการผลิตทั้งหมดของโลก อย่างไรก็ตามหากพิจารณาผลผลิตกุ้งที่มาจาก การเพาะเลี้ยงแต่เพียงอย่างเดียว ประเทศไทยจะเป็นประเทศที่มีผลผลิตกุ้งที่ได้จากการเพาะเลี้ยงสูงที่สุดโดยในปี 2000 มีปริมาณการผลิต 280,000 ตัน

ตารางที่ 1.18 ปริมาณผลผลิตกุ้งทั้งหมดโดยประเทศผู้ผลิตหลักระหว่างปี 1996-2000

หน่วย : พันตัน

ประเทศ	1996	1997	1998	1999	2000	%ของการผลิต เฉลี่ยปี 96-00	ส่วนเปลี่ยนแปลง เฉลี่ย(%)
จีน	751.80	829.60	970.90	1222.70	1241.90	25.99	13.72
อินเดีย	415.60	366.60	413.10	423.30	405.70	10.62	-0.20
ไทย	370.80	350.80	345.40	370.90	398.50	9.63	1.97
อินโดนีเซีย	343.30	382.20	345.50	384.50	398.40	9.71	4.16
สหรัฐอเมริกา	145.00	132.90	128.00	140.10	153.00	3.67	1.66
เวียดนาม	135.90	147.70	148.40	148.90	151.10	3.84	2.74
แคนาดา	65.70	82.10	113.10	120.00	130.60	2.64	19.41
มาเลเซีย	108.00	101.00	57.10	102.70	111.90	2.52	9.72
เม็กซิโก	78.90	88.50	90.30	95.60	95.10	2.35	4.89
กรีนแลนด์	72.00	63.90	69.60	79.20	81.50	1.91	3.59
ฟิลิปปินส์	113.20	74.50	72.30	73.10	79.40	2.18	-6.85
นอร์เวย์	41.50	42.00	57.10	64.20	66.20	1.40	13.18
บังคลาเทศ	49.30	56.50	66.10	81.10	58.20	1.62	6.51
บราซิล	38.90	44.10	42.80	47.70	56.60	1.20	10.13
เอกวาดอร์	112.90	137.20	147.40	121.00	51.40	3.03	-11.62
เกาหลีใต้	40.90	41.10	47.60	44.70	37.20	1.11	-1.64
ประเทศอื่นๆ	622.90	633.70	647.40	599.20	651.70	16.58	1.30
รวมทั้งหมด	3506.60	3574.40	3762.10	4118.90	4168.40	100.00	4.47

ที่มา : Globefish ,2002

หมายเหตุ : data include all types of shrimp, namely farm-raised shrimp and wild shrimp

ตารางที่ 1.19 ปริมาณผลผลิตกุ้งที่ได้จากการเพาะเลี้ยงของประเทศผู้เลี้ยงรายใหญ่ระหว่างปี 1996-2001

หน่วย : พันตัน

ประเทศ	1996	1997	1998	1999	2000	2001	%ของการผลิตเฉลี่ยปี 96-00	ส่วนเปลี่ยนแปลงเฉลี่ย(%)
ไทย	160	150	210	220	250	280	27.03	12.83
จีน	80	80	80	85	85	100	10.95	4.78
อินโดนีเซีย	90	80	80	85	85	90	10.99	0.20
อินเดีย	70	75	70	75	80	100	10.08	7.86
บังคลาเทศ	35	34	38	45	45	55	5.38	9.91
เอกวาดอร์	120	130	155	80	40	20	11.96	-24.16
เวียดนาม	30	30	25	35	35	42	4.23	8.67
เม็กซิโก	12	16	17	20	25	32	2.59	22.05
ฟิลิปปินส์	25	10	15	20	20	25	2.46	9.67
โคลัมเบีย	20	18	18	18	20	25	2.55	5.22
ไต้หวัน	6	14	10	9	10	10	1.27	21.17
ฮอนดูรัส	10	12	12	10	10	12	1.42	4.67
ปานามา	10	10	10	9	8	5.5	1.14	-10.47
กัวเตมาลา	7	7	7	6	6	4.5	0.81	-7.86
เปรู	8	6	6	5	5	2.5	0.71	-18.33
ญี่ปุ่น	5	5	5	5	5	5	0.65	0.00
ประเทศอื่นๆ	30	35	55	54	50	47	5.78	11.72
รวมทั้งหมด	718	712	813	781	779	855.5	100.00	3.80

ที่มา : Globefish ,2002

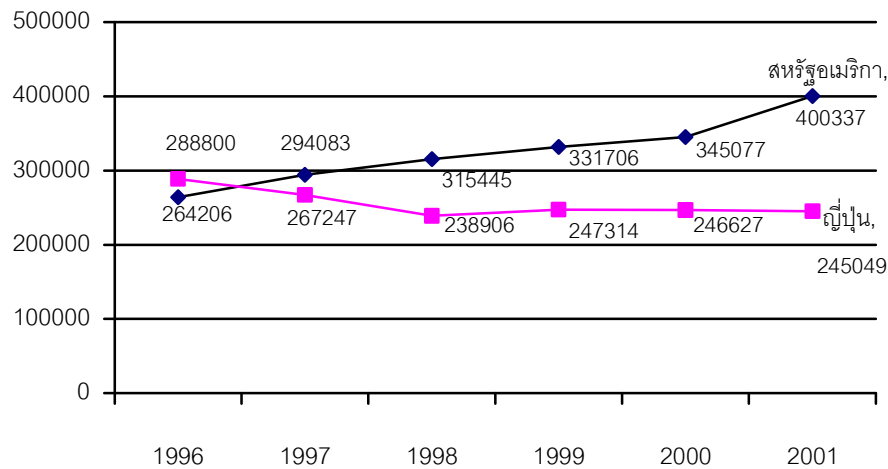
การส่งออกในตลาดโลก

ประเทศไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกกุ้งมากที่สุดในโลกโดยในปี 2001 ประเทศไทยส่งออกกุ้งแช่แข็งรวมทั้งสิ้น 134,910 ตันมีมูลค่า 1,196.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ นอกจากกุ้งแช่แข็งแล้วยังมีการส่งออกกุ้งแปรรูปด้วย ซึ่งกุ้งแปรรูปนี้ได้กลายเป็นสินค้าที่สำคัญมากขึ้นในปัจจุบันเพราะว่าเป็นกุ้งที่มีมูลค่าเพิ่มที่สูงกว่ากุ้งแช่แข็ง นอกจากประเทศไทยแล้วประเทศผู้ส่งออกกุ้งรายใหญ่ที่สำคัญได้แก่ ประเทศจีน เวียดนาม อินเดีย อินโดนีเซีย และเอกวาดอร์

การนำเข้าในตลาดโลก

ประเทศสหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่นเป็นประเทศที่นำเข้ากุ้งมากที่สุดอันดับแรกในโลก โดยประเทศสหรัฐอเมริกามีปริมาณการนำเข้ากุ้งที่เพิ่มขึ้นมาโดยตลอดตั้งแต่ปี 1996 เป็นต้นมาโดยในปี 2001 มีการนำเข้า 400,337 ตัน ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2000 ประมาณร้อยละ 16 ส่วนประเทศญี่ปุ่นนั้นมีปริมาณการนำเข้าที่ค่อนข้างคงที่ตั้งแต่ปี 1998 เป็นต้นมา โดยในปี 2001 มีปริมาณการนำเข้าประมาณ 245,049 ตัน

รูปที่ 1.6 ปริมาณการนำเข้ากุ้งของสหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่นตั้งแต่ปี 1996-2001 (หน่วย : ตัน)

ที่มา : www.foodmarketexchange.com

1.3.3 โครงสร้างอุตสาหกรรมในประเทศไทย

1.3.3.1 ปริมาณการผลิต

วัตถุดิบ

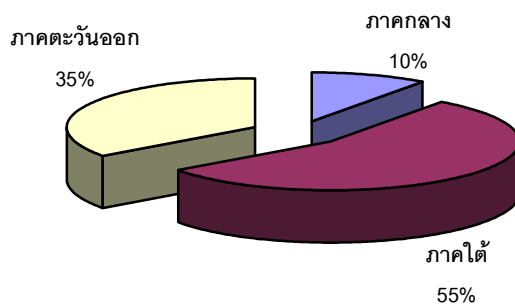
ประเทศไทยมีการเลี้ยงกุ้งกุลาดำเพื่อทำการส่งออกเป็นจำนวนมากที่สุด โดยมีโรงงานที่ผลิตกุ้งแช่เย็น แช่แข็ง และแปรรูปประมาณ 180 โรงงานโดยมีกำลังการผลิตประมาณ 250,000-260,000 ตันต่อปี มีการจ้างงานประมาณ 700,000 คน การผลิตกุ้งแปรรูปของประเทศไทยนั้นจะมีการใช้วัตถุดิบกุ้งจากการจับจากแหล่งน้ำตามธรรมชาติและมีการเพาะเลี้ยงในฟาร์ม นอกจากนี้ยังมีการใช้กุ้งที่เป็นวัตถุดิบในการผลิตโดยการนำเข้าจากต่างประเทศอีกด้วย โดยมีการใช้กุ้งจากในประเทศ ร้อยละ 86.4 และมีการใช้กุ้งที่นำเข้าจากต่างประเทศ ร้อยละ 9.6

ในประเทศไทยนั้นจากสถิติปี 1999 มีจำนวนฟาร์มเลี้ยงกุ้งคิดเป็นพื้นที่ 80,000 เฮกเตอร์ คิดเป็นประมาณ 500,000 ไร่ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆแล้วถือว่าเป็นพื้นที่ไม่มากนัก ซึ่งตามสถิติจากกรม

ประมวงรายงานว่าจากปี 1995 ประเทศไทยมีจำนวนฟาร์ม 19,700 ฟาร์มคิดเป็นพื้นที่ประมาณ 65,000 เฮกเตอร์ จนถึงในปี 1999 ได้มีจำนวนฟาร์มเพิ่มขึ้นเป็น 35,000 ฟาร์มคิดเป็นพื้นที่ประมาณ 80,000 เฮกเตอร์

สำหรับบริเวณที่เป็นที่เพาะเลี้ยงกุ้งนั้นมักอยู่บริเวณชายฝั่งทะเลภาคใต้เป็นหลัก เช่น นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี เป็นต้น ส่วนในภาคตะวันออกก็มีพื้นที่มากรองลงมาโดยจะอยู่ในพื้นที่จังหวัด ชลบุรี นอกจากนี้ยังมีการเพาะเลี้ยงกุ้งในบริเวณเขตภาคกลางด้วยคือที่จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัด สมุทรสงคราม แต่ในภาคกลางจะมีพื้นที่ไม่มากนัก ซึ่งสัดส่วนดังจะดูได้จากรูปที่ 1.7

รูปที่ 1.7 สัดส่วนพื้นที่การเพาะเลี้ยงกุ้งในประเทศ

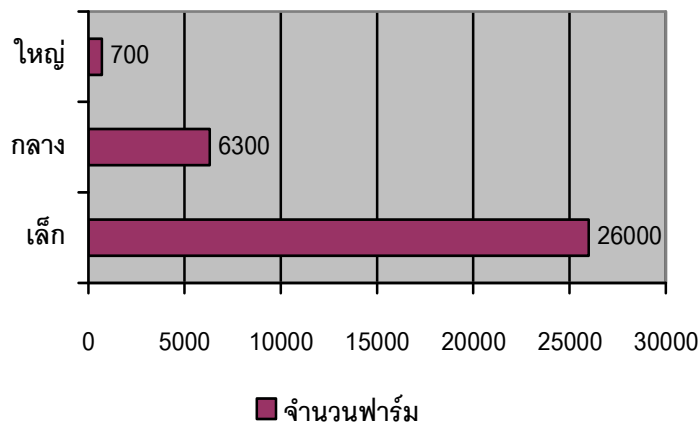

ไทย

ที่มา : สถาบันอาหาร ,2000

ขนาดของฟาร์มส่วนมากเป็นฟาร์มขนาดเล็กที่มีพื้นที่ไม่เกิน 1.5 เฮกเตอร์ ซึ่งมีสัดส่วนสูงถึง ร้อยละ 80 และขนาด 1.5 ถึง 2.5 เฮกเตอร์ มีอยู่ร้อยละ 18 ส่วนฟาร์มขนาดใหญ่ที่มีพื้นที่เกิน 10 เฮกเตอร์ มี ประมาณร้อยละ 2 ดังเห็นได้จากรูปที่ 1.8

รูปที่ 1.8 ขนาดของฟาร์มในประเทศไทย

ที่มา : สถาบันอาหาร ,2000

วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตกุ้งแปรรูปเพื่อส่งออกของไทยคือกุ้งกุลาดำซึ่งราคาของกุ้งสดที่ใช้เป็นวัตถุดิบนั้นมีความอ่อนไหวมาในเรื่องของราคา และผู้ผลิตของไทยจะให้ความสำคัญอย่างมากต่อระบบการจัดซื้อวัตถุดิบ เพราะเป็นปัจจัยที่สามารถกำหนดกำไร หรือขาดทุนได้ การเลือกซื้อวัตถุดิบของผู้ผลิตไทยสามารถแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะดังนี้ 1) ซื้อผ่านพ่อค้าคนกลาง 2) ซื้อตรงจากเรือประมง 3) นำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ โดยวัตถุดิบที่นำเข้าจะมีทั้งการนำเข้าในรูปแบบวัตถุดิบสดและวัตถุดิบแช่เยือกแข็งเพื่อใช้ในการแปรรูปต่อไป 4) ซื้อตรงจากตลาดกลางในลักษณะประมูล (Auction Market)

ต้นทุนการผลิต

ในด้านราคาวัตถุดิบระดับราคากุ้งยังคงปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากผู้เลี้ยงกุ้งเริ่มฟื้นตัวจากปัญหาโรคระบาดในกุ้ง ทำให้ผลผลิตกุ้งเพิ่มมากขึ้นโดยมีราคาเฉลี่ยในปี 2002 อยู่ที่ 332 บาทสำหรับขนาด 30 ตัวต่อกิโลกรัม และ 271 บาทสำหรับขนาด 40 ตัวต่อกิโลกรัม⁵

ในการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ 1 ไร่จะมีต้นทุนเกิดขึ้นดังนี้ ค่าพันธุ์กุ้งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 12 (ลูกกุ้ง 100,000 ตัว) ค่าอาหารคิดเป็นร้อยละ 34 ค่าแรงงาน คิดเป็นร้อยละ 14 และค่าใช้จ่ายอื่นๆคิดเป็นร้อยละ 40

มูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์

ในส่วนของกุ้งนั้นโดยทั่วไปก็จะมีการส่งออกกุ้งไปในรูปแบบต่างๆ ดังนี้คือในรูปแบบที่แช่แข็งจะมีแบบ กุ้งทั้งตัวลำตัวและหางครบไม่เอาเปลือกออก (Head-on Shell-on) กุ้งเด็ดหัวออกแต่ไม่เอาเปลือกออก (Headless Shell-on) กุ้งเนื้อไว้หางคือเอาหัวและเปลือกออกแล้วแต่ยังเหลือเปลือกปล้องสุดท้ายที่ติดกับหางและหางอยู่มีแบบชักได้ / ยังไม่ชักได้ (Peeled Deveined / Undeveined Tail-on) กุ้งเนื้อไม่ไว้หางคือเอาหัวหางและเปลือกออกทั้งหมดมีแบบชักได้ / ไม่ชักได้ (Peeled Deveined / Undeveined Tail-off) และในส่วนของกุ้งที่ทำให้สุกแล้วก็มีรูปแบบต่างๆ คือ Head-on Shell-on, Headless Shell-on, Peeled Deveined / Undeveined Tail-on, และ Peeled Deveined / Undeveined Tail-off

นอกจากนี้ยังมีผลิตภัณฑ์ที่นำกุ้งไปเพิ่มมูลค่าด้วยอาทิเช่น ผลิตภัณฑ์ที่เป็น Semi-Value-Added คือ Sushi-Ebi (Butterfly-open for Sushi making), Nabashi-Ebi (Deveined & Stretched for battering) และยังมีผลิตภัณฑ์ที่เป็น Value-Added คือ Breaded Torpedo & Butterfly, Battered Shrimp (กุ้งชุบแป้งทอด), Shrimp Roll, Spring Roll, กุ้งบาร์บีคิวย่างไฟ, Shrimp ring, และ Shrimp cake (ทอดมันกุ้ง)

⁵ ประมวลสถานการณ์ตลาดกุ้งปี 2546 ,หนังสือพิมพ์กุ้งไทย ปีแรกแรก ประจำเดือนมกราคม 2004

1.3.3.2 การนำเข้า

ประเทศไทยมีการนำเข้ากุ้งมานานกว่า 10 ปี ซึ่งกุ้งที่นำเข้าส่วนหนึ่งเป็นกุ้งกุลาดำขนาดใหญ่ที่ในประเทศผลิตได้น้อย โดยนำเข้าจากอินเดีย บังคลาเทศ และเวียดนาม อีกส่วนหนึ่งเป็นกุ้งแดงซึ่งเป็น Deep Water Shrimp ซึ่งนำเข้าจากยุโรปและสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการแปรรูปเพื่อการส่งออก โดยมีส่วนน้อยเท่านั้นที่ใช้บริโภคภายในประเทศสำหรับนักท่องเที่ยว และใช้ในโรงแรมขนาดใหญ่

ตารางที่ 1.20 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้ากุ้งแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทย

ปี	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)
1996	9,344	60.46
1997	12,198	72.89
1998	14,577	119.49
1999	15,300	110.74
2000	17,805	133.03
2001	24,537	154.10

ที่มา : ฝ่ายบริการข้อมูลและสารสนเทศ สถาบันอาหาร ข้อมูลเบื้องต้นจากกรมศุลกากร

สำหรับปี 2001 ไทยนำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งจำนวน 24,537 ตัน มูลค่า 154.10 ล้านเหรียญสหรัฐฯ คิดเป็นปริมาณเพิ่มขึ้นจากปี 2000 ร้อยละ 37.81 ซึ่งถือเป็นการนำเข้าเพิ่มขึ้นมากเนื่องจากปริมาณวัตถุดิบที่ผลิตได้ในประเทศไม่เพียงพอต่อความต้องการ เป็นผลมาจากการลดพื้นที่เพาะเลี้ยงกุ้งของเกษตรกร ทำให้ผู้ประกอบการต้องนำเข้ากุ้งเพื่อเป็นวัตถุดิบ

1.3.3.3 การส่งออก

ประเทศที่มีการส่งออกกุ้งแปรรูปมีจำนวนมากที่สุดในลำดับต้นๆ ได้แก่ประเทศไทย จีน เวียดนาม และอินโดนีเซีย โดยเมื่อมาพิจารณาการส่งออกกุ้งแปรรูปในพิกัด HS 160520 แล้วพบว่าประเทศไทยส่งออกไปยังประเทศสหรัฐอเมริกามากที่สุดโดยในปี 2002 มีการส่งออกไปยังสหรัฐอเมริกาคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 60.15 ของการส่งออกกุ้งพิกัดนี้ทั้งหมดของไทย ส่วนประเทศอื่นๆก็มี ญี่ปุ่น แคนาดา สิงคโปร์ รวมถึงออสเตรเลียด้วย ซึ่งมีสัดส่วนคือร้อยละ 22.35, 5.51, 4.34 และ 2.01 ของการส่งออกกุ้งพิกัดนี้ทั้งหมดของไทยตามลำดับ โดยสินค้าที่ออสเตรเลียนิยมบริโภคคือกุ้งที่ผ่านกระบวนการความร้อนแล้ว เช่นกุ้งชุบแป้งขนมปัง และกุ้งต้ม เป็นต้น โดยมีทั้งที่อยู่ภายใต้ตราผลิตภัณฑ์ของออสเตรเลีย และภายใต้ตราผลิตภัณฑ์ของไทย

ตารางที่ 1.21 มูลค่าการส่งออกกุ้งพิกัด HS 160520 ของไทยไปยังประเทศต่างๆ ปี 1998-2002

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศ	มูลค่า					สัดส่วนการตลาด(%)				
	1998	1999	2000	2001	2002	1998	1999	2000	2001	2002
สหรัฐอเมริกา	481.19	569.01	655.7	521.08	551.6	53.42	55.90	56.87	53.28	60.15
ญี่ปุ่น	201.47	205.44	225.2	238.5	204.93	22.37	20.18	19.53	24.39	22.35
แคนาดา	40.48	55.55	59.15	52.43	50.5	4.49	5.46	5.13	5.36	5.51
สิงคโปร์	58.07	69.5	94.85	60.51	39.82	6.45	6.83	8.23	6.19	4.34
ออสเตรเลีย	21.45	26.61	22.6	22.2	18.41	2.38	2.61	1.96	2.27	2.01
สหราชอาณาจักร	19.78	19.72	20.37	18.3	7.5	2.20	1.94	1.77	1.87	0.82
เกาหลีใต้	4.93	10.58	11.46	9.87	8.9	0.55	1.04	0.99	1.01	0.97
เยอรมัน	20.98	19.92	20.9	17.82	7.4	2.33	1.96	1.81	1.82	0.81
ฝรั่งเศส	7.04	6.64	6.22	3.34	4.1	0.78	0.65	0.54	0.34	0.45
เกาหลีเหนือ	0	0.23	2.26	6.59	6.31	0.00	0.02	0.20	0.67	0.69
ประเทศอื่นๆ	45.32	34.67	34.01	27.32	17.62	5.03	3.41	2.95	2.79	1.92
รวมทั่วโลก	900.72	1017.9	1153	977.96	917.09	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : World Trade Atlas

1.3.4 โครงสร้างอุตสาหกรรมในออสเตรเลีย

1.3.4.1 การผลิต

เมื่อพิจารณาการจับกุ้งของประเทศออสเตรเลียก็จะเห็นว่าเป็นการจับจากธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ มีการทำฟาร์มเพาะเลี้ยงอยู่เป็นส่วน้อยดังจะเห็นได้จากตารางที่ 1.22 ตั้งแต่ปี 1997 เรื่อยมาจนถึงปี 2000 นั้นมีสถิติการจับกุ้งจากแหล่งธรรมชาติคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 90 ในขณะที่มีการเพาะเลี้ยงกุ้งคิดเป็นสัดส่วนเพียงประมาณร้อยละ 10 เท่านั้น ซึ่งส่วนใหญ่การทำประมงกุ้งในออสเตรเลียมาจากพื้นที่ชายฝั่งทะเลในเขตควีนส์แลนด์ ทางเหนือ ตะวันตก และได้ของออสเตรเลีย ส่วนพันธุ์กุ้งที่นิยมจับเพื่อการค้ามีสามชนิด คือ 1) Tiger prawns แบ่งเป็น Black Tiger และ Brown Tiger 2) Banana Prawns อยู่ในตระกูลกุ้งขาว (White Prawns) และ 3) Kurama Prawns ถึงแม้ว่าออสเตรเลียจะขาดแคลนวัตถุดิบกุ้งเพื่อใช้ในการแปรรูป แต่นโยบายด้านฟาร์มเลี้ยงกุ้งของรัฐบาลก็ยังเคร่งครัดเช่นเดิม คือไม่อนุญาตให้มีการขยายพื้นที่เลี้ยงกุ้งไปมากกว่าที่มีอยู่ เนื่องจากเกรงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รัฐบาลออสเตรเลียไม่มีนโยบายช่วงเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งในด้านใดๆ ยกเว้นการช่วยเหลือในด้านการศึกษาเท่านั้น โดยรัฐบาลจะสนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัยร้อยละ 50 และภาคเอกชนจ่ายเงินสมทบอีกร้อยละ 50 ซึ่งการวิจัยนั้นทางภาคเอกชนเป็นผู้บริหารจัดการเองทั้งหมด

ตารางที่ 1.22 สถิติการจับกุ้งและการเพาะเลี้ยงกุ้งของประเทศออสเตรเลีย 1997-2001

	1997	1998	1999	2000	2001
การจับกุ้ง					
มูลค่า (เหรียญสหรัฐ)	286,714,370	262,146,350	267,562,020	264,054,990	218,217,280
สัดส่วน(%)	91.02	90.81	88.99	90.15	86.74
ปริมาณ (ตัน)	29,603	31,182	26,781	30,026	29,032
สัดส่วน(%)	93.50	93.08	90.20	91.42	88.71
การเพาะเลี้ยงกุ้ง					
มูลค่า (เหรียญสหรัฐ)	28,287,705	26,532,986	33,083,240	28,843,648	33,360,588
สัดส่วน(%)	8.98	9.19	21.01	9.85	13.26
ปริมาณ (ตัน)	2,059	2,319	2,909	2,819	3,696
สัดส่วน(%)	6.50	6.92	10.80	8.58	11.29

ที่มา: Australia Fisheries Statistic 2002

1.3.4.2 อุปสงค์ในออสเตรเลีย

จากผลการสำรวจการบริโภคประชากรของออสเตรเลียในเมืองเพิร์ธและซิดนีย์นั้น ปรากฏว่าอาหารทะเลชนิดหนึ่งที่ผู้บริโภคนิยมรับประทานทั้งภายในบ้าน และรับประทานเมื่อไปทานอาหารนอกบ้านคือกุ้ง ซึ่งผู้บริโภคผู้นั้นนิยมรับประทานทั้งแบบสด และแบบแช่แข็ง โดยผู้บริโภคจะให้ความสำคัญกับความปลอดภัยของอาหารเป็นอย่างมาก

นอกจากนี้รสนิยมของประชากรออสเตรเลียซึ่งมาจากหลายชาติเป็นแบบ Multiculture ความต้องการสินค้าต่างๆ หลากหลาย โดยทั่วไปจะเป็นแบบอนุรักษ์นิยม และผู้บริโภคนิยมซื้อสินค้าคุณภาพดีในราคาเหมาะสมและมีรูปแบบสินค้า รวมทั้งการบรรจุหีบห่อที่ดีและสวยงามสะอาด การจับจ่ายใช้สอยเป็นไปอย่างประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย แต่ชอบการเดินทางท่องเที่ยวและการกีฬา สภาพเศรษฐกิจมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วและนับเป็นประเทศที่มีรายได้เฉลี่ยต่อคนสูงมากประเทศหนึ่ง โดยรายการสินค้าประเภทอาหารทะเลจากตัวเลขการส่งออกรวมทั้งการสัมภาษณ์ พบว่าออสเตรเลียนิยมบริโภคกุ้งที่ผ่านกระบวนการความร้อนแล้ว เช่น กุ้งชุบแป้งขนมปัง กุ้งบาร์บีคิว และกุ้งต้ม เป็นต้น

1.3.4.3 การส่งออกของออสเตรเลีย

ประเทศออสเตรเลียมีการส่งออกกุ้งไปยังประเทศต่างๆ โดยส่งกุ้งประเภท ตัดหัวออก (Headless) ,ทั้งตัว(Whole) และประเภทอื่นๆ ซึ่งปริมาณการส่งออกกุ้งของออสเตรเลียนั้นมีปริมาณไม่มากนัก โดยรวมการส่งออกกุ้งทุกประเภทในปี 2001 มีการส่งออกประมาณ 11,925 ตันเท่านั้น ซึ่งจะส่งออกกุ้งประเภททั้งตัวมากที่สุด และส่วนมากจะส่งไปยังประเทศ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และจีน เป็นหลัก

ตารางที่ 1.23 การส่งออกกุ้งแต่ละประเภทของออสเตรเลียไปยังประเทศต่างๆระหว่างปี 1997-2001

ปี	1997		1998		1999		2000		2001	
	เหรียญสหรัฐ	ตัน	เหรียญสหรัฐ	ตัน	เหรียญสหรัฐ	ตัน	เหรียญสหรัฐ	ตัน	เหรียญสหรัฐ	ตัน
Headless										
ญี่ปุ่น	23,180,203	1,326	12,550,865	821	10,610,668	657	10,597,860	654	7,365,318	539
สหรัฐอเมริกา	na	na	na.	na	593,676	33	1,192,550	80	1,265,777	98
สเปน	170,399	13	993,823	119	236,825	27	0	0	194,138	28
ฮ่องกง	5,096,341	450	790,526	88	454,291	47	779,117	80	160,487	14
ไต้หวัน	214,301	11	290,783	22	389,761	37	838,512	53	144,956	12
จีน	540,961	63	173,085	23	152,291	17	432,067	44	33,133	18
ประเทศอื่นๆ	966,586	79	843,396	77	816,950	108	812,309	93	469,036	75
รวม	30,168,046	1,941	15,643,108	1,150	13,254,462	926	14,651,833	1,005	9,633,844	785
Whole										
ญี่ปุ่น	76,687,830	4,549	63,694,651	4,667	79,701,003	4,614	77,780,140	4,085	66,929,809	4,194
ฮ่องกง	15,574,013	1,422	11,349,341	1,132	12,038,072	1,140	21,182,327	1,899	17,053,038	1,777
จีน	24,889,400	2,248	21,572,056	2,081	16,633,898	1,662	12,196,856	1,231	12,042,737	1,414
สเปน	6,554,033	668	12,554,012	1,389	10,278,338	1,157	16,131,457	1,584	8,049,717	915
ไทย	na	na	na.	na	1,602,925	203	6,977,119	673	7,799,668	1,076
ไต้หวัน	1,910,105	119	1,936,664	155	3,862,121	239	2,733,316	170	2,816,288	254
นิวซีแลนด์	na	na	na.	na	1,126,049	139	1,516,309	190	1,668,547	253
มาเลเซีย	na	na	na.	na	1,563,562	176	1,264,756	131	1,611,082	180
ประเทศอื่นๆ	12,958,289	1,169	12,073,151	1,206	8,310,819	766	10,731,207	826	5,948,891	807
รวม	140,675,820	10,174	123,179,874	10,630	135,116,786	10,096	150,513,486	10,789	123,920,296	10,870
Others										
ญี่ปุ่น	1,173,446	88	536,249	40	5,976,769	330	2,040,962	65	755,324	49
สิงคโปร์	325,916	23	185,673	13	471,069	42	280,086	22	196,208	19
สหรัฐอเมริกา	na	na	na.	na	55,496	3	396,546	28	192,584	11
ไต้หวัน	1,379,561	105	169,938	8	921,488	54	18,634	1	159,969	12
จีน	194,210	14	271,901	22	283,932	24	695,849	101	32,097	17
ประเทศอื่นๆ	381,723	42	1,158,725	132	1,237,040	155	879,273	112	1,175,697	161
รวม	3,454,856	272	2,323,115	215	8,945,794	608	4,311,932	330	2,512,398	270
รวมทั้งหมด	174,297,980	12,387	141,145,468	11,995	157,317,042	11,630	169,477,250	12,124	136,065,538	11,925

ที่มา: Australia Fisheries Statistic 2002

1.3.4.4 การนำเข้าของออสเตรเลีย

จากการส่งออกทั้งหมด HS 160520 ของประเทศไทย ประเทศออสเตรเลียมีความสำคัญทางตลาดเป็นลำดับที่ 4 ส่วนประเทศออสเตรเลียนั้นได้นำเข้าทั้งหมด HS 160520 จากประเทศไทยเป็นลำดับที่ 1 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 61.22 ของการนำเข้าทั้งหมด HS 160520 ทั้งหมดของออสเตรเลีย ถือว่าประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขันเหนือกว่าผู้ส่งออกรายอื่นมาก โดยคู่แข่งที่สำคัญของประเทศไทยคือประเทศมาเลเซียซึ่งออสเตรเลียนำเข้าคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 22.01 ของการนำเข้าทั้งหมด HS 160520 ทั้งหมดของออสเตรเลีย ดังจะเห็นได้จากตารางที่ 1.20 ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ พบว่าผลิตภัณฑ์กุ้งแปรรูปที่ออสเตรเลีย

นิยมคือกุ้งชุบแป้งขนมปัง และกุ้งตัดหัวต้ม โดยคู่แข่งของไทยยังไม่มีบทบาทสำคัญมาก เนื่องจากการผลิตสินค้าแปรรูปเหล่านี้ขึ้นกับเทคโนโลยีที่แต่ละโรงงานมี และคุณภาพของประเทศคู่แข่งก็ยิ่งด้อยกว่า ในขณะที่ประเทศจีนจะยังเน้นสินค้าที่มีราคาถูกลงอยู่

ตารางที่ 1.24 มูลค่าการนำเข้ากุ้งพิกัด HS160520 จากประเทศต่างๆ ของออสเตรเลียปี 1998-2002

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศ	มูลค่า					สัดส่วนการตลาด(%)				
	1998	1999	2000	2001	2002	1998	1999	2000	2001	2002
ไทย	22.07	21.52	18.16	20.11	16.61	64.44	70.19	64.17	66.06	61.22
มาเลเซีย	7.3	6.2	6.66	6.12	5.97	21.31	20.22	23.53	20.11	22.01
อินโดนีเซีย	0.85	0.81	0.88	1.72	2.23	2.48	2.64	3.11	5.65	8.22
เวียดนาม	0.22	0.24	0.27	0.33	0.71	0.64	0.78	0.95	1.08	2.62
จีน	0.53	0.44	0.82	0.83	0.56	1.55	1.44	2.90	2.73	2.06
สาธารณรัฐอาหรับอิมิเรตส์	0	0.15	0.42	0.44	0.36	0.00	0.49	1.48	1.45	1.33
อินเดีย	0.38	0	0	0.46	0.26	1.11	0.00	0.00	1.51	0.96
ฟิลิปปินส์	0.12	0.18	0.13	0.13	0.13	0.35	0.59	0.46	0.43	0.48
สิงคโปร์	1.82	0.91	0.4	0.14	0.12	5.31	2.97	1.41	0.46	0.44
ประเทศอื่นๆ	0.96	0.2	0.57	0.16	0.18	2.80	0.65	2.01	0.53	0.66
รวมทั่วโลก	34.25	30.66	28.3	30.44	27.13	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : world trade atlas

1.3.5 ปัญหาและอุปสรรคทางการค้า

ผลจากการรวบรวมทัศนะของผู้ประกอบการโดยสมาคมแช่เยือกแข็ง พบว่าอุปสรรคทางการค้าที่สำคัญได้แก่

1) กฎหมายควบคุมคุณภาพอาหารตาม Australian Food Standard Code ซึ่งกำหนดขึ้นภายใต้กฎหมายการกักกัน และตรวจสอบคุณภาพอาหารนำเข้า โดยมีการแบ่งอาหารเป็นประเภทที่มีความเสี่ยงสูง กลาง ต่ำ หากพบว่าผู้ส่งออกไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนด จะส่งสินค้ากลับหรือทำลายเสีย ซึ่งเป็นการทำให้ต้นทุนการส่งออกสูงขึ้น

2) ข้อกำหนดเรื่องฉลากสินค้า คือให้ระบุน้ำหนักสินค้าที่บรรจุกระป๋องเป็นมาตราเมตริกระบุส่วนผสมของสินค้าและระบุประเทศผู้ผลิตเป็นภาษาอังกฤษให้ชัดเจน

3) ค่าขนส่งสินค้าสูงเพราะประชากรที่มีอยู่อาศัยกระจายบริเวณรอบนอกริมฝั่งทะเล

1.3.6 กติกาทางการค้า

มาตรการทางภาษี

สินค้าในพิกัดนี้ในปัจจุบันออสเตรเลียเก็บภาษีนำเข้าที่ร้อยละ 0 และมีข้อตกลงจะลดภาษีให้เหลือร้อยละ 0 ทันที ในปีค.ศ. 2005

มาตรการที่มีใช้ภาษี

ในส่วนของกึ่งนั้นจะมีการตรวจสอบการนำเข้ากึ่งโดยหน่วยงานที่เรียกว่า AQIS (Australian Quarantine and Inspection Service) ซึ่งจะแบ่งข้อกำหนดในการนำเข้ากึ่งเป็นสองกรณีคือกึ่งสุกแล้ว และกึ่งดิบ ดังนี้คือ⁶

- **กึ่งสุกแล้ว** ไม่ต้องขออนุญาตนำเข้า แต่ต้องได้รับการตรวจปล่อยจาก AQIS เพื่อให้แน่ใจว่าเป็นกึ่งที่สุกแล้วและไม่มีสารปนเปื้อน

- **กึ่งดิบ** ต้องขออนุญาตนำเข้า และต้องได้รับการตรวจปล่อยสินค้าจาก AQIS ซึ่งจะอนุญาตการนำเข้ากึ่งดิบเพื่อการบริโภคเท่านั้น (For Human Consumption Only) จนกว่าการประเมินความเสี่ยงในการนำเข้าจะเสร็จสิ้น และในการตรวจทุกๆ ประเภทของกึ่งดิบไม่ว่าจะปอกเปลือกแล้วหรือไม่ก็ตามจะได้รับการทดสอบเชื้อตัวแดง ดวงขาว (WSSV) โดยวิธีสุ่มตัวอย่าง (95% Confidence) และต้องเป็นกึ่งที่คัดขนาดไม่เกิน 15 ตัวต่อปอนด์ หรือ 33 ตัวต่อกิโลกรัมต้องมีใบกำกับสินค้าแสดงมูลค่าสูงตามสมควร (ไม่ต่ำกว่า 10 เหรียญออสเตรเลียต่อกิโลกรัม) มีขนาดสม่ำเสมอในหีบห่อเดียวกันและระบุรายละเอียดสินค้าชัดเจน นอกจากนี้ต้องมีใบรับรองว่าไม่มีสิ่งปลอมปน และไม่มีร่องรอยให้เห็นด้วยตาเปล่าว่าเป็นกึ่งผิดปกติ สำหรับกึ่งที่เด็ดหัวแล้วจะต้องมีการรับรองเพิ่มเติมว่าปลอดจากเชื้อตัวแดง ดวงขาว

นอกจากนี้ในปัจจุบันออสเตรเลียได้ประกาศการตรวจสอบอาหารนำเข้า โดยเริ่มต้นใช้มาตรการตรวจสอบสารไนโตรฟูแรนตกค้างในสินค้ากึ่งนำเข้าแล้วตั้งแต่วันที่ 8 ธันวาคม ปี 2003 โดยใช้ห้องปฏิบัติการตรวจสอบ AGRICULTURAL เมืองเมลเบิร์น ทั้งนี้การตรวจสอบสารไนโตรฟูแรนตกค้างจะตรวจจากตัวอย่างกึ่งจำนวน 100 ตัวอย่างต่อ 1 ลอต โดยกำหนดค่าของ Limit of Reporting (LOR) ไว้ที่ 1 พีพีบี ซึ่งหากสินค้าล็อตใดมีการตรวจพบสารไนโตรฟูแรนตกค้างในระดับที่สูงกว่าที่กำหนดสินค้าจะถูกปฏิเสธการนำเข้าทั้งล็อต และมีผลต่อการนำเข้าครั้งต่อไปที่จะต้องถูกตรวจเข้มจนกว่า AQIS จะแน่ใจว่าสินค้าปราศจากสารตกค้าง อนึ่งมาตรการตรวจสอบสารไนโตรฟูแรนตกค้างที่เพิ่งออกประกาศมาครั้งนี้เป็นมาตรการเพิ่มเติม ซึ่งจะดำเนินการควบคู่ไปกับมาตรการการตรวจสอบสารตกค้างคลอแรมฟีนีคอลที่ AQIS ปฏิบัติอยู่แล้ว

⁶ สำนักงานส่งเสริมการค้า ณ นครซิดนีย์

1.3.7 ผลกระทบจากการเปิดเขตการค้าเสรี

1.3.7.1 ผลกระทบต่อการส่งออกของประเทศไทย

การศึกษาผลกระทบของการจัดทำเขตการค้าเสรีต่อการส่งออกกุ้งแปรรูป (พิกัด 160520) โดยอาศัยสมการถดถอย และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

การศึกษাপริมาณการส่งออกกุ้งแปรรูปไปออสเตรเลียนั้น สมการถดถอยกำหนดให้เป็น ปริมาณการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปออสเตรเลีย ถูกกำหนดให้ขึ้นอยู่กับราคาเปรียบเทียบระหว่างราคาส่งออกเฉลี่ยกุ้งแปรรูปจากไทย และราคาส่งออกเฉลี่ยกุ้งแปรรูปจากตลาดโลก และขนาดเศรษฐกิจของออสเตรเลีย (GDP) โดยอาศัยข้อมูลจาก World Trade Atlas รายไตรมาสระหว่างปี ค.ศ. 1994-2003

$$\log(Q_{\text{ex}160520}) = 6.46 + 0.41\log(\text{Relative price}) + 0.58\log(\text{GDP})$$

(2.33)*   (1.38)   (2.50)*

$$R^2 = 0.19 \quad \text{Adj } R^2 = 0.14 \quad \text{DW} = 2.01 \quad ( ) = \text{t-Statistic} \quad * = \text{มีนัยสำคัญ ณ ระดับ } 10\%$$

เช่นเดียวกับกรณีของปลาหมึกกระป๋องผลการประมาณการพบว่าค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยราคาที่ได้นั้นไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงถึงว่าราคาไม่ได้มีบทบาทในการกำหนดปริมาณการส่งออกกุ้งแปรรูปไปยังออสเตรเลีย และจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในธุรกิจการส่งออกกุ้งแปรรูปได้ว่าราคาไม่มีความสำคัญต่อการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปออสเตรเลีย ทั้งนี้เนื่องจากการส่งออกสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูง และไม่ได้เป็นการแข่งขันด้านราคา ผู้บริโภคเองก็เน้นด้านคุณภาพ ซึ่งผลที่ได้อาจแสดงถึงผลิตภัณฑ์ที่เน้นการเพิ่มมูลค่าที่สูงขึ้นได้

นอกจากนั้นผลการประมาณพบว่า ปริมาณการส่งออกขึ้นอยู่กับการขยายตัวของขนาดเศรษฐกิจของออสเตรเลียอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยค่าความยืดหยุ่นของการนำเข้าต่อ GDP มีค่าเท่ากับ 0.58 ซึ่งหมายความว่าหาก GDP ของออสเตรเลียเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้ปริมาณการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปออสเตรเลียเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.58 จึงจัดได้ว่า สินค้ากุ้งแปรรูปเป็นสินค้าปกติ กล่าวคือ ปริมาณความต้องการสินค้าชนิดนี้จะขยายตัวเมื่อเศรษฐกิจของประเทศออสเตรเลียมีการขยายตัวสูงขึ้น

จากมาตรการปรับลดภาษีนำเข้ากุ้งแปรรูปจากไทยของประเทศออสเตรเลีย ซึ่งกำหนดให้มีการลดอัตราภาษีนำเข้าจากอัตราร้อยละ 0 ในปี 2003 เป็นร้อยละ 0 ทันทีในปี 2005 ดังนั้นมาตรการด้านภาษีจึงไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ

ผลการประมาณการผลกระทบจากสมการ regression สอดคล้องกับความเห็นของผู้เชี่ยวชาญในธุรกิจกุ้งแปรรูปที่ว่าผลกระทบต่อการส่งออกและราคากุ้งแปรรูปจะไม่สูงนัก ทั้งนี้เนื่องจากการ

ส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปออสเตรเลียไม่ได้ถูกเก็บภาษี และผู้บริโภคในออสเตรเลียก็ไม่ได้ให้ความสำคัญกับราคามากนัก แต่จะให้ความสำคัญกับคุณภาพผลิตภัณฑ์มากกว่า ซึ่งส่วนสำคัญที่ควรคำนึงถึงคือเรื่องของมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีคือในเรื่องของการรับรองมาตรฐานและคุณภาพของผลิตภัณฑ์

1.3.7.2 ผลกระทบต่อการผลิตในประเทศไทย

จากการสัมภาษณ์ผู้ผลิตกุ้งแปรรูปในประเทศคาดว่าจะมีผลกระทบต่อผู้ผลิตไม่มากนัก เนื่องจากออสเตรเลียนำเข้ากุ้งแปรรูปจากไทยมากเป็นอันดับหนึ่งอยู่แล้วคือประมาณกว่าร้อยละ 50 ซึ่งแม้ถ้าภาษีจะทำให้ราคากุ้งแปรรูปลดลงแต่ก็จะมีผลทำให้การส่งออกเพิ่มไม่มากนัก นอกจากนี้ผู้ผลิตกุ้งแปรรูปส่งออกของไทยไม่ได้มีกลยุทธ์การแข่งขันด้านราคา แต่จะใช้การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความแปลกใหม่และหลากหลายเป็นจุดขาย ซึ่งการใช้กลยุทธ์แบบนี้จะทำให้กำหนดราคาสินค้าได้สูงอยู่แล้ว ดังนั้นการลดภาษีจึงไม่ได้ส่งผลให้การผลิตเพิ่มขึ้น ผู้ประกอบการเห็นว่าการสร้างความสัมพันธ์ทางการค้าที่ดีกับออสเตรเลียส่งผลให้มีการขยายตลาดการส่งออกของไทยในอนาคต อันจะเป็นการช่วยกระจายตลาดการส่งออกกุ้งแปรรูปมิให้กระจุกตัวอยู่ในตลาดสหรัฐอเมริกาเกินไป

1.3.8 สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

ในการจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีกับออสเตรเลียในส่วนของกุ้งแปรรูปคาดว่าจะไม่มีกระทบใดๆ จากการจัดทำข้อตกลงเพราะอัตราภาษีที่ออสเตรเลียเก็บไทยนั้นอยู่ที่ร้อยละ 0 อยู่แล้ว โดยในปัจจุบันออสเตรียได้หันมาให้ความสนใจกับมาตรการทางด้านสุขอนามัยมากขึ้น ซึ่งเป็นแนวโน้มตามปกติของการค้าสินค้าประเภทอาหารในตลาดโลก อย่างไรก็ตามตามที่คณะกรรมการเห็นว่ามาตรการโดยทั่วไปมิได้ถูกนำมาใช้เพื่อการกีดกันทางการค้า และการกำหนดมาตรฐานก็ยังอยู่ในวิสัยที่ผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์กุ้งสามารถที่จะกระทำตามได้

ข้อเสนอแนะ

1. เป็นตลาดที่น่าสนใจ น่าจะหาทางสนับสนุนให้เกิดการค้าเพิ่มขึ้นเพื่อกระจายตลาดสินค้ากุ้ง เนื่องจากสัดส่วนมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปไปยังออสเตรเลียอยู่ในระดับประมาณร้อยละ 2.25 ของการส่งออกกุ้งแปรรูปทั้งหมด

2. ต้องคอยติดตามมาตรการจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ (AQIS) ให้มีความชัดเจน และคอยติดตามการกำหนดมาตรฐานใหม่ๆ เพื่อให้เกิดความโปร่งใส

บทที่ 2

เหล็ก เหล็กกล้า และผลิตภัณฑ์

2.1 กรอบการวิจัย

ขอบเขตการศึกษาครั้งนี้จะมีทั้งในส่วนของการนำเข้าและการส่งออก
การนำเข้าจะใช้พิกัดศุลกากรดังต่อไปนี้

HS 7204 เศษและของที่ใช้ไม่ได้จำพวกเหล็กรวมทั้งอินกอตที่หลอมมาจากของที่ใช้ไม่ได้ที่เป็นเหล็ก
หรือเหล็กกล้า

HS 7208 ผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้าไม่เจือมีความกว้างตั้งแต่ 600 มิลลิเมตร
ขึ้นไปได้จากการรีดร้อนไม่หุ้มติด

ในด้านของการส่งออกไปยังออสเตรเลียจะใช้พิกัดศุลกากรดังต่อไปนี้

HS72 เหล็กและเหล็กกล้า

HS73 ของที่ทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า

2.2 โครงสร้างอุตสาหกรรมในตลาดโลก

2.2.1 การผลิต

ในตลาดโลกมีปริมาณการผลิตเหล็กขั้นต้นดังนี้คือ

ตารางที่ 2.1 ปริมาณการผลิตเหล็กขั้นต้นในตลาดโลกปี 1996-2002

หน่วย : ล้านเมตริกตัน

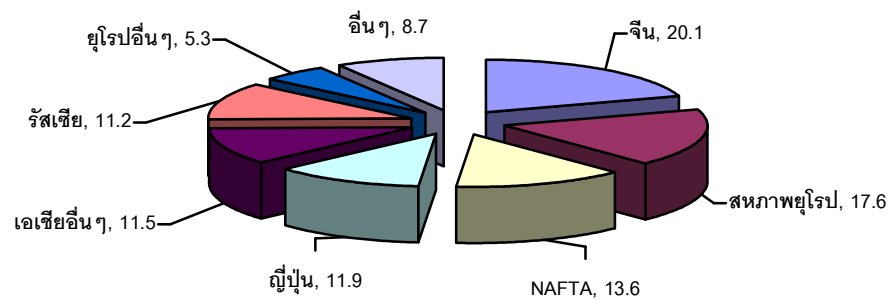
	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
เหล็กขั้นต้น	750	799	777	788	848	850	902

ที่มา : International Iron and Steel Institute

ปริมาณการผลิตเหล็กขั้นต้นในตลาดโลกเพิ่มสูงขึ้นมาโดยตลอดตั้งแต่ปี 1996 เป็นต้นมา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงปี 2000-2002 ปริมาณการผลิตเหล็กได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากปริมาณความต้องการใช้เหล็กที่เพิ่มขึ้นอย่างมากในประเทศจีนที่เร่งพัฒนาประเทศ ในช่วงปี 1996-2000 นั้นปริมาณการผลิตเหล็กมีอัตราการเจริญเติบโตโดยเฉลี่ยคือร้อยละ 2.4 ส่วนในปี 2000-2002 นั้นปริมาณการผลิตเหล็กมีอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้นเป็นร้อยละ 3.2

ส่วนการผลิตในจะมีการผลิตกระจายอยู่ทั่วโลกโดยในปี 2002 ประเทศจีนจะมีสัดส่วนการผลิตที่สูงที่สุดคือร้อยละ 20.1 รองลงมาจะเป็นกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปคือร้อยละ 17.6 ส่วนกลุ่มประเทศ NAFTA ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเอเชียอื่นๆ และสหพันธรัฐรัสเซีย มีสัดส่วนการผลิตที่ใกล้เคียงกันคือร้อยละ 13.6 ,11.9 ,11.5 และ 11.2 ตามลำดับ (รูปที่ 2.1)

รูปที่ 2.1 สัดส่วนปริมาณการผลิตเหล็กในตลาดโลกในปี 2002

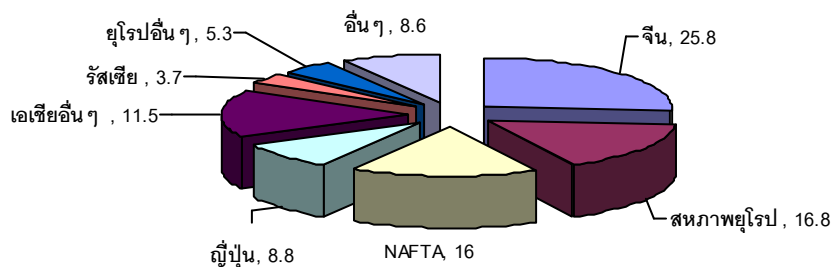
ที่มา: International Iron and Steel Institute

หมายเหตุ : ประเทศอื่น ๆ คือ แอฟริการ้อยละ 1.5 ตะวันออกกลางร้อยละ 1.2 อเมริกากลางและใต้ร้อยละ 4.5 และ ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ร้อยละ 1.1

2.2.2 การบริโภค

การบริโภคเหล็กของโลกนั้นในปี 2002 ประเทศจีนเป็นประเทศที่มีสัดส่วนการบริโภคเหล็กมากที่สุดคือร้อยละ 25.8 รองลงมาจะเป็นกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปคือร้อยละ 16.8 ส่วนกลุ่มประเทศ NAFTA และประเทศเอเชียอื่น ๆ มีสัดส่วนการผลิตที่ใกล้เคียงกันคือร้อยละ 16.0 และ 15.9 ตามลำดับ ส่วนประเทศญี่ปุ่นนั้นมีสัดส่วนการบริโภคอยู่ที่ร้อยละ 8.8 (รูปที่ 2.2)

รูปที่ 2.2 สัดส่วนปริมาณการบริโภคเหล็กในตลาดโลกในปี 2002

ที่มา: International Iron and Steel Institute

หมายเหตุ : ประเทศอื่น ๆ คือ แอฟริการ้อยละ 2 ตะวันออกกลางร้อยละ 2 อเมริกากลางและใต้ร้อยละ 3.5 และ ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ร้อยละ 0.9

2.2.3 การค้าระหว่างประเทศในตลาดโลก

ประเทศที่มีการส่งออกเหล็กมากที่สุดคือเป็น Net Exporter ลำดับที่หนึ่งในปี 2001 คือประเทศญี่ปุ่นมีการเกินดุลการค้าในสินค้าเหล็กอยู่ 25.4 ล้านเหรียญสหรัฐฯ รองลงมาคือยูเครน และรัสเซียมีการเกินดุลการค้าในสินค้าเหล็กอยู่ 24.0 และ 22.5 ล้านเหรียญสหรัฐฯตามลำดับ ส่วนทางด้านประเทศที่มีการนำเข้าเหล็กมากที่สุดคือเป็น Net Importer ลำดับที่หนึ่งคือประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีการขาดดุลอยู่ 22.1 ล้านเหรียญสหรัฐฯ รองลงมาคือประเทศจีนมีการขาดดุลอยู่ 18.1 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ส่วนไทยนั้นอยู่ในลำดับที่สี่มีการขาดดุล 5.6 ล้านเหรียญ

สหรัฐฯ ส่วนออสเตรเลียนั้นไม่ติดอันดับทั้งในกรณีเป็นประเทศเกินดุลการค้าในสินค้าเหล็ก และกรณีเป็นประเทศขาดดุลการค้าในสินค้าเหล็ก

ตารางที่ 2.2 ดุลการค้าในสินค้าเหล็กของประเทศต่างๆในโลก ปี 2001

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ลำดับ	ประเทศ	ส่งออกสุทธิ	ลำดับ	ประเทศ	นำเข้าสุทธิ
1	ญี่ปุ่น	25.4	1	สหรัฐอเมริกา	22.1
2	ยูเครน	24.0	2	จีน	18.1
3	รัสเซีย	22.5	3	ฮ่องกง	5.8
4	เบลเยียม-ลักเซมเบิร์ก	9.1	4	ไทย	5.6
5	บราซิล	8.2	5	อิตาลี	5.4
6	ตุรกี	5.1	6	อิหร่าน	4.1
7	เยอรมนี	4.8	7	สเปน	4.1
8	แอฟริกาใต้	4.0	8	เวียดนาม	3.5
9	เกาหลีใต้	3.3	9	ฟิลิปปินส์	2.8
10	คาซัคสถาน	2.9	10	โปรตุเกส	2.4

ที่มา : International Iron and Steel Institute

2.3 โครงสร้างอุตสาหกรรมในประเทศไทย

2.3.1 การผลิต

อุตสาหกรรมเหล็กสามารถแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนการผลิต คือ เหล็กขั้นต้น (เหล็กถลุงและเหล็กพูน ซึ่งถือเป็นวัตถุดิบขั้นพื้นฐานในการผลิตเหล็กทุกชนิด) , เหล็กขั้นกลาง (เหล็กแท่งเล็ก,เหล็กแท่งแบน และเหล็กแท่งใหญ่) และเหล็กขั้นปลาย สำหรับประเทศไทย ยังไม่มีผู้ผลิตครบวงจร กล่าวคือ ยังไม่มีผู้ผลิตรายใดผลิตตั้งแต่ขั้นตอนการถลุงแร่เหล็ก เนื่องจากใช้เงินลงทุนสูงและจำเป็นต้องมีระบบสาธารณูปโภคและระบบโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้ออำนวยต่อการผลิต ดังนั้นจึงมีการใช้เศษเหล็กเป็นวัตถุดิบประกอบกับมีการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ โดยผลิตภัณฑ์เหล็กที่นำเข้าส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์เหล็กสำเร็จรูป เนื่องจากอุตสาหกรรมเหล็กของไทยเป็นอุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าโดยเริ่มจากการพัฒนาเพื่อตอบสนองความต้องการภายในประเทศของผลิตภัณฑ์เหล็กขั้นปลายเป็นหลัก ซึ่ง ได้แก่ กลุ่มเหล็กเส้น เหล็กลวด เหล็กโครงสร้างรูปพรรณ เหล็กแผ่นรีดร้อนและรีดเย็น ซึ่งเป็นวัตถุดิบขั้นพื้นฐานของอุตสาหกรรมต่อเนื่องหลายประเภท เช่น อุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตร การก่อสร้าง อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า อุตสาหกรรมรถยนต์ เป็นต้น

สำหรับอุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้านี้ จะพบว่าผลิตภัณฑ์สำคัญ 2 กลุ่มที่มีความโดดเด่น ได้แก่ กลุ่มผลิตภัณฑ์เหล็กทรงยาว ได้แก่ เหล็กเส้นกลม เหล็กข้ออ้อย เหล็กลวด กลุ่มผลิตภัณฑ์เหล็กทรงแบน ได้แก่ เหล็กแผ่นรีดร้อน เหล็กแผ่นรีดเย็น เหล็กแผ่นเคลือบ และท่อเหล็ก ในปัจจุบันไทยยังไม่สามารถผลิตผลิตภัณฑ์เหล็กขั้นต้นและผลิตภัณฑ์ที่สำเร็จรูปได้เองจึงยังประสบกับปัญหาขาดดุลการค้า เนื่องจากมูลค่าการนำเข้าของผลิตภัณฑ์ในอุตสาหกรรมเหล็กแต่ละปีมีมูลค่าสูง โดยในปี 2544 คิดเป็นอันดับที่เจ็ดของสินค้านำเข้าที่สำคัญของประเทศ

อุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า ประกอบด้วยผลิตภัณฑ์ชนิดต่างๆ มากมายสามารถ แบ่งเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้คือ¹

(1)ตามขั้นตอนหรือกระบวนการผลิต ประกอบด้วย

- เหล็กขั้นต้น (Raw Steel Product) ได้จากการนำสินแร่เหล็กมาถลุง เหล็กทำได้จากการถลุง เรียกว่า เหล็กถลุง (Pig Iron) และเหล็กพูน (Sponge Iron) ซึ่งใช้เป็นวัตถุดิบพื้นฐานในการผลิตเหล็ก (Steel Making)

ปัจจุบันยังไม่มีการผลิตเหล็กขั้นต้นในประเทศไทย ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ต้องพึ่งพาการนำเข้าเหล็กขั้นต้น เฉลี่ยปีละประมาณ 1.3 พันล้านบาท แต่ในปัจจุบันเริ่มมีการส่งเสริมโดยมีผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุนแล้ว 6 ราย คิดเป็น กำลังการผลิต 6.97 ล้านตัน/ปี

- เหล็กขั้นกลาง (Semi-Finished Steel Products) เป็นการนำเหล็กพูน เหล็กถลุงและเศษเหล็ก (Scrap) มาหลอม และหล่อออกมาเป็นผลิตภัณฑ์ที่สำเร็จรูป ผลิตภัณฑ์เหล็กขั้นกลางที่ได้จะมี เหล็กแท่งกลม (Billet) ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ทรงยาว เช่น เหล็กเส้น, ลวดเหล็ก เป็นต้น เหล็กแท่งแบน (Slab) เป็นผลิตภัณฑ์ทรงแบน เช่น เหล็ก แผ่นรีดร้อนและรีดเย็น นอกจากนี้ยังได้ผลิตภัณฑ์เหล็กแท่งใหญ่ (Bloom Beam) ซึ่งเป็นเหล็กโครงสร้างรูปพรรณ

ในปัจจุบันประเทศไทยมีการผลิตผลิตภัณฑ์ขั้นกลางอยู่ 4 ประเภท ได้แก่ อินกอต, เหล็กแท่งกลม (Billet)เหล็กแท่งใหญ่(Bloom) และส่วนเหล็กแท่งแบน(Slab)การผลิตเหล็กขั้นกลางของไทย ยังไม่เพียงพอกับความ ต้องการภายในประเทศ ต้องนำเข้าเหล็กแท่งประเภทต่างๆอย่างต่อเนื่อง

- เหล็กขั้นปลาย (Finish Steel Products) เป็นการนำผลิตภัณฑ์ขั้นกลางมาผ่านกระบวนการแปรรูปเหล็กที่ได้จากการหล่อเพื่อให้ได้รูปร่างและขนาดที่ต้องการ ทำได้โดยวิธีการแปรรูปรีดร้อน การแปรรูปรีดเย็น รวมถึงการเคลือบ และการหล่อรูปพรรณ (Foundry) เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป

ผลิตภัณฑ์เหล็กขั้นปลาย เป็นขั้นตอนที่มีการผลิตมากที่สุดในประเทศไทย ผลิตภัณฑ์เหล็กขั้นปลายที่มีการผลิตมากได้แก่ เหล็กแผ่นรีดร้อน เหล็กแผ่นรีดเย็น เหล็กเส้น เหล็กลวด เป็นต้น ผลิตภัณฑ์ขั้นปลายเกือบทั้งหมด เป็นการผลิตสนองความต้องการภายในประเทศ การส่งออกมีสัดส่วนต่ำ

(2) ตามลักษณะหรือประเภทผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์เหล็กสำเร็จรูป แบ่งตามประเภทผลิตภัณฑ์กว้างๆ ได้ 3 ประเภท คือ

¹ กรมส่งเสริมการค้าส่งออก, ธันวาคม 2545

- ผลิตภัณฑ์เหล็กทรงยาว (Long Product) จะรวมถึง เหล็กหลอด หลอดเสริมคอนกรีต หลอดสแตนเลส เหล็กท่อนกลม และเหล็กข้ออ้อย เหล็กท่อนอัลลอย เหล็กรูปพรรณต่างๆ เช่น ฉาก รางน้ำ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมี เหล็กรางรถไฟ ท่อเหล็กและท่อสแตนเลส แบบเชื่อมและไร้ตะเข็บ ท่อขนส่งน้ำมัน ข้อต่อ ข้องอ ใบบิดตัดหินแกรนิต เม็ดเหล็กสำหรับขัดชิ้นงาน

- ผลิตภัณฑ์เหล็กทรงแบน หรือ เหล็กแผ่น (Flat Product) จะรวมถึงผลิตภัณฑ์ เหล็กแผ่นรีดร้อน เหล็กแผ่นรีดเย็น เหล็กแผ่นเคลือบสังกะสี และ เหล็กแผ่นเคลือบสังกะสีชุบสี เหล็กแผ่นเคลือบสังกะสีด้วยไฟฟ้า เหล็กแผ่นเคลือบดีบุก (เหล็กกิลาส) เหล็กทึนฟรี เหล็กแผ่นไร้สนิม และ เหล็กอัลลอย ซึ่งอุตสาหกรรมเหล็กแผ่นรีดร้อนประกอบด้วย เหล็กแผ่น (Plates) และเหล็กม้วน(Coils) โดยส่วนใหญ่จะใช้ในอุตสาหกรรมยานยนต์ ท่อเหล็กก่อสร้าง รวมถึงเป็นวัตถุดิบสำหรับเหล็กแผ่นรีดเย็น อุตสาหกรรมเหล็กแผ่นรีดเย็นเป็นการใช้เทคโนโลยีการผลิตเพื่อลดความหนาของเหล็กแผ่นรีดร้อน รวมถึงปรับคุณสมบัติให้เหมาะสมกับการใช้งานรูปแบบต่างๆ เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า เฟอร์นิเจอร์เหล็ก และเหล็กแผ่นเคลือบ ในปี พ.ศ. 2544 มีผู้ผลิตแผ่นเหล็กรีดร้อนจำนวน 5 ราย คิดเป็นกำลังการผลิตรวม 6,500,000 ตันต่อปี และมีผู้ผลิตแผ่นเหล็กรีดเย็นจำนวน 3 ราย คิดเป็นกำลังการผลิตรวม 2,300,000 ตันต่อปี

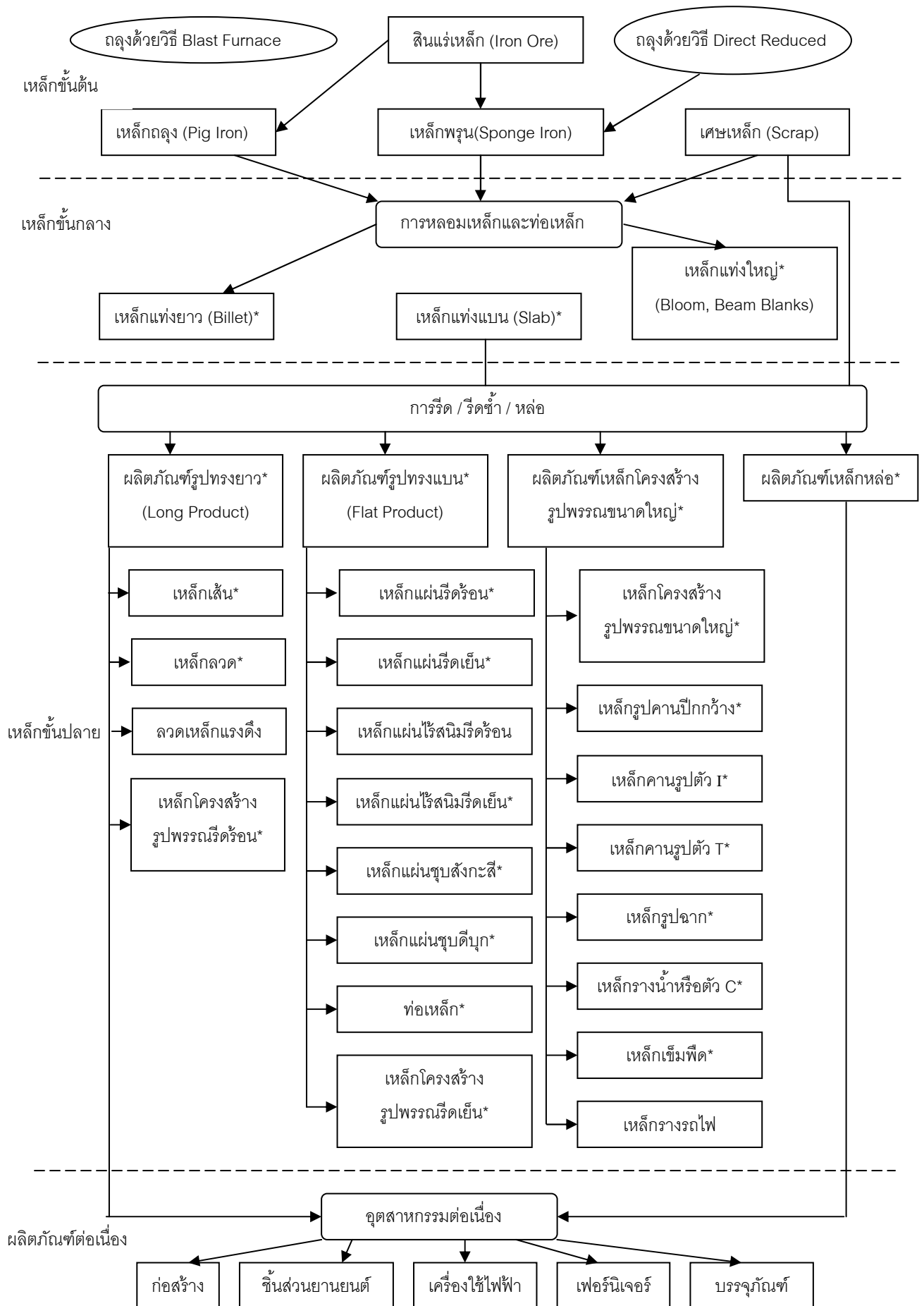
ตารางที่ 2.3 แสดงจำนวนผู้ผลิตเหล็กแผ่นรีดร้อน/รีดเย็น/แผ่นเหล็กไร้สนิมของไทยในปี พ.ศ.2544

ผลิตภัณฑ์	บริษัท	กำลังการผลิตสูงสุด (ตันต่อปี)	ความต้องการใช้ (ตันต่อปี)
(1) แผ่นเหล็กรีดร้อน	บ. สหวิริยาสตีลอินดัสตรี	2,400,000	3,600,000
	บ. สยามสตีลปริมิลล์	1,500,000	
	บ. นครไทยสตีลปริมิล	1,500,000	
	บ. แอลพีเอ็นเพลทมิล	500,000	
	บ. สหวิริยาเพลทมิล	600,000	
(2) แผ่นเหล็กรีดเย็น	บ. สยามยูไนเต็ดสตีล	1,000,000	1,500,000
	บ. เหล็กรีดเย็นไทย	1,000,000	
	บ. บี.เอช.พี สตีล(ปทท.)*	300,000	
(3) แผ่นเหล็กไร้สนิมรีดเย็น	บ. ไทยนิคซ์ สตีล	180,000-200,000	

ที่มา : กรมส่งเสริมการค้าส่งออก   หมายเหตุ : * ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นบริษัท บลูสโคป สตีล จำกัด

- ผลิตภัณฑ์เหล็กรูปพรรณ (Shape/Section) คือการนำผลิตภัณฑ์ที่ผ่านกรรมวิธีรีดร้อน หรือรีดเย็นเพื่อทำเป็นรูปพรรณประเภทต่างๆ เช่น เหล็กคาน เหล็กฉาก, ตัว I, T, H เป็นต้น

รูปที่ 2.3 แสดงโครงสร้างอุตสาหกรรม

ที่มา : ศูนย์วิจัยไทยพาณิชย์

หมายเหตุ : * คือผลิตภัณฑ์เหล็กที่มีการผลิตในประเทศไทย

2.3.2 ปริมาณการผลิต

ตารางที่ 2.4 ปริมาณการผลิตเหล็กและเหล็กกล้าปี 1997-2001

หน่วย : เมตริกตัน

ผลิตภัณฑ์	1997	1998	1999	2000	2001	อัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ย(ร้อยละ)
ผลิตภัณฑ์เหล็กกึ่งสำเร็จรูป (Semi-Finished Products)	2,101,218	1,619,004	1,474,158	1,647,579	1,711,374	-4.06
เหล็กทรงยาว(Long Products)	1,843,619	1,283,904	1,177,060	1,223,883	1,261,649	-7.90
- เหล็กเส้นกลม (Round Bar)	225,800	131,316	172,804	164,484	180,452	-1.34
- เหล็กข้ออ้อย (Deformed Bar)	1,245,766	933,431	694,526	680,769	687,513	-12.91
- เหล็กหลอด(Wire rod)	372,053	219,157	309,730	378,630	393,684	6.61
เหล็กทรงแบน(Flat Products)	3,004,269	2,842,467	3,849,870	5,252,716	4,400,000 ^๑	12.57
- เหล็กแผ่นรีดร้อน(Hot-rolled Sheet)	1,111,807	869,184	1,560,000	2,243,184	1,950,000	22.09
- เหล็กแผ่นรีดเย็น(Cold-rolled Sheet)	85,000	625,523	996,733	1,417,309	1,350,000	183.17
- เหล็กแผ่นเคลือบ (Coated Steel)	747,462	547,760	653,137	692,223	500,000	-7.32
- ท่อเหล็ก (Pipes & Tubes)	1,060,000	800,000	640,000	900,000	600,000	-9.31
อื่นๆ (Others)	8,360	11,398	16,847	24,934	634	8.67
รวม ¹	4,856,248	4,137,769	5,043,777	6,501,533	5,662,283	5.77

ที่มา : กองโลหกรรม กรมทรัพยากรธรณี

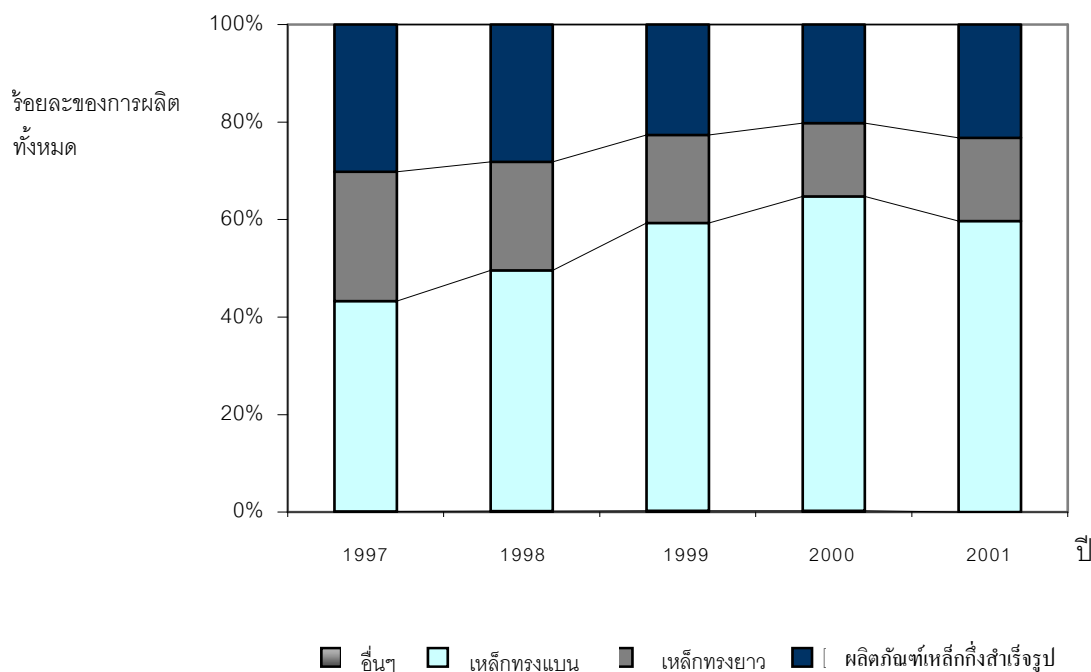
หมายเหตุ ^๑ : ค่าประมาณการ¹ : ไม่รวมผลิตภัณฑ์เหล็กกึ่งสำเร็จรูป เนื่องจากเป็นวัตถุดิบในการผลิตเหล็กขั้นปลาย

จากตัวเลขปริมาณการผลิตเหล็กและเหล็กกล้าปี 1997-2001 ของกรมทรัพยากรธรณี จะเห็นว่าในแต่ละปีกลุ่มเหล็กทรงแบนมีส่วนการผลิตมากที่สุดคือร้อยละ 61.86 ของปริมาณการผลิตเหล็กทั้งหมด โดยเฉพาะเหล็กแผ่นรีดร้อน ทั้งนี้เนื่องจากเหล็กทรงแบนเป็นวัตถุดิบในการผลิตอุตสาหกรรมต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่าปริมาณการผลิตเหล็กแผ่นรีดเย็นได้เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่อปีในช่วง 1997-2001 กว่าร้อยละ 183.17 รองลงมาคือกลุ่มเหล็กทรงยาวคือมีการผลิตคิดเป็นร้อยละ 37.96 ของปริมาณการผลิตเหล็กทั้งหมด(รูปที่ 2.4)

เมื่อพิจารณาปริมาณการผลิตในช่วงปี 1997-2001 จะพบว่าในทุกผลิตภัณฑ์จะมีปริมาณการผลิตลดลงในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ คือในระหว่างปี 1997-1998 โดยหลังจากปี 1998 ผลิตภัณฑ์เกือบทั้งหมดมีการปรับตัวในทิศทางที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ในกลุ่มเหล็กทรงยาวมีอัตราการเปลี่ยนแปลงโดยเฉลี่ยลดลงเฉลี่ยร้อยละ 7.90 และผลิตภัณฑ์เหล็กทรงแบนมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.57

ปริมาณการผลิตเหล็กและเหล็กกล้าในปีช่วงปี 1997-2001 มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.77 เนื่องจากการเริ่มฟื้นตัวของธุรกิจก่อสร้างโดยการผลักดันให้ก่อให้เกิดโครงการใหญ่ ๆ จากภาครัฐบาลที่หวังจะฟื้นฟูเศรษฐกิจ ผลิตภัณฑ์ที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการผลิตโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นมากที่สุดคือ เหล็กแผ่นรีดเย็น เหล็กแผ่นรีดร้อน และเหล็กถลุง โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 183.17 ,22.09 และ 6.61 ตามลำดับ ในส่วนของผลิตภัณฑ์เหล็กที่มีการผลิตโดยเฉลี่ยลดลงมากที่สุดคือเหล็กข้ออ้อย ท่อเหล็ก และเหล็กแผ่นเคลือบ โดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยลดลงร้อยละ 12.91 ,9.31 และ 7.32 ตามลำดับ เหตุผลเนื่องมาจากผู้ประกอบการยังคงมีสต็อกสินค้าคงเหลือค้างอยู่

รูปที่ 2.4 สัดส่วนปริมาณการผลิตเหล็กและเหล็กกล้าของประเทศไทยปี 1997-2001

ที่มา : จากการคำนวณตัวเลขในตารางที่ 2.4 สัดส่วนของปริมาณการผลิตเหล็ก และเหล็กกล้า

2.3.3 ต้นทุนการผลิต²

ต้นทุนวัตถุดิบ การพิจารณาต้นทุนวัตถุดิบจะขึ้นกับกระบวนการผลิตที่ใช้กระบวนการ Blast Furnace/Basic Oxygen Furnace (BF-BOF) มีวัตถุดิบหลัก คือแร่เหล็กในลักษณะต่างๆ และสารสร้างชีตะกรัน (Flux) โดยต้นทุนวัตถุดิบมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 55 ของต้นทุนการผลิต (Operation Cost) กระบวนการผลิต Electric Arc Furnace(EAF) มีวัตถุดิบหลักคือ เศษเหล็กในลักษณะต่างๆ เหล็กถลุง (Pig Iron) และสารสร้างชีตะกรัน (Flux) โดยต้นทุนวัตถุดิบมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 70 ของต้นทุนการผลิต สำหรับต้นทุนวัตถุดิบในส่วนของโรงรีดร้อนมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 89 ของต้นทุนการผลิต

² สถาบันเหล็ก และเหล็กกล้าแห่งประเทศไทย, 2003

ต้นทุนพลังงาน (Energy Cost) กระบวนการ BF-BOF จะอยู่ในรูปของ ถ่านโค้ก ถ่านหิน และ ออกซิเจน ซึ่งคิดเป็นประมาณร้อยละ 25 ของต้นทุนการผลิต กระบวนการ EAF มีต้นทุนพลังงานที่ประมาณร้อยละ 17 ส่วนโรงรีดร้อนมีต้นทุนพลังงานที่ร้อยละ 4.6 ของต้นทุนการผลิต ประเทศไทยโดยรวมแล้วมักจะใช้กระบวนการ Blast Furnace/Basic Oxygen Furnace (BF-BOF) ในการผลิตเหล็ก

ต้นทุนอื่นๆ เช่น ต้นทุนวัสดุสิ้นเปลือง ค่าจ้างพนักงาน และอื่นๆ เป็นต้นทุนส่วนที่เหลือจากสองข้อแรก

ตารางที่ 2.5 ประมาณการต้นทุนของผลิตภัณฑ์จากแต่ละกระบวนการ

กระบวนการ	วัตถุดิบ	ผลิตภัณฑ์	ต้นทุนการผลิต (US\$/ตัน)	วัตถุดิบ		พลังงาน		อื่นๆ	
				ร้อยละ	US\$/ตัน	ร้อยละ	US\$/ตัน	ร้อยละ	US\$/ตัน
BF-BOF	แร่เหล็ก, สาร สร้างซีตะกรัน, เศษเหล็ก (15% in BOF)	เหล็กแท่งแบน, แท่งยาว, แท่ง ใหญ่, อินกอต ,และอื่นๆ	170	55	94	25	43	20	33
EAF	เศษเหล็ก, สาร สร้างซีตะกรัน	เหล็กแท่งแบน, แท่งยาว, แท่ง ใหญ่, อินกอต ,และอื่นๆ	230	70	161	17	39	13	30
Rolling Mill	เหล็กแท่งแบน, แท่งยาว, แท่ง ใหญ่, อินกอต	เหล็กแผ่นรีด ร้อนประเภท ต่างๆ	260	89	231	5	13	6	16

หมายเหตุ : ต้นทุนการผลิตดังกล่าวไม่รวมต้นทุนจากค่าเสื่อมราคาและต้นทุนจากดอกเบี้ย

ที่มา : สถาบันเหล็ก และเหล็กกล้าแห่งประเทศไทย (www.isit.or.th)

จากข้อมูลข้างต้นพบว่าราคาวัตถุดิบเป็นต้นทุนหลักของต้นทุนการผลิตเหล็ก และเป็นต้นทุนที่ไม่สามารถควบคุมได้ (Uncontrolled) โดยเป็นไปตามสภาวะความสมดุลของความต้องการ และปริมาณการผลิต ผลิตภัณฑ์เหล็กในโลกหรืออ้างอิงตามตลาดโลก สำหรับต้นทุนในอันดับที่รองลง คือ ต้นทุนพลังงานซึ่งในกระบวนการ EAF ประมาณ 35 – 45 เหรียญสหรัฐฯต่อหนึ่งตัน และสำหรับโรงรีดร้อนประมาณ 10 – 15 เหรียญสหรัฐฯต่อหนึ่งตัน

2.3.4 อุปสงค์ในประเทศไทย

ในส่วนของประเทศไทยนั้น ปริมาณการบริโภคเหล็กในประเทศไทยคำนวณจากปริมาณการผลิตทั้งหมดในประเทศไทยบวกกับปริมาณการนำเข้าเหล็กจากต่างประเทศ และลบออกด้วยปริมาณการส่งออกเหล็กจากไทยไปยังต่างประเทศ โดยที่ปริมาณการบริโภคเหล็กในประเทศไทยมีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องทุกปีมาโดยตลอดจนกระทั่งถึงช่วงวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในปี 1997-1998 การบริโภคเหล็กตกลงถึงจุดต่ำสุดที่ 3.9 ล้านตัน แต่หลังจากนั้นได้มีการฟื้นตัวอย่างต่อเนื่องในอัตราที่สูงจนถึงปี 2002 มีการบริโภคเหล็กสูงถึง 10.05 ล้านตัน และตัวเลขปริมาณการบริโภคเหล็กสำเร็จรูปของไทยในปี 2002 มีการบริโภคเหล็กสูงถึงประมาณ 166.7 กิโลกรัมต่อคนต่อปี และสำหรับ crude steel ในปี 2000 ปริมาณการบริโภคของคนไทยอยู่ที่ประมาณ 110.5 กิโลกรัมต่อคนต่อปี ดังจะเห็นได้จากตารางที่ 2.6

ตารางที่ 2.6 ปริมาณการบริโภคเหล็กของประเทศไทยปี 1996-2001

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Crude Steel (พันตัน)	11,979	10,065	3,751	7,805	6,884	-	-
Per Capita (กิโลกรัม)	199.6	166.1	61.3	126.8	110.5	-	-
Finished Steel (พันตัน)	8,995	7,665	3,914	5,854	6,566	7,610	10,500
Per Capita (กิโลกรัม)	149.9	126.5	64.0	95.1	105.4	121.0	166.7

ที่มา : International Iron and Steel Institute

2.3.5 การค้าระหว่างประเทศของประเทศไทย

จะพิจารณาการส่งออกสินค้าเหล็กในหมวด HS 72 และ 73 และการนำเข้าสินค้าเหล็กในหมวด HS 7204 และ 7208

จากตารางที่ 2.7 แสดงถึงคู่ค้าของไทยในอุตสาหกรรมเหล็กในปี 2002 จะเห็นว่าประเทศออสเตรเลียเป็นหนึ่งในคู่ค้าสำคัญของไทย โดยมีสินค้าเหล็กสามชนิดที่ไทยส่งออกไปยังออสเตรเลียมากอยู่ในอันดับหนึ่งในสามของการส่งออกสินค้าเหล็กชนิดนั้นๆ ซึ่งมี HR section(H/L) (พิกัด 7216:มูม และรูปทรงต่างๆ) มีการส่งออกไปยังออสเตรเลียร้อยละ 16 ,Wire rod (พิกัด 7306:ลวดเหล็ก) มีการส่งออกไปยังออสเตรเลียมากเป็นอันดับหนึ่งโดยสูงถึงร้อยละ 75 และ Pipe – Welded (พิกัด 7215:ท่อนเหล็ก) มีการส่งออกไปยังออสเตรเลียร้อยละ 11 แสดงให้เห็นว่าออสเตรเลียเป็นประเทศที่มีความสำคัญต่อไทยในอุตสาหกรรมเหล็ก

ตารางที่ 2.7 คู่ค้าของไทยในอุตสาหกรรมเหล็ก ปี 2002 ทั้งในด้านปริมาณนำเข้าและส่งออกสินค้าเหล็ก

กลุ่มสินค้า	กลุ่มสินค้ารอง	นำเข้า			ส่งออก		
		ปริมาณ(เมตริกตัน)	ประเทศคู่ค้าหลัก	ปริมาณ(เมตริกตัน)	ประเทศคู่ค้าหลัก		
Semi-finished product	Billet	1,756,403	ยูเครน(51%) รัสเซีย(28%) ปราทิด(10%)	18	ลาว(100%)		
	Slab	2,939,626	รัสเซีย(33%) ปราทิด(18%) ยูเครน(15%)	1	ลาว(77%) ญี่ปุ่น(22%) สหราชอาณาจักร(1%)		
	All others semi(s)	314,075	ยูเครน(68%) เม็กซิโกลานด์(22%) อินเดีย(4%)	573	กัมพูชา(90%) ลาว(25%) สิงคโปร์(0%)		
Bar & HR Section	Bar	145,005	ญี่ปุ่น(49%) เกาหลีใต้(15%) รัสเซีย(12%)	52,500	กัมพูชา(47%) ลาว(25%) นิรฐีแลนด์(10%)		
	HR section (H/L)	10,262	จีน(50%) ญี่ปุ่น(28%) เกาหลีใต้(10%)	235,440	มาเลเซีย(42%) ออสเตรเลีย(16%) สิงคโปร์(12%)		
Wire rods	Wire rod (L/C/HC)	406,930	ญี่ปุ่น(33%) ยูเครน(20%) เยอรมนี(9%)	8,300	ออสเตรเลีย(75%) ลาว(19%) พม่า(5%)		
Hot rolled flat product	HR plate	86,018	ญี่ปุ่น(80%) ไต้หวัน(5%) จีน(4%)	16,379	สหรัฐอเมริกา(75%) พม่า(13%) เวียดนาม(4%)		
	HR sheet	1,787,466	ญี่ปุ่น(75%) รัสเซีย(6%) เกาหลีใต้(5%)	184,052	สหรัฐอเมริกา(91%) จีน(6%) มาเลเซีย(2%)		
	HR sheet P&O	331,330	ญี่ปุ่น(92%) เกาหลีใต้(6%) อินโดนีเซีย(2%)	36,685	จีน(49%) บังกลาเทศ(39%) สิงคโปร์(12%)		
Cold rolled flat product	CR carbon steel	340,507	ญี่ปุ่น(79%) เกาหลีใต้(9%) ไต้หวัน(6%)	435,982	ฮ่องกง(28%) จีน(24%) มาเลเซีย(15%)		
	CR Stainless steel	53,710	ญี่ปุ่น(70%) สเปน(7%) ไต้หวัน(6%)	86,870	จีน(25%) ฮ่องกง(16%) อิหร่าน(8%)		
Coated steel	Galv.sheet (HDG)	360,630	ญี่ปุ่น(81%) เกาหลีใต้(13%) ไต้หวัน(3%)	33,450	ลาว(26%) กัมพูชา(26%) ไทย(20%)		
	Galv.sheet (EG)	145,435	ญี่ปุ่น(87%) เกาหลีใต้(9%) ไต้หวัน(3%)	46,470	ฮ่องกง(35%) มาเลเซีย(24%) สหรัฐอเมริกา(17%)		
	Tin plate	111,640	เกาหลีใต้(44%) ไต้หวัน(16%) ญี่ปุ่น(13%)	1,540	พม่า(33%) ลาว(24%) เวียดนาม(21%)		
	Tin free	39,916	เกาหลีใต้(47%) ไต้หวัน(32%) ญี่ปุ่น(14%)	72	มาเลเซีย(90%) พม่า(10%) , (0%)		
	Other coated steel	103,444	ญี่ปุ่น(45%) เกาหลีใต้(41%) มาเลเซีย(5%)	39,606	จีน(56%) เวียดนาม(25%) กัมพูชา(6%)		
Pipe	Pipe - Seamless	99,644	ญี่ปุ่น(39%) จีน(14%) ไต้หวัน(10%)	29,806	ญี่ปุ่น(30%) อินโดนีเซีย(11%) ซาอุดีอาระเบีย(11%)		
	Pipe - Welded	50,478	ญี่ปุ่น(38%) เกาหลีใต้(35%) อาร์เจนตินา(6%)	180,354	สหรัฐอเมริกา(46%) ออสเตรเลีย(11%) พม่า(10%)		

ที่มา : สถาบันเหล็กและเหล็กกล้า

ตารางที่ 2.8 ดุลการค้าไทยกับออสเตรเลียในสินค้าเหล็กพิกัด 72 และ 73 ปี 1998-2003

ปี	พิกัด 72	พิกัด 73	ดุลการค้ารวมทั้งสองพิกัด
1998	-30.67	15.65	-15.02
1999	-31.74	12.43	-19.31
2000	-18.29	13.60	-4.69
2001	-34.43	8.33	-26.10
2002	-51.14	25.31	-25.83
2003	-83.04	32.41	-50.63

ที่มา : World Trade Atlas

เมื่อพิจารณาดุลการค้าระหว่างไทยกับออสเตรเลียจะพบว่าไทยขาดดุลการค้ากับออสเตรเลียในสินค้าเหล็กพิกัด 72 มาโดยตลอด แต่จะเกินดุลกับออสเตรเลียในสินค้าเหล็กพิกัด 73 นั่นเป็นเพราะสินค้าเหล็กพิกัด 72 จะเป็นเหล็กขั้นต้นที่ใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์เหล็กต่างๆ ซึ่งประเทศไทยไม่มีเหมืองแร่เหล็ก ประกอบกับการผลิตเหล็กขั้นต้นของไทยยังมีไม่เพียงพอ ทำให้ต้องนำเข้าเหล็กจากต่างประเทศเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์เหล็กต่อไป ซึ่งจะเป็นสินค้าเหล็กในพิกัด 73 ซึ่งไทยสามารถผลิตและส่งออกไปยังออสเตรเลียได้ แต่สินค้าที่ไทยส่งออกนั้นเป็นสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มไม่สูงนัก ดังนั้นเมื่อดุลการค้าโดยรวมของสินค้าเหล็กทั้งสองพิกัดแล้ว ประเทศไทยจึงขาดดุลการค้ากับออสเตรเลียในสินค้าเหล็กมาโดยตลอด

การส่งออก

ความสำคัญเชิงการค้าระหว่างไทยกับออสเตรเลียในการส่งออกผลิตภัณฑ์เหล็กของไทยในหมวด HS 72 และ 73 จะแบ่งพิจารณาที่ละหมวด เพื่อดูว่าผลิตภัณฑ์ใดในหมวดดังกล่าวที่มีความสำคัญระหว่างประเทศทั้งสองนี้

ตารางที่ 2.9 มูลค่าการส่งออกเหล็กหมวด 72 ประเภทต่างๆของประเทศไทยปี 1998-2002

HS	คำอธิบาย	หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ				
		1998	1999	2000	2001	2002
	72 เหล็กและเหล็กกล้า	425.57	428.93	719.87	457.80	597.33
7209	ผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้าไม่เจือความกว้าง600มม.ขึ้นไปได้จากการรีดเย็น ไม่เคลือบ	62.94	98.65	159.76	113.83	138.22
7219	ผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็กกล้าไม่เป็นที่สนิมความกว้าง600มม.ขึ้นไป	87.44	96.64	134.17	100.69	108.50
7208	ผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้าไม่เจือความกว้าง600มม.ขึ้นไปได้จากการรีดร้อน ไม่เคลือบ	47.17	41.22	130.58	17.58	75.36
7216	มุม รูปทรง และหน้าตัดรูปต่างๆ ทำด้วยเหล็ก หรือเหล็กกล้าไม่เจือ	65.50	53.85	93.40	64.57	61.63
7210	ผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้าไม่เจือมีความกว้าง600มม.ขึ้นไปหุ้มติด ชุบ หรือเคลือบ	37.12	48.04	60.64	50.16	56.91
7215	ท่อน และเส้นเอ็นที่ทำด้วยเหล็กกล้าไม่เจือ	2.67	5.64	22.89	27.49	39.32
7204	เศษและของที่ไม่ได้จำพวกเหล็กกรรมทั้งอันยอดที่หลอมจากของที่ใช้ไม่ได้ที่เป็นเหล็กหรือเหล็กกล้า	42.75	21.73	34.48	25.08	32.90
7214	ท่อน และเส้นเอ็นที่ทำด้วยเหล็กกล้าไม่เจือที่ไม่ได้ทำมากไปกว่าสี่รีดร้อน ดึงร้อน หรือรีดร้อน	28.39	9.97	14.70	10.32	14.09
7223	ลวดทำด้วยเหล็กกล้าไม่เป็นที่สนิม	10.54	17.36	15.72	13.18	13.16
	สินค้าเหล็กอื่น ๆ ในหมวด 72	41.06	35.84	53.53	34.91	57.25

ที่มา : World Trade Atlas

พิกัด HS 72

จากตารางที่ 2.9 สินค้าเหล็กในพิกัด HS 72 ที่ประเทศไทยส่งออกมากและมีความสำคัญคือ 7209 (เหล็กแผ่นรีดเย็น), 7219 (แผ่นเหล็กกล้ารีดร้อน), 7208 (เหล็กแผ่นรีดร้อน) และ 7216 (มุม รูปทรง รูปต่างๆ ทำด้วยเหล็ก) โดยมีมูลค่าสูงสุด 4 อันดับแรกต่อเนื่องในช่วงปี 1998-2002

ตารางที่ 2.10 มูลค่าการส่งออกเหล็กพิกัด 72 ประเภทต่างๆของไทยไปยังออสเตรเลีย ปี 1998-2002

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

พิกัด	มูลค่า					สัดส่วนต่อมูลค่าส่งออก(%)				
	1998	1999	2000	2001	2002	1998	1999	2000	2001	2002
72	8.4	17.23	28.88	17.13	25.61	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
7216	1.25	4.08	8.8	6.6	10.53	14.88	23.68	30.47	38.53	41.12
7219	4.03	10.41	15.88	8.14	9.76	47.98	60.42	54.99	47.52	38.11
7215	0	0.02	0.88	0.92	1.87	0.00	0.12	3.05	5.37	7.30
7213	1.92	1.16	0.44	0.11	1.57	22.86	6.73	1.52	0.64	6.13
7228	0	0	0	0.2	0.65	0.00	0.00	0.00	1.17	2.54
อื่นๆ	1.2	1.56	2.88	1.16	1.23	14.29	9.05	9.97	6.77	4.80

ที่มา : World Trade Atlas

จากตารางที่ 2.10 แสดงถึงมูลค่าการส่งออกเหล็กพิกัด 72 ประเภทต่างๆไปยังออสเตรเลีย 6 อันดับแรก จะเห็นว่าผลิตภัณฑ์ที่มีสัดส่วนในการส่งออกสูงคือ 7216 และ 7219 ซึ่งสินค้าสองชนิดนี้มีสัดส่วนที่ค่อนข้างสูงกว่าสินค้าจากพิกัด 72 ตัวอื่นๆ มาก โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 41.12 และ 38.1 ในปี 2002 ตามลำดับ หรือคิดรวมประมาณร้อยละ 80 ดังนั้นการวิเคราะห์ในส่วนถัดไปจะพิจารณาสถานะของประเทศออสเตรเลียในกลุ่มสินค้าหลักสองประเภทนี้คือพิกัด HS7216 และ HS7219 ส่วนสินค้าในหมวด HS 7215 นั้นไทยมีการส่งออกไปยังออสเตรเลียมากขึ้นเรื่อยๆ ตั้งแต่ปี 1998 เป็นต้นมาจนถึงปี 2002 แต่ว่ามูลค่ายังไม่มากนัก

คำจำกัดความของสินค้าพิกัดต่างๆ มีดังต่อไปนี้

พิกัด HS 7215 ท่อน และเส้นอื่นๆ ทำด้วยเหล็กกล้าไม่เจือ

พิกัด HS 7216 มุม รูปทรง และหน้าตัดรูปต่างๆ ทำด้วยเหล็ก หรือเหล็กกล้าไม่เจือ

พิกัด HS 7219 ผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็กกล้าไม่ผสมนิกเกิลมีความกว้างตั้งแต่ 600 มิลลิเมตร

ขึ้นไป

ตารางที่ 2.11 มูลค่าการส่งออกท่อนเหล็กพิกัด HS 7215 ของประเทศไทยไปยังประเทศต่างๆปี 1998-2002

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ

ประเทศ	มูลค่า					สัดส่วนต่อมูลค่าส่งออก(%)				
	1998	1999	2000	2001	2002	1998	1999	2000	2001	2002
ไต้หวัน	0.00	3.17	15.96	17.06	31.17	0.01	56.26	69.73	62.07	79.27
ออสเตรเลีย	0.00	0.02	0.88	0.92	1.87	0.00	0.31	3.83	3.34	4.75
จีน	0.00	0.01	1.63	3.83	1.18	0.00	0.20	7.11	13.92	3.00
พม่า	0.29	0.05	0.27	0.52	1.00	10.90	0.92	1.17	1.88	2.54
สิงคโปร์	0.19	0.65	1.52	0.73	0.74	7.24	11.46	6.66	2.64	1.88
ลาว	0.83	0.15	0.63	0.97	0.69	31.24	2.60	2.73	3.51	1.75
มาเลเซีย	0.00	0.02	0.07	2.11	0.20	0.00	0.29	0.33	7.68	0.51
เวียดนาม	0.01	0.00	0.19	0.17	0.18	0.25	0.01	0.85	0.62	0.45
อินโดนีเซีย	0.00	0.03	0.04	0.00	0.12	0.00	0.49	0.19	0.00	0.31
อินเดีย	0.00	0.09	0.00	0.01	0.02	0.00	1.54	0.00	0.03	0.06
ประเทศอื่นๆ	1.34	1.46	1.70	1.18	2.15	50.35	25.91	7.42	4.29	5.47
รวมทั่วโลก	2.67	5.64	22.89	27.49	39.32	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : World Trade Atlas

จากตาราง 2.11 จะเห็นว่าประเทศไทยส่งออกท่อนเหล็กพิกัด HS 7215 ไปยังประเทศไต้หวัน มากเป็นลำดับที่ 1 โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 79.27 ในปี 2002 ซึ่งถือว่าเป็นสัดส่วนที่สูง ในส่วนของการส่งออกไปยังประเทศออสเตรเลียในปี 2002 นั้นไทยส่งออกไปประเทศออสเตรเลียเป็นลำดับสอง โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 4.75 ถึงแม้จะห่างจากสัดส่วนที่ส่งไปประเทศไต้หวันมากแต่สัดส่วนที่ไทยส่งไปประเทศออสเตรเลียก็มีอัตราที่เพิ่มขึ้นเรื่อยมาตั้งแต่ปี 1998 จนถึงปี 2002 ซึ่งถือว่าออสเตรเลียเป็นตลาดที่เริ่มมีบทบาทสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ ของประเทศไทย

ตารางที่ 2.12 มูลค่าการส่งออกมูม รูปทรง ทำด้วยเหล็กพิกัด HS 7216 ของไทยไปยังประเทศต่างๆปี 1998-20

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศ	มูลค่า					สัดส่วนต่อการส่งออก(%)				
	1998	1999	2000	2001	2002	1998	1999	2000	2001	2002
มาเลเซีย	3.71	20.44	21.87	21.04	25.35	5.66	37.96	23.41	32.59	41.13
ออสเตรเลีย	1.25	4.08	8.80	6.60	10.53	1.90	7.58	9.42	10.23	17.09
สิงคโปร์	37.13	11.26	8.04	8.12	6.92	56.69	20.91	8.60	12.58	11.23
นิวซีแลนด์	0.30	1.32	1.57	2.34	3.67	0.46	2.46	1.68	3.62	5.96
ฮ่องกง	3.81	2.77	3.84	3.50	2.26	5.81	5.15	4.11	5.42	3.66
จีน	0.01	0.01	0.00	0.00	1.91	0.01	0.02	0.00	0.00	3.10
อาหรับอิมิเรตส์	1.10	0.92	0.26	0.04	1.74	1.68	1.70	0.28	0.07	2.82
กัมพูชา	0.51	0.54	0.57	0.98	1.73	0.78	1.00	0.61	1.52	2.81
สหราชอาณาจักร	4.85	0.76	0.47	4.81	1.52	7.41	1.41	0.50	7.45	2.46
เกาหลีใต้	0.00	0.00	0.00	0.00	1.51	0.00	0.01	0.00	0.00	2.46
ประเทศอื่นๆ	12.83	11.74	47.97	17.13	4.48	19.59	21.80	51.37	26.52	7.28
รวมทั่วโลก	65.50	53.85	93.40	64.57	61.63	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : World Trade Atlas

จากตาราง 2.12 จะเห็นว่าประเทศไทยส่งออกมูม รูปทรงทำด้วยเหล็กพิกัด HS 7216 ไปยังประเทศมาเลเซียมากเป็นลำดับที่ 1 โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 41.13 ในปี 2002 ซึ่งถือว่าเป็นสัดส่วนที่สูง ในส่วนของการส่งออกไปยังประเทศออสเตรเลียในปี 2002 นั้นไทยส่งออกไปประเทศออสเตรเลียเป็นลำดับสอง โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 17.09 ถึงแม้จะห่างจากสัดส่วนที่ส่งไปประเทศมาเลเซียมากแต่ที่สัดส่วนที่ไทยส่งไปประเทศออสเตรเลียก็มีอัตราที่เพิ่มขึ้นเรื่อยมาตั้งแต่ปี 1998 จนถึงปี 2002 ซึ่งถือว่าออสเตรเลียเป็นตลาดที่เริ่มมีบทบาทสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ ของประเทศไทย

ตารางที่ 2.13 มูลค่าการส่งออกแผ่นรีดเหล็กกล้าพิกัด HS 7219 ของประเทศไทยไปยังประเทศต่างๆปี 1998-2002

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศ	มูลค่า					สัดส่วนต่อการส่งออก(%)				
	1998	1999	2000	2001	2002	1998	1999	2000	2001	2002
จีน	15.15	9.33	21.00	20.91	23.20	17.32	9.65	15.65	20.77	21.38
ฮ่องกง	22.23	35.29	33.38	20.00	15.78	25.42	36.51	24.88	19.87	14.54
อิหร่าน	0.66	3.73	7.68	9.95	11.56	0.75	3.86	5.72	9.89	10.66
ออสเตรเลีย	4.03	10.41	15.88	8.14	9.76	4.61	10.78	11.84	8.08	8.99
มาเลเซีย	2.31	3.06	2.05	3.16	8.65	2.65	3.17	1.52	3.14	7.98
สหรัฐอเมริกา	4.89	11.90	9.72	6.13	7.03	5.59	12.31	7.24	6.08	6.48
สิงคโปร์	2.59	1.79	5.10	6.68	6.56	2.97	1.86	3.80	6.63	6.05
อินเดีย	4.10	6.48	6.84	6.77	6.35	4.69	6.71	5.10	6.72	5.85
เวียดนาม	2.56	0.91	0.92	1.58	3.71	2.93	0.94	0.69	1.56	3.42
ญี่ปุ่น	0.02	0.04	1.14	1.87	2.76	0.03	0.04	0.85	1.86	2.54
ประเทศอื่นๆ	28.89	13.70	30.46	15.50	13.13	33.04	14.18	22.70	15.40	12.10
รวมทั่วโลก	87.44	96.64	134.17	100.69	108.50	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : World Trade Atlas

เมื่อพิจารณาประเทศคู่ค้าอื่นในพิกัด HS 7219 จากตาราง 2.13 จะเห็นว่าประเทศไทยส่งออกแผ่นรีดเหล็กกล้าพิกัด HS 7219 ไปยังประเทศจีนมากเป็นลำดับที่ 1 โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 21.38 ในปี 2002 รองลงมาคือประเทศฮ่องกง และอิหร่าน มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 14.54 และ 10.66 ตามลำดับ ในส่วนของการส่งออกไปยังประเทศออสเตรเลียในปี 2002 นั้นไทยส่งออกไปประเทศออสเตรเลียเป็นลำดับสี่ โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 8.99 ซึ่งถือว่าออสเตรเลียเป็นตลาดที่สำคัญของประเทศไทย

พิกัด HS 73

จากตารางที่ 2.14 สินค้าเหล็กในพิกัด HS 73 ที่ประเทศไทยส่งออกมากและมีความสำคัญคือ 7326, 7323, 7318 และ 7307 ซึ่งมีมูลค่าสูงสุด 4 อันดับแรกต่อเนื่องในช่วงปี 1998-2002

ตารางที่ 2.14 มูลค่าการส่งออกเหล็กหมวด 73 ประเภทต่างๆของประเทศไทยปี 1998-2002

HS	คำอธิบาย	หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ				
		1998	1999	2000	2001	2002
73	ของที่ทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า	572.78	627.45	759.46	729.01	773.78
7326	ของอื่น ๆ ทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า	98.02	101.42	137.10	132.27	132.46
7323	ของใช้ในโต๊ะอาหาร ของใช้ในครัว หรือของใช้ตามบ้านเรือนอื่น ๆ และส่วนประกอบทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า	96.41	106.95	104.28	103.41	95.66
7318	ตะปูควง สลักเกลียว ตะปูเกลียว แหวนรอง และของที่คล้ายกันทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า	53.76	68.51	97.45	79.36	94.61
7307	อุปกรณ์ติดตั้งของหลอดหรือท่อ(เช่นข้อต่อ ข้องอ ปลอกเลื่อน) ทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า	90.52	86.21	85.11	80.25	83.70
7306	หลอดหรือท่อ และไฟรไฟลัดวงอื่นๆ	73.42	73.18	103.59	86.20	74.76
7308	สิ่งก่อสร้าง และส่วนประกอบของสิ่งก่อสร้างทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า	24.74	38.19	39.96	56.07	63.45
7312	ลวดเกลียว ไรป เคเบิล แบนท์ สลิง และของที่คล้ายกันทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้าไม่หุ้มฉนวนไฟฟ้า	19.53	34.37	44.86	57.63	55.12
7304	หลอดหรือท่อ และไฟรไฟลัดวงไร้ตะเข็บทำด้วยเหล็ก(นอกจากเหล็กหล่อ)หรือเหล็กกล้า	12.23	16.83	20.78	22.61	29.77
7311	ภาชนะสำหรับบรรจุก๊าซ หรือก๊าซเหลว ทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า	31.41	31.18	37.52	24.04	26.78
7325	ของอื่น ๆ ที่ได้จากการหล่อทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า	9.51	12.84	18.24	16.67	19.37
7310	แท่ง ก้อน และภาชนะที่คล้ายกันสำหรับบรรจุตัวได้ก็ตาม(ยกเว้นก๊าซ)ทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้าไม่เกิน300ลิตร	14.15	17.66	25.92	15.49	19.34
7320	สปริงและแผ่นที่ใช้เป็นสปริงทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า	18.46	8.37	7.72	8.98	16.31
7324	เครื่องสุขภัณฑ์ และส่วนประกอบของเครื่องล้างจานทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า	1.93	1.66	3.59	4.47	15.35
7315	ไฟ และส่วนประกอบของไฟทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า	8.19	10.27	9.15	10.37	10.15
7305	หลอดหรือท่ออื่น ๆ ที่มีภาคตัดขวางเป็นวงกลมเส้นผ่านศูนย์กลางของบอบไม่เกิน 406.4 มม. ทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า	2.92	4.73	4.77	6.52	9.37
7314	ของที่มีลักษณะแบบฝัก ตะแกรง ตาข่าย และรั้วทำด้วยลวดเหล็ก หรือลวดเหล็กกล้า เข็มที่แบนเตี้ยที่ทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า	5.10	5.33	7.67	9.30	8.36
	สินค้าเหล็กอื่น ๆ ในหมวด 73	12.47	9.76	11.76	15.35	19.21

ในส่วนของพิกัด HS73 นั้นสินค้าที่มีการส่งออกไปยังออสเตรเลียมากคือพิกัด 7306 และ 7314 คือมีการส่งออกไปยังประเทศออสเตรเลียเป็นลำดับต้นๆ ซึ่งถือว่าออสเตรเลียเป็นตลาดที่สำคัญของประเทศไทยดังจะเห็นได้จากตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.15 มูลค่าการส่งออกเหล็กพิกัด 73 ประเภทต่างๆของไทยไปออสเตรเลีย

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

HS	มูลค่า					สัดส่วนต่อมูลค่าส่งออก(%)				
	1998	1999	2000	2001	2002	1998	1999	2000	2001	2002
73	20.39	20.95	24.2	22.81	34.02	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
7306	2.64	4.55	6.44	5.54	6.78	12.95	21.72	26.61	24.29	19.93
7314	1.19	1.43	2.33	4.61	5.02	5.84	6.83	9.63	20.21	14.76
7304	0	0	0.02	0.01	5.02	0.00	0.00	0.08	0.04	14.76
7325	2.44	2.56	3.03	2.63	3.65	11.97	12.22	12.52	11.53	10.73
7307	5.49	4.13	2.32	1.9	2.71	26.92	19.71	9.59	8.33	7.97
7311	4.61	3.83	3.32	1.34	2.67	22.61	18.28	13.72	5.87	7.85
อื่นๆ	4.03	4.44	6.73	6.77	8.19	19.76	21.19	27.81	29.68	24.07

ที่มา : World Trade Atlas

จากตารางที่ 2.15 จะเห็นว่าประเทศไทยส่งออกเหล็กพิกัด 73 ประเภทต่างๆ ไปยังประเทศออสเตรเลีย โดยผลิตภัณฑ์ที่มีสัดส่วนในการส่งออกสูงไล่เลี่ยกันคือ 7306, 7314, 7304 และ 7325 ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 19.92, 14.74, 14.74 และ 10.74 ในปี พ.ศ. 2545 ตามลำดับ และเมื่อดูส่วนแบ่งตลาดตลอด 3 ปีหลังแล้วจะเห็นว่าสินค้าพิกัด 7306 และ 7314 มีสัดส่วนที่สูงมาโดยตลอด ส่วน 7304 นั้นเพิ่งเข้ามามีความสำคัญในปี 2002 เท่านั้น ดังนั้นการวิเคราะห์ในส่วนถัดไปจะพิจารณาสถานะของประเทศออสเตรเลียในกลุ่มสินค้าหลักสองประเภทคือ HS 7306 และ HS 7314 ส่วนสินค้าเหล็กในพิกัด HS 7307 และ 7311 ในปี 1998 และ 1999 มีสัดส่วนที่ค่อนข้างสูงอยู่ที่ประมาณร้อยละ 20 แต่ตั้งแต่ปี 2000 เป็นต้นมาการส่งออกสินค้าทั้งสองพิกัดนี้ไปยังออสเตรเลียได้ลดความสำคัญลงมากโดยในปี 2002 เหลือสัดส่วนเพียงร้อยละ 7.97 และ 7.85 เท่านั้น

คำจำกัดความของสินค้าพิกัดต่างๆ มีดังต่อไปนี้

HS 7306 หลอดหรือท่อ และโพรไฟล์กลวงอื่นๆ (เช่น ชนิดตะเข็บเปิดหรือเชื่อมตะเข็บ ย้าหมุดหรือติดตะเข็บในลักษณะที่คล้ายกัน)

HS 7307 อุปกรณ์ติดตั้งของหลอดหรือท่อ (เช่น ข้อต่อ ข้องอ ปลอกเลื่อน) ทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า

HS 7311 ภาชนะสำหรับบรรจุก๊าซอัด หรือก๊าซเหลว ทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า

HS 7314 ของที่มีลักษณะแบบผ้า (รวมถึงแถบที่เป็นวง) ตะแกรง ตาข่าย และรั้วทำด้วยลวดเหล็ก หรือลวดเหล็กกล้า เอกซ์เพนเด็คเมทัลทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า

เราสามารถพิจารณาความสำคัญของประเทศออสเตรเลียที่มีต่อประเทศไทยในรายผลิตภัณฑ์ต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ 2.16 มูลค่าการส่งออกท่อเหล็กพิกัด HS 7306 ของประเทศไทยไปยังประเทศต่างๆปี 1998-2002

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศ	มูลค่า					สัดส่วนต่อมูลค่าส่งออก(%)				
	1998	1999	2000	2001	2002	1998	1999	2000	2001	2002
สหรัฐอเมริกา	13.06	29.01	37.04	26.47	32.23	17.79	39.65	35.76	30.71	43.11
ออสเตรเลีย	2.64	4.55	6.44	5.54	6.78	3.60	6.22	6.22	6.43	9.06
มาเลเซีย	0.33	0.40	3.47	4.59	6.39	0.44	0.54	3.35	5.33	8.54
สิงคโปร์	5.04	7.07	11.38	5.41	5.99	6.87	9.66	10.99	6.28	8.01
ญี่ปุ่น	9.71	7.51	8.54	10.15	3.68	13.22	10.26	8.24	11.78	4.93
ฮ่องกง	3.01	3.32	4.46	3.44	3.60	4.09	4.53	4.30	3.99	4.81
เวียดนาม	3.23	2.79	3.05	3.19	2.93	4.40	3.81	2.95	3.70	3.93
อาหรับเอมิเรตส์	6.14	3.98	2.12	1.64	2.38	8.37	5.44	2.05	1.91	3.19
ประเทศอื่นๆ	30.26	14.55	27.07	25.76	10.79	41.22	19.89	26.14	29.89	14.43
รวมทั่วโลก	73.42	73.18	103.59	86.20	74.76	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : World Trade Atlas

จากตาราง 2.16 จะเห็นว่าประเทศไทยส่งออกท่อเหล็กพิกัด HS 7306 ไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นลำดับที่ 1 โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 43.11 ในปี 2002 ซึ่งถือว่าเป็นสัดส่วนที่สูง ในส่วนของการส่งออกไปยังประเทศออสเตรเลียในปี 2002 นั้นไทยส่งออกไปประเทศออสเตรเลียเป็นลำดับสอง โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 9.06 ถึงแม้จะห่างจากสัดส่วนที่ส่งไปประเทศสหรัฐอเมริกามากแต่สัดส่วนที่ไทยส่งไปประเทศออสเตรเลียก็มีอัตราที่เพิ่มขึ้นเรื่อยมาตั้งแต่ปี 1998 และคงที่เรื่อยมา จนถึงปี 2002 ซึ่งถือว่าออสเตรเลียเป็นตลาดที่เริ่มมีบทบาทสำคัญของประเทศไทย

ตารางที่ 2.17 มูลค่าการส่งออกตะแกรงเหล็กพิกัด HS 7314 ของประเทศไทยไปยังประเทศต่างๆปี 1998-2002

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศ	มูลค่า					สัดส่วนต่อมูลค่าส่งออก(%)				
	1998	1999	2000	2001	2002	1998	1999	2000	2001	2002
ออสเตรเลีย	1.19	1.43	2.33	4.61	5.02	23.30	26.89	30.38	49.59	60.01
ญี่ปุ่น	0.57	0.96	1.70	1.19	0.76	11.22	18.03	22.19	12.80	9.12
สหรัฐอเมริกา	2.41	1.64	1.27	1.19	0.51	47.36	30.71	16.57	12.77	6.10
สิงคโปร์	0.47	0.41	0.42	0.14	0.33	9.13	7.78	5.51	1.55	3.97
ลาว	0.14	0.33	0.35	0.39	0.26	2.75	6.26	4.55	4.21	3.13
พม่า	0.04	0.15	0.18	0.21	0.25	0.69	2.76	2.29	2.29	2.98
สวีตเซอร์แลนด์	0.00	0.01	0.44	0.57	0.19	0.00	0.12	5.72	6.09	2.30
ประเทศอื่นๆ	0.28	0.40	0.98	1.00	1.04	5.55	7.46	12.79	10.70	12.39
รวมทั่วโลก	5.10	5.33	7.67	9.30	8.36	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : World Trade Atlas

จากตารางที่ 2.17 จะเห็นว่าประเทศไทยส่งออกตะแกรงเหล็กพิกัด HS 7314 ไปยังประเทศออสเตรเลียมากเป็นลำดับที่ 1 โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 60.01 ในปี 2002 ซึ่งถือว่าเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าประเทศอื่นๆ มาก โดยการส่งออกไปยังประเทศออสเตรเลียนั้นไทยส่งออกไปประเทศออสเตรเลียนี้อัตราส่วนที่เพิ่มขึ้นมาโดยตลอดตั้งแต่ปี 1998 จนถึงปี 2002 ซึ่งถือว่าออสเตรเลียเป็นตลาดที่มีบทบาทสำคัญของประเทศไทยสำหรับผลิตภัณฑ์ชนิดนี้

การนำเข้า

ในส่วนของการนำเข้าเหล็กของประเทศไทยนั้นการนำเข้าเหล็กจากออสเตรเลียนี้อัตราส่วนที่สำคัญก็คือพิกัด

HS 7204 และ 7208

ตารางที่ 2.18 มูลค่าการนำเข้าเหล็กหมวด 72 ประเภทต่าง ๆ ของประเทศไทย

HS	คำอธิบาย	หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ				
		1998	1999	2000	2001	2002
72	เหล็กและเหล็กกล้า	1761.18	2577.95	2717.26	2479.56	3184.85
7207	ผลิตภัณฑ์ที่สำเร็จรูปทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้าไม่เจือ	216.32	557.66	555.26	503.08	975.00
7208	ผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้าไม่เจือความกว้าง 600 มม.ขึ้นไปได้จากการรีดร้อนไม่เคลือบ	338.28	484.54	569.96	517.60	570.72
7210	ผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้าไม่เจือความกว้าง 600 มม.ขึ้นไปหุ้มติด ชุบ หรือเคลือบ	189.30	296.03	336.37	307.91	397.85
7219	ผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็กกล้าไม่เจือความกว้าง 600 มม.ขึ้นไป	175.84	214.99	290.35	265.02	254.35
7204	เศษและของที่เหลือที่ได้จำพวกเหล็ก รวมทั้งอินกอตที่หลอมจากของที่ไม่ได้ที่เป็นเหล็กหรือเหล็กกล้า	46.52	94.40	116.76	105.21	155.81
7209	ผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็ก หรือเหล็กกล้าไม่เจือความกว้าง 600 มม.ขึ้นไปได้จากการรีดเย็นไม่เคลือบ	321.97	398.14	213.93	188.24	153.49
7213	ท่อน และเส้นที่ได้จากการรีดร้อนเป็นมันวอยางไม่เป็นระเบียบที่ทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้าไม่เจือ	98.36	101.56	89.57	86.62	117.71
7225	ผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็กกล้าเจืออื่นที่มีความกว้างตั้งแต่ 600 มม.ขึ้นไป	75.15	70.34	87.69	110.09	111.52
	เหล็กประเภทอื่น ๆ ในหมวด 72	299.44	360.28	457.35	395.80	448.39

ที่มา : World Trade Atlas

จากตารางที่ 2.18 จะเห็นได้ว่าในหมวด 72 มีการนำเข้าที่สำคัญ 8 ตัว โดยที่สินค้าพิกัด 7207 ,7208 และ7204 มีความสำคัญในลำดับที่ 1 ,2 และลำดับที่ 5 ตามลำดับ ซึ่งสามารถดูรายละเอียดแหล่งนำเข้าของสินค้าสองชนิดนี้ดังตารางที่ 2.19 ,2.20 และ2.21

ตารางที่ 2.19 มูลค่าการนำเข้าสินค้าเหล็กพิกัด 7204(เศษเหล็ก) ของประเทศไทยจากประเทศต่างๆ ปี 1998-2002

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศ	มูลค่า					สัดส่วนต่อมูลค่าการนำเข้า(%)				
	1998	1999	2000	2001	2002	1998	1999	2000	2001	2002
สหราชอาณาจักร	4.36	6.63	0.21	2.72	18.75	9.38	7.02	0.18	2.58	12.03
สหรัฐอเมริกา	10.12	10.48	22.25	11.88	16.29	21.76	11.10	19.06	11.29	10.46
อิหร่าน	5.18	19.11	17.39	15.16	13.80	11.15	20.24	14.89	14.41	8.86
อินเดีย	0.00	0.00	0.00	0.00	12.08	0.00	0.00	0.00	0.00	7.75
อิตาลี	0.00	4.46	9.57	12.63	11.83	0.00	4.72	8.19	12.01	7.59
ออสเตรเลีย	0.00	6.48	6.80	5.45	10.16	0.00	6.86	5.82	5.18	6.52
รัสเซีย	2.71	1.05	2.89	3.71	9.14	5.82	1.11	2.48	3.53	5.87
เนเธอร์แลนด์	0.50	4.56	1.18	1.72	8.35	1.08	4.83	1.01	1.63	5.36
สวีเดน	0.00	0.00	0.00	3.75	6.07	0.00	0.00	0.00	3.57	3.90
ประเทศอื่นๆ	23.63	41.64	56.48	48.18	49.34	50.80	44.11	48.37	45.80	31.67
รวมทั่วโลก	46.52	94.40	116.76	105.21	155.81	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : World Trade Atlas

จากตาราง 2.19 จะเห็นว่าประเทศไทยมีการนำเข้าสินค้าเศษเหล็กพิกัด HS 7204 จากประเทศสหรัฐอเมริกาในสัดส่วนที่สูงที่สุดมาโดยตลอด แต่ในปี 2002 มีการนำเข้าจากสหราชอาณาจักรเพิ่มขึ้นอย่างมากทำให้มีการนำเข้าจากสหราชอาณาจักรมากที่สุด คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 12.03 รองลงมาคือสหรัฐอเมริกาโดยมีการนำเข้าคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 10.46 นอกจากนี้ยังมีการนำเข้าจากประเทศ อิหร่าน อินเดีย และอิตาลี ด้วยโดยมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันคิดเป็นร้อยละ 8.86, 7.75 และ 7.59 ตามลำดับ ส่วนการนำเข้าจากออสเตรเลียก็มีมากเช่นกัน โดยมีสัดส่วนร้อยละ 6.52 ซึ่งออสเตรเลียเริ่มเป็นแหล่งนำเข้าที่สำคัญของประเทศไทยตั้งแต่ปี 1999 โดยไทยนำเข้าจากออสเตรเลียเป็นลำดับที่ 6 และมีสัดส่วนที่ค่อนข้างคงที่เรื่อยมาจนถึงปี 2002

ตารางที่ 2.20 มูลค่าการนำเข้าสินค้าเหล็กพิกัด 7207 (Slab) ของประเทศไทยจากประเทศต่างๆ ปี 1998-2002

ประเทศ	มูลค่า					สัดส่วนต่อมูลค่าการนำเข้า(%)				
	1998	1999	2000	2001	2002	1998	1999	2000	2001	2002
ยูเครน	13.87	109.50	121.63	158.19	302.14	6.41	19.64	21.90	31.44	30.99
รัสเซีย	53.38	201.85	164.08	101.96	285.85	24.67	36.20	29.55	20.27	29.32
บราซิล	47.08	89.96	58.18	86.86	132.66	21.76	16.13	10.48	17.27	13.61
ออสเตรเลีย	19.53	29.50	24.13	32.32	52.03	9.03	5.29	4.34	6.42	5.34
แอฟริกาใต้	0.11	0.60	1.31	11.54	31.21	0.05	0.11	0.24	2.29	3.20
จีน	31.10	41.40	89.20	18.39	30.59	14.38	7.42	16.06	3.65	3.14
อิหร่าน	10.34	26.34	34.41	45.00	28.68	4.78	4.72	6.20	8.94	2.94
ญี่ปุ่น	1.12	0.73	16.01	14.78	25.33	0.52	0.13	2.88	2.94	2.60
ประเทศอื่นๆ	39.81	57.78	46.33	34.05	86.50	18.40	10.36	8.34	6.77	8.87
รวมทั่วโลก	216.32	557.66	555.26	503.08	975.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : World Trade Atlas

จากตาราง 2.20 จะเห็นว่าประเทศไทยมีการนำเข้าสินค้าเศษเหล็กพิกัด HS 7207 จากประเทศยูเครนในสัดส่วนที่สูงที่สุดในปี 2002 มีการนำเข้าจากยูเครนคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 30.99 และมีการนำเข้าจากรัสเซียในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน โดยมีการนำเข้าคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 29.32 นอกจากนี้ยังมีการนำเข้าจากประเทศบราซิล และออสเตรเลียโดยมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 13.61 และ 5.34 ตามลำดับ ซึ่งออสเตรเลียเป็นแหล่งนำเข้าที่สำคัญของประเทศไทย โดยไทยนำเข้าจากออสเตรเลียเป็นลำดับที่ 4 และมีสัดส่วนที่ค่อนข้างคงที่เรื่อยมาตั้งแต่ปี 1999 จนถึงปี 2002 คือประมาณร้อยละ 5

ตารางที่ 2.21 มูลค่าการนำเข้าเหล็กแผ่นรีดร้อนพิกัด 7208 ของประเทศไทยจากประเทศต่างๆ ปี 1998-2002

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศ	มูลค่า					สัดส่วนต่อมูลค่าการนำเข้า(%)				
	1998	1999	2000	2001	2002	1998	1999	2000	2001	2002
ญี่ปุ่น	239.8	343.6	452.5	339.3	457.7	70.88	70.90	79.39	65.56	80.20
เกาหลีใต้	20.08	15.54	11.63	16.81	26.59	5.94	3.21	2.04	3.25	4.66
รัสเซีย	8.044	33.76	20.79	24.62	20.55	2.38	6.97	3.65	4.76	3.60
อินเดีย	0	1.974	3.681	41.91	15.34	0.00	0.41	0.65	8.10	2.69
ออสเตรเลีย	10.48	5.556	11.04	8.597	9.794	3.10	1.15	1.94	1.66	1.72
คาซัคสถาน	9.567	25.39	28.71	1.183	8.718	2.83	5.24	5.04	0.23	1.53
อินโดนีเซีย	11.16	24.99	0.715	4.846	8.16	3.30	5.16	0.13	0.94	1.43
แอฟริกาใต้	0.099	5.487	15.72	27.94	8.1	0.03	1.13	2.76	5.40	1.42
ไต้หวัน	7.3	6.49	6.059	8.181	5.586	2.16	1.34	1.06	1.58	0.98
ประเทศอื่นๆ	31.77	21.80	19.11	44.17	10.17	9.39	4.50	3.35	8.53	1.78
รวมทั่วโลก	338.3	484.5	570	517.6	570.7	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : World Trade Atlas

จากตาราง 2.21 จะเห็นได้ว่าประเทศไทยนำเข้าเหล็กแผ่นรีดร้อนพิกัด HS 7208 จากประเทศญี่ปุ่นมากเป็นลำดับที่หนึ่งและคิดเป็นสัดส่วนที่สูงมากโดยคิดเป็นร้อยละ 80.20 ในปี 2002 ซึ่งประเทศอื่น ๆ ที่ไทยนำเข้าเหล็กพิกัดนี้รองลงมาจากญี่ปุ่นคือ เกาหลีใต้ รัสเซีย และอินเดีย โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 4.66, 3.60 และ 2.69 ตามลำดับ แต่ก็ยังมีสัดส่วนที่แตกต่างจากญี่ปุ่นเป็นอย่างมาก ในส่วนของออสเตรเลียนั้นไทยมีการนำเข้าเหล็กพิกัดนี้จากออสเตรเลียคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 1.72 ซึ่งถือว่าอยู่ในลำดับต้น ๆ และมีสัดส่วนค่อนข้างคงที่ตั้งแต่ปี 1999 เรื่อยมาจนถึงปี 2002

2.3.6 การลงทุนโดยตรงจากประเทศออสเตรเลีย

ประเทศออสเตรเลียได้มีการลงทุนข้ามชาติมายังประเทศไทยโดยบริษัท บีเอสพี สตีล จำกัด ในปัจจุบันได้แตกบริษัทออกเป็น 2 บริษัทเนื่องจากความแตกต่างในผลิตภัณฑ์คือ บริษัท บลูสโคป สตีล จำกัด ผลิตเหล็กรีดเย็น เคลือบโลหะ เคลือบสี และบริษัท บลูสโคป โลสจอร์น จำกัด ผลิตหลังคา ผนังเหล็ก โครงสร้างอาคารเหล็ก รวมถึงการให้คำปรึกษาโครงสร้างทางวิศวกรรม ทั้งนี้มีการถือหุ้นโดยออสเตรเลียนร้อยละ 75 เน้นการผลิตสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูงโดยได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากบริษัทแม่ และเน้นความสัมพันธ์ทางการค้ากับบริษัทท้องถิ่น เช่นการใช้วัตถุดิบจากภายในประเทศ

2.3.7 กติกาทางการค้า

มาตรการทางภาษี

การจัดทำความตกลงในครั้งนี้นำประเทศไทยลดภาษีในหมวดสินค้าเหล็กให้เหลือร้อยละ 0 ในปี 2005 แต่มีสินค้าเหล็กบางตัวไทยได้ขอให้เป็นสินค้าในกลุ่มที่อ่อนไหว (sensitive list) คือเป็นสินค้าที่จะไม่ลดภาษีลง ในทันทีแต่จะยี่ดระยะเวลาเพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศ โดยในส่วนของสินค้าเหล็กและผลิตภัณฑ์จากเหล็กมีสินค้าเหล็กพิกัดที่ไทยขอเป็น sensitive list ดังนี้คือ พิกัด 7208 ,7209 ,7210 ,7211 ,7212 ,7216 ,7301 และ 7306

HS 7208 ผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้าไม่เจือมีความกว้างตั้งแต่ 600 มิลลิเมตร ขึ้นไปได้จากการรีดร้อนไม่หุ้มติด

ตารางที่ 2.22 การเปลี่ยนแปลงอัตรากาภาษีของกลุ่มสินค้าอ่อนไหว

พิกัด	รายการ	อัตรากาภาษี	
7208.10	- เป็นมันววน ไม่ได้ทำมากไปกว่ารีดร้อนมีลวดลาย - เฉพาะที่มีความหนาแน่นน้อยกว่า 3 มิลลิเมตร และที่มีความหนาเกิน 10 มิลลิเมตร	อัตรากาภาษีเดิมอยู่ที่ร้อยละ 10 และมีข้อตกลงที่จะลดกาภาษีลงโดยเริ่มในปี ค.ศ. 2005 คือจะลดลงเหลือร้อยละ 5 และในปี ค.ศ. 2015 จึงจะปรับลดจากร้อยละ 5 เหลือร้อยละ 0	
7208.25	- มีความหนาตั้งแต่ 4.75 มิลลิเมตรขึ้นไป - เฉพาะที่มีความหนาเกิน 10 มิลลิเมตรขึ้นไป		
7208.26	- มีความหนาตั้งแต่ 3 มิลลิเมตรขึ้นไป แต่น้อยกว่า 4.75 มิลลิเมตร		
7208.27	- มีความหนาแน่นน้อยกว่า 3 มิลลิเมตร - อื่น ๆ เป็นมันววนไม่ได้ทำมากไปกว่ารีดร้อน		
7208.36	- มีความหนาเกิน 10 มิลลิเมตร		
7208.37	- มีความหนาตั้งแต่ 4.75 มิลลิเมตรขึ้นไปแต่ไม่เกิน 10 มิลลิเมตร		
7208.38	- มีความหนาตั้งแต่ 3 มิลลิเมตรขึ้นไป แต่น้อยกว่า 4.75 มิลลิเมตร		
7208.39	- มีความหนาแน่นน้อยกว่า 3 มิลลิเมตร - เฉพาะชนิดที่เอ็มบีพี		
7208.40	- ไม่เป็นมันววนไม่ได้ทำมากไปกว่ารีดร้อนมีลวดลาย - อื่นๆไม่เป็นมันววน ไม่ได้ทำมากไปกว่ารีดร้อน		อัตรากาภาษีเดิมอยู่ที่ร้อยละ 10 และจะคงอยู่ที่ร้อยละ 10 ไปจนถึงปี 2009 จากนั้นจึงจะลดกาภาษีลงมาอยู่ที่ร้อยละ 5 ในปี 2010 และจะลดลงเหลือร้อยละ 0 ในปี 2015
7208.51	- มีความหนาเกิน 10 มิลลิเมตร		
7208.52	- มีความตั้งแต่ 4.75 มิลลิเมตรขึ้นไป แต่ไม่เกิน 10 มิลลิเมตร		
7208.53	- มีความหนาตั้งแต่ 3 มิลลิเมตรขึ้นไป แต่น้อยกว่า 4.75 มิลลิเมตร		
7208.54	- มีความหนาแน่นน้อยกว่า มิลลิเมตร		
7208.90	- อื่นๆ		

ที่มา : กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

HS 7209 ผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้าไม่เจือมีความกว้างตั้งแต่ 600 มิลลิเมตรขึ้นไป ได้จากการรีดเย็น (โคลด์รีดิวส์) ไม่หุ้มติด ไม่ชุบ หรือไม่เคลือบ

ตารางที่ 2.23 การเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีของกลุ่มสินค้าอ่อนไหว

พิกัด	รายการ	อัตราภาษี
7209.15	- มีความหนาตั้งแต่ 3 มิลลิเมตรขึ้นไป	อัตราภาษีเดิมอยู่ที่ร้อยละ 12 และมีข้อตกลงที่จะลดภาษีลงโดยเริ่มในปี ค.ศ. 2005 คือจะลดลงเหลือร้อยละ 6 ไปจนถึงปี ค.ศ. 2015 จึงจะปรับลดจากร้อยละ 6 เหลือร้อยละ 0
7209.16	- มีความหนาเกิน 1 มิลลิเมตรแต่น้อยกว่า 3 มิลลิเมตร	
7209.17	- มีความหนาตั้งแต่ 0.5 มิลลิเมตรขึ้นไปแต่ไม่เกิน 1 มิลลิเมตร	
7209.18	- มีความหนาน้อยกว่า 0.5 มิลลิเมตร - ไม่เป็นมันวาว ไม่ได้ทำมากไปกว่ารีดเย็น (โคลด์รีดิวส์)	
7209.25	- มีความหนาตั้งแต่ 3 มิลลิเมตรขึ้นไป	อัตราภาษีเดิมอยู่ที่ร้อยละ 12 และจะคงอยู่ที่ร้อยละ 12 ไปจนถึงปี 2009 จากนั้นจึงจะลดภาษีลงมาอยู่ที่ร้อยละ 7 ในปี 2010 และจะลดลงเหลือร้อยละ 0 ในปี 2015
7209.26	- มีความหนาตั้งแต่ 1 มิลลิเมตรขึ้นไปแต่ไม่เกิน 3 มิลลิเมตร	
7209.28	- มีความหนาน้อยกว่า 0.5 มิลลิเมตร	
7209.90	- อื่นๆ	

ที่มา : กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

HS 7210 ผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้าไม่เจือ มีความกว้างตั้งแต่ 600 มิลลิเมตรขึ้นไป หุ้มติด ชุบหรือเคลือบ

ตารางที่ 2.24 การเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีของกลุ่มสินค้าอ่อนไหว

พิกัด	รายการ	อัตราภาษี
7210.11	- ที่มีความหนาตั้งแต่ 0.5 มิลลิเมตรขึ้นไป	อัตราภาษีเดิมอยู่ที่ร้อยละ 15 และจะคงอยู่ที่ร้อยละ 15 ไปจนถึงปี 2009 จากนั้นจึงจะลดภาษีลงมาอยู่ที่ร้อยละ 9 ในปี 2010 และเหลือร้อยละ 0 ในปี 2015
7210.12	- มีความหนาน้อยกว่า 0.5 มิลลิเมตร	
7210.50	- ชุบหรือเคลือบด้วยโครเมียมออกไซด์ หรือด้วยโครเมียมและโครเมียมออกไซด์	
7210.30	- ชุบหรือเคลือบด้วยสังกะสี โดยวิธีใช้ไฟฟ้า - ชุบหรือเคลือบด้วยสังกะสี โดยวิธีอื่น	อัตราภาษีเดิมอยู่ที่ร้อยละ 15 และจะลดภาษีลงในปี ค.ศ. 2005 คือเหลือร้อยละ 7.5 ไปจนถึงปี ค.ศ. 2015 จึงจะปรับลดจากร้อยละ 7.5 เหลือร้อยละ 0
7210.49	-- อื่นๆ	อัตราภาษีเดิมอยู่ที่ร้อยละ 15 และจะลดภาษีลงเหลือร้อยละ 7.5 ในปี 2005 จากนั้นจะลดลงเหลือร้อยละ 5 ในปี 2006 และจะลดลงเหลือร้อยละ 0 ในปี 2008
7210.61	- ชุบหรือเคลือบด้วยโลหะเจือของอะลูมิเนียมและสังกะสี	
7210.69	-- อื่นๆ	
7210.70	- ทาสี ทาวารินิช หรือเคลือบด้วยพลาสติก	
7210.90	- อื่นๆ	

ที่มา : กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

HS 7211 ผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้าไม่เจือมีความกว้างน้อยกว่า 600 มิลลิเมตร ไม่หุ้มติด ไม่ชุบ หรือไม่เคลือบ

ตารางที่ 2.25 การเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีของกลุ่มสินค้าอ่อนไหว

พิกัด	รายการ	อัตราภาษี
7211.13	- รีดทั้งสี่ด้านหรือรีดผ่านโดลสปีด มี ความกว้างเกิน 150 มิลลิเมตร และมีความหนาไม่น้อยกว่า 4 มิลลิเมตร ไม่เป็นม้วนและไม่มีลวดลาย	อัตราภาษีเดิมอยู่ที่ร้อยละ 10 และจะคงอยู่ที่ร้อยละ 10 ไปจนถึงปี 2009 จากนั้นจึงจะลดภาษีลงมาอยู่ที่ร้อยละ 5 ในปี 2010 และจะลดลงเหลือร้อยละ 0 ในปี 2015
7211.14	- อื่นๆ มีความหนาแน่นตั้งแต่ 4.75 มิลลิเมตรขึ้นไป	
7211.19	- อื่นๆ - ไม่ได้ทำมากไปกว่ารีดเย็น (โดลตรีฟต์)	
7211.23	- มีคาร์บอนน้อยกว่าร้อยละ 0.25 โดยน้ำหนัก	อัตราภาษีเดิมอยู่ที่ร้อยละ 12 จนถึงปี 2010 จึงจะลดภาษีลงมาอยู่ที่ร้อยละ 7 และจะลดลงเหลือร้อยละ 0 ในปี 2015
7211.29	- อื่นๆ	
7211.90	- อื่นๆ	

ที่มา : กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

HS 7212 ผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้าไม่เจือ มีความกว้างน้อยกว่า 600 มิลลิเมตร หุ้มติดชุบหรือเคลือบ

ตารางที่ 2.26 การเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีของกลุ่มสินค้าอ่อนไหว

พิกัด	รายการ	อัตราภาษี
7212.10	- ชุบหรือเคลือบด้วยดีบุก	อัตราภาษีเดิมอยู่ที่ร้อยละ 15 จากนั้นจึงจะลดภาษีลงมาอยู่ที่ร้อยละ 9 ในปี 2010 และเหลือร้อยละ 0 ในปี 2015
7212.20	- ชุบหรือเคลือบด้วยสังกะสี โดยวิธีใช้ไฟฟ้า	อัตราภาษีเดิมอยู่ที่ร้อยละ 15 และในปี 2005 จะลดลงเหลือร้อยละ 7.5 ไปจนถึงปี ค.ศ. 2015 จึงจะปรับลดจากร้อยละ 7.5 เหลือร้อยละ 0
7212.30	- ชุบหรือเคลือบด้วยสังกะสีโดยวิธีอื่น	อัตราภาษีเดิมอยู่ที่ร้อยละ 15 และจะลดภาษีลงเหลือร้อยละ 7.5 ในปี 2005 จากนั้นจะลดลงเหลือร้อยละ 5 ในปี 2006 และจะลดลงเหลือร้อยละ 0 ในปี 2008
7212.40	- ทาสี ทาวาโรนซ์ หรือเคลือบด้วยพลาสติก - เฉพาะที่เคลือบด้วยพลาสติก	
7212.50	- ชุบหรือเคลือบอย่างอื่น	
7212.60	- หุ้มติด	อัตราภาษีเดิมอยู่ที่ร้อยละ 15 ลดลงเหลือร้อยละ 12 ในปี 2005 ลดเหลือร้อยละ 8 ในปี 2006 และลดลงมาเหลือร้อยละ 5 ในปี 2007 จากนั้นลดเหลือร้อยละ 0 ในปี 2009

ที่มา : กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

HS 7216 มุม รูปทรง และหน้าตัดรูปต่างๆ ทำด้วยเหล็ก หรือเหล็กกล้าไม่เจือ

ตารางที่ 2.27 การเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีของกลุ่มสินค้าอ่อนไหว

พิกัด	รายการ	อัตราภาษี
7216.10	- หน้าตัดรูป UI หรือ H ไม่ได้ทำมากไปกว่ารีดร้อน ดึงร้อนหรืออัดรีด ที่มีความสูงน้อยกว่า 80 มิลลิเมตร	อัตราภาษีเดิมอยู่ที่ร้อยละ 10 และจะคงอยู่ที่ร้อยละ 10 ไปจนถึงปี 2009 จากนั้นจึงจะลดภาษีลงมาอยู่ที่ร้อยละ 5 ในปี 2010 และจะลดลงเหลือร้อยละ 0 ในปี 2015
7216.21	- หน้าตัดรูป L	
7216.22	- หน้าตัดรูป T	
7216.31	- หน้าตัดรูป U	
7216.32	- หน้าตัดรูป I	
7216.33	- หน้าตัดรูป H	
7216.40	- หน้าตัดรูป L หรือ T ไม่ได้ทำมากไปกว่ารีดร้อน ดึงร้อนหรืออัดรีด ที่มีความสูงตั้งแต่ 80 มิลลิเมตรขึ้นไป	
7216.50	- มุมรูปทรงและหน้าตัดรูปต่างๆ อย่างไม่ได้ทำมากไปกว่ารีดร้อน ดึงร้อน หรืออัดรีด	อัตราภาษีเดิมอยู่ที่ร้อยละ 12 และจะคงอยู่ที่ร้อยละ 12 ไปจนถึงปี 2009 จากนั้นจึงจะลดภาษีลงมาอยู่ที่ร้อยละ 10 ในปี 2010 และจะลดลงเหลือร้อยละ 0 ในปี 2015
7216.61	- ได้จากผลิตภัณฑ์แผ่นรีด	
7216.69	- อื่นๆ	
7216.91	- ขึ้นรูปขณะเย็นหรือตกแต่งขณะเย็น ได้จากผลิตภัณฑ์แผ่นรีด	
7216.99	- อื่นๆ	

ที่มา : กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

HS 7301 ซีตไพลิงทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า จะเจาะรู ตอกรู หรือทำโดยการประกอบส่วนต่างๆ เข้าด้วยกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งเหล็กหรือเหล็กกล้าที่เชื่อมให้เป็นมุมเป็น รูปทรง และเป็นหน้าตัดรูปต่างๆ

ตารางที่ 2.28 การเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีของกลุ่มสินค้าอ่อนไหว

พิกัด	รายการ	อัตราภาษี
7301.10	- ซีตไพลิง	อัตราภาษีเดิมอยู่ที่ร้อยละ 10 ลดลงเหลือร้อยละ 5 ในปี 2005 ไปจนถึงปี 2015 จึงจะลดภาษีลงเหลือร้อยละ 0
7212.20	- มุม รูปทรง และเป็นหน้าตัดรูปต่างๆ	อัตราภาษีเดิมอยู่ที่ร้อยละ 20 และจะคงอยู่ที่ร้อยละ 20 ไปจนถึงปี 2009 จากนั้นจึงจะลดภาษีลงมาอยู่ที่ร้อยละ 10 ในปี 2010 และจะลดลงเหลือร้อยละ 0 ในปี 2015

ที่มา : กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

HS 7306 หลอดหรือท่อ และโพรไฟล์กลวงอื่นๆ (เช่น ชนิดตะเข็บเปิดหรือเชื่อมตะเข็บ ย้ำหมุดหรือติดตะเข็บในลักษณะที่คล้ายกัน

ตารางที่ 2.29 การเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีของกลุ่มสินค้าอ่อนไหว

พิกัด	รายการ	อัตราภาษี
7306.10	- ท่อชนิดที่ใช้เป็นท่อส่งน้ำมันหรือก๊าซ	อัตราภาษีเดิมอยู่ที่ร้อยละ 1 และจะคงอยู่ที่ร้อยละ 1 จนถึงปี 2006 จากนั้นจะลดลงเหลือร้อยละ 0 ในปี 2007
7306.20	- ท่อผนังบ่อ (เคสซิ่ง) และหลอดชนิดที่ใช้ในการเจาะน้ำมันหรือก๊าซ	
7306.50	- อื่นๆ ชนิดเชื่อมตะเข็บมีภาคตัดขวางเป็นวงกลมทำด้วยเหล็กกล้าเจืออื่นๆ	
7306.30	- อื่นๆ ชนิดเชื่อมตะเข็บ มีภาคตัดขวางเป็นวงกลมทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้าไม่เจือ	อัตราภาษีเดิมอยู่ที่ร้อยละ 15 และจะลดภาษีเหลือร้อยละ 12 ในปี 2005 และจะเหลือร้อยละ 8 ในปี 2006 เหลือร้อยละ 5 ในปี 2007 และจะลดลงเหลือร้อยละ 0 ในปี 2009
7306.90	- อื่นๆ	
7306.40	- อื่นๆ ชนิดเชื่อมตะเข็บมีภาคตัดขวางเป็นวงกลมทำด้วยเหล็กกล้าไม่เป็นสนิม	อัตราภาษีเดิมอยู่ที่ร้อยละ 12 และจะลดภาษีลงมาอยู่ที่ร้อยละ 6 ในปี 2005 และจะลดลงเหลือร้อยละ 0 ในปี 2015
7306.60	- อื่นๆ ชนิดเชื่อมตะเข็บ มีภาคตัดขวางไม่เป็นวงกลม	

ที่มา : กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

เหตุผลที่ไทยขอให้สินค้าเหล็กบางตัวเป็น sensitive list

1. อุตสาหกรรมเหล็กแผ่นรีดร้อนของไทยมีเงินลงทุนกว่า 3 แสนล้านบาท และได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจที่ผ่านมา ส่งผลให้ผลประโยชน์ของแต่ละบริษัทขาดทุนอย่างหนักกลายเป็นปัญหา NPL แต่อย่างไรก็ดีรัฐบาลชุดปัจจุบันได้ให้การช่วยเหลืออุตสาหกรรมเหล็กแผ่นรีดร้อนมาโดยตลอด ทำให้อุตสาหกรรมเหล็กอยู่ภาวะฟื้นตัว แต่ยังไม่สามารถแข่งขันกับกลุ่มผู้ผลิตเหล็กของประเทศออสเตรเลียได้

2. ระยะเวลาการพัฒนาของอุตสาหกรรมเหล็กของไทยกับ ออสเตรเลียมีระยะเวลาที่ต่างกัน เนื่องจากอุตสาหกรรมเหล็กของไทยมีการพัฒนาได้ประมาณ 10 ปี แต่ออสเตรเลียมีช่วงระยะเวลาพัฒนาที่ยาวนานถึง 30-40 ปี โดยทั่วไปของอุตสาหกรรมเหล็กในโลกต้องมีช่วงของการพัฒนายาวและคุ้มครองนานประมาณ 20 ปี ถึงจะแข็งแกร่งสามารถแข่งขันได้

3. ในช่วงที่ผ่านมาอุตสาหกรรมเหล็กของไทยได้รับการคุ้มครองจากรัฐบาลน้อยมากเมื่อเทียบกับรัฐบาลออสเตรเลีย ซึ่งรัฐบาลออสเตรเลียคุ้มครองอุตสาหกรรมเหล็กแผ่นรีดร้อน แม้ว่ามาตรการทางภาษีของออสเตรเลียจะมีอัตราที่ต่ำประมาณร้อยละ 5 แต่ยังมีมาตรการที่มีใช้ภาษี (NTMs) เช่น หรือการกีดมาตรการเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti-Dumping: AD), มาตรการเก็บภาษีตอบโต้การอุดหนุน (Subsidies and Countervailing Measures: SCM) และ มาตรการเกี่ยวกับอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า (Technical Barriers to

Trade: TBT) หรือการกีดกันการค้าที่มีใช้ภาษี (NTBs) เช่น Tariff Quota, ควบคุมราคาขั้นต่ำในการนำเข้า (Price Guide line for imports)

4. ในขณะที่เริ่มต้นโครงการกลุ่มอุตสาหกรรมเหล็กของออสเตรเลีย ได้การอุดหนุนจากรัฐบาลอย่างมากเนื่องจากเป็นรัฐวิสาหกิจมาก่อน เช่น การให้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำระยะยาว การให้สัมปทานอุตสาหกรรมเหมืองแร่โดยการเก็บค่าภาคหลวงต่ำกว่าที่ควรจะเป็นมาก การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี การจัดสรรที่ดินให้แก่อุตสาหกรรม การสร้างสาธารณูปโภคต่างๆ ให้กับอุตสาหกรรม เช่น ถนน ท่าเรือ น้ำลึ้ก ไฟฟ้า และน้ำเพื่อการอุตสาหกรรม เป็นต้น ในขณะที่นักลงทุนไทยต้องจัดหาเองทั้งหมด

5. อุตสาหกรรมเหล็กของออสเตรเลียมีความได้เปรียบอุตสาหกรรมเหล็กของไทยในแง่ประเทศออสเตรเลีย เป็นแหล่งวัตถุดิบของการผลิตเหล็กขั้นต้นได้แก่ สินแร่เหล็ก และถ่านหิน ที่ใหญ่ที่สุดในโลก

6. อุตสาหกรรมเหล็กของออสเตรเลียมีการต้นทุนพลังงานไฟฟ้าที่ถูกกว่าประเทศไทยมาก เนื่องจากประเทศออสเตรเลียมีแหล่งพลังงานทางน้ำมาก

7. โรงงานเหล็กในประเทศออสเตรเลีย นั้นเป็นโรงงานถลุงเหล็ก สามารถผลิตเหล็กตั้งแต่วัตถุดิบขั้นต้น ขั้นกลาง และสินค้าสำเร็จรูป ในขณะที่อุตสาหกรรมเหล็กของไทยเริ่มต้นที่ขั้นกลางจนถึงสินค้าสำเร็จรูปทำให้ต้นทุนของไทยสูงกว่าออสเตรเลีย ทำให้แข่งขันกับออสเตรเลีย ได้ยากค่อนข้างเสียเปรียบอย่างมาก

8. จากการศึกษาที่ประเทศออสเตรเลียเป็นทรัพยากรที่สำคัญของโลก และอุตสาหกรรมเหล็กของออสเตรเลีย และรัฐบาลออสเตรเลียให้การสนับสนุนในการวิจัยและการพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง หากเปิดการลดภาษีอุตสาหกรรมเหล็กของไทยกับออสเตรเลีย โดยเร็วก่อนเวลาอันควร จะทำให้อุตสาหกรรมเหล็กของไทยได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง

ในส่วนของสินค้าที่ด้านการนำเข้าของไทยที่ศึกษา จะมีพิกัด HS 7204 และ 7208 ซึ่งพิกัด 7208 นั้นเป็นสินค้าที่อยู่ใน sensitive list ได้กล่าวถึงการลดอัตราภาษีไปแล้ว ในส่วนของพิกัด 7204 จะมีการลดอัตราภาษีดังนี้

HS 7204 เศษและของที่ใช้ไม่ได้จำพวกเหล็กรวมทั้งอินกอตที่หลอมจากของที่ใช้ไม่ได้ที่เป็นเหล็กหรือเหล็กกล้า

สินค้าในพิกัดนี้มีอัตราภาษีเดิมอยู่ที่ร้อยละ 1 และมีข้อตกลงที่จะลดภาษีลงโดยเริ่มในปี ค.ศ. 2005 คือจะลดลงให้เหลือ ร้อยละ 0 ในทันที

2.4 โครงสร้างอุตสาหกรรมในประเทศออสเตรเลีย

อุตสาหกรรมเหล็กในออสเตรเลียเป็นอุตสาหกรรมที่มีความทันสมัย มีความสามารถในการแข่งขัน และได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาล แต่อย่างไรก็ตามอุตสาหกรรมเหล็กของประเทศออสเตรเลียจะต้องเผชิญกับการแข่งขันจากอุตสาหกรรมเหล็กจากต่างประเทศซึ่งมักได้รับการอุดหนุนจากรัฐบาล แม้อุตสาหกรรมเหล็กในตลาดโลกจะประสบกับวิกฤตอย่างมาก อุตสาหกรรมเหล็กของประเทศต่างๆประสบปัญหาการขาดทุนเป็นอย่างมาก แต่อุตสาหกรรมเหล็กในประเทศออสเตรเลียก็ยังคงมีกำไรอยู่ และก็ยังมีการลงทุนใหม่ในออสเตรเลียสูงอีกด้วย วิธีที่ประเทศต่างๆ โดยทั่วไปใช้ในการเผชิญกับวิกฤตการณ์ราคาเหล็กลดลงในตลาดโลกคือมีการควบรวมบริษัทต่างๆ เข้าด้วยกัน และมีการใช้วิธี strategic alliance นอกจากนี้ยังใช้วิธีการขยายการผลิตและเพิ่มการส่งออก ซึ่งวิธีนี้นั้นมักทำให้ราคาลดลงไปอีกซึ่งเป็นวิธีที่ทำให้ การไม่มีกำไรขยายตัวเพิ่มขึ้น (profitless growth) แต่ประเทศออสเตรเลียมีกลยุทธ์ที่แตกต่างออกไปคือจะเน้นให้บริษัทยังคงทำกำไรได้ โดยที่ให้มีการแข่งขันในตลาดลดลง ผลก็คือจะมีการผลิตและการส่งออกที่ลดลงในแต่ละปี แต่ยังคงมีกำไรอยู่ได้ และแม้จะมีการผลิตลดลงแต่คุณภาพยังคงเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจากในทศวรรษที่ 80 ใช้เตาหลอมในการผลิตเหล็กแท่งถึง 6 เตา แต่ปัจจุบันมีเตาหลอมลดลงเหลือเพียง 3 เตาท่านั้น แต่ก็ยังคงสามารถผลิตเหล็กแท่งในปริมาณเท่าเดิมได้

2.4.1 ขนาดของอุตสาหกรรมเหล็กในออสเตรเลีย

อุตสาหกรรมเหล็กเป็นอุตสาหกรรมหลักที่สำคัญของประเทศออสเตรเลีย โดยในปี 2001 มีการจ้างงานทั้งอุตสาหกรรมโดยรวมประมาณ 75,000 คน และมีผลตอบแทนรายปีสูงถึง 10923.47 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 3.02 ของผลผลิตมวลรวมภายในประเทศของประเทศออสเตรเลีย ซึ่งสามารถดูตัวเลขโดยละเอียดได้จากตารางที่ 2.30

ตารางที่ 2.30 Industry Classes Related to the Australia Steel Industry ปี 2000 และ 2001

ANZSIC	2000		2001	
	การจ้างงาน (พันคน)	ผลตอบแทน (ล้าน US\$)	การจ้างงาน (พันคน)	ผลตอบแทน (ล้าน US\$)
2711 เหล็กและเหล็กกล้าขั้นต้น	16.8	5,066.01	19.1	4,193.37
2712 เหล็กและเหล็กกล้าสำเร็จรูป	6.0	582.30	5.3	517.7
2713 หลอดและท่อเหล็ก	3.2	640.53	4.1	621.24
2741 เหล็กโครงสร้าง	19.1	2,212.74	17.3	1,501.33
275 ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากแผ่นเหล็ก	17.4	1,863.36	18.2	1,656.64
276 ผลิตภัณฑ์เหล็กสำเร็จรูป	36.0	1,513.98	40.4	3,002.66
เหล็กและเหล็กกล้าที่ขายส่ง	na	1,921.59	na	1,708.41
รวมทั้งหมด (รวม 275 และ 276 ครั้งเดียว)	71.8	12,111.84	75.1	10,923.47

ANZSIC = Australian and New Zealand Standard Industry Classification

na = not available

ที่มา : Australian Bureau of statistics (ABS) Cat. No. 8221.0 and 8638.0

ในปี 2002 ประเทศออสเตรเลียผลิตเหล็กคิดเป็นร้อยละ 0.85 ของการผลิตเหล็กจากทั่วโลก โดยอยู่ลำดับที่ 21 ของการผลิตเหล็กทั่วโลก นอกจากนี้ประเทศออสเตรเลียยังทำการผลิต Direct Reduced Iron and Hot Briquetted Iron (DRI/HBI) ซึ่งเป็นวัตถุดิบสำคัญของอุตสาหกรรมคิดเป็นร้อยละ 2.26 ของการผลิตเหล็กทั่วโลก นอกจากนี้ประเทศออสเตรเลียยังมีบริษัท BHP ที่เป็นผู้ผลิตเหล็กรายใหญ่ที่สุดของประเทศออสเตรเลีย และเป็นผู้ผลิตรายใหญ่เป็นลำดับที่ 28 ของโลก และประเทศออสเตรเลียยังเป็นประเทศผู้ส่งออกแร่เหล็กมากที่สุดในโลกอีกด้วย³

2.4.2 การผลิตเหล็กในประเทศออสเตรเลีย

ประเทศออสเตรเลียมีบริษัทที่ทำการผลิตเหล็กอยู่ 3 บริษัทใหญ่ๆคือ บริษัท BHP Steel, บริษัท OneSteel และบริษัท Smorgon โดยการผลิตรายละบริษัทจะมีลักษณะเป็นการผลิตขนาดใหญ่ ซึ่งกำลังการผลิตของบริษัท BHP มีกำลังการผลิตมากที่สุดโดยในปี 2002 บริษัท BHP มีกำลังการผลิตประมาณ 5,000,000 ตันต่อปี และเน้นการผลิตเหล็กทรงแบน ส่วนบริษัท OneSteel นั้นมีกำลังการผลิตที่น้อยกว่าคือประมาณ 1,725,000 ตันต่อปี เน้นการผลิตเหล็กทรงยาว และในส่วนของบริษัท Smorgon นั้นมีกำลังการผลิตอยู่ที่ 900,000 ตันต่อปี เน้นการผลิตเหล็กกวาด โดยในแต่ละบริษัทก็จะมีการผลิตผลิตภัณฑ์เหล็กในชนิดที่แตกต่างกันออกไป

ตารางที่ 2.31 สถานที่และกำลังการผลิตเหล็กของประเทศออสเตรเลียข้อมูลปี 2002

สถานที่	บริษัท	ประเภท	กำลังการผลิต (พันตัน)	ผลิตภัณฑ์
Pt Kembla	BHP	BF/BOF	5,000	Slabs, flat
Whyalla	OneSteel	BF/BOF	1,200	Rails, sections, semis
เมลเบิร์น	Smorgon	EAF	650	Rod, bar
ซิดนีย์	OneSteel	EAF	525	Rod, bar
นิวคาสเซิล	Smorgon	EAF	250	Rod, bar, special
รวมทั้งหมด			7,625	

หมายเหตุ : semis = semifinished steel i.e. slabs, billets, blooms, BF = blast furnace ironmaking, BOF = basic oxygen furnace steelmaking, EAF = electric arc furnace steelmaking.

ที่มา : Company report, ITR estimates, personal communications from company representatives.

ในการผลิตเหล็กชนิดต่างๆ จะมีการใช้วัตถุดิบคือ แร่เหล็ก (iron ore), coking coal , เศษเหล็ก (scrap), direct reduced iron (DRI) or its briquetted form, hot briquetted iron (HBI), เหล็กถลุง (pig iron) และ ferroalloys

³ The Australian Steel Industry in 2002

ในส่วนของการผลิตแร่เหล็กนั้น ประเทศออสเตรเลียเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ที่สุดในโลกโดยแหล่งผลิตแร่เหล็กที่สำคัญของประเทศคือบริเวณ รัฐออสเตรเลียตะวันตก ซึ่งเป็นแหล่งที่มาของผลิตภัณฑ์กว่าร้อยละ 96.96 นอกนั้นจะผลิตบริเวณรัฐออสเตรเลียใต้ และ แทสมาเนีย ซึ่งมีสัดส่วนรวมกันเพียงร้อยละ 3.04

ตารางที่ 2.32 การผลิตแร่เหล็กของประเทศออสเตรเลียแบ่งตามรัฐตั้งแต่ปี 1996-2002

หน่วย : พันตัน

รัฐ	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
ออสเตรเลียตะวันตก	147,905	153,523	153,922	144,506	162,957	176,352	181,791
ออสเตรเลียใต้	2,515	2,579	2,931	3,005	2,692	2,900	3,215
แทสมาเนีย	1,717	184	2,192	2,455	1,596	1,887	2,204
รวมทั้งออสเตรเลีย	152,138	156,286	160,757	149,966	167,935	181,706	187,210

ที่มา : ABARE Australia Mineral Statistics, various issues

2.4.3 ปริมาณการผลิตเหล็กในประเทศออสเตรเลีย

ในการผลิตเหล็กของประเทศออสเตรเลียนั้นในช่วงต้นของทศวรรษที่ 80 มีการผลิตที่ไม่เต็มกำลังการผลิตคือมีการผลิตส่วนเกินเหลืออยู่มาก แต่ต่อมากการผลิตก็มีการปรับตัวคือมีการขยายการผลิตโดยในช่วงต้นของทศวรรษที่ 90 มีการผลิตเหล็กเพิ่มขึ้นโดยปริมาณการผลิตนั้นใกล้เคียงกับกำลังการผลิตที่มีอยู่ การผลิตในปี 2002 นั้นมีการผลิตเพิ่มขึ้นจากปี 2001 ร้อยละ 14 ซึ่งในการขยายการผลิตที่เพิ่มขึ้นมากนั้นเป็นเพราะว่าตลาดสินค้าที่เป็นโครงสร้างพื้นฐาน และที่อยู่อาศัยนั้นมีความแข็งแกร่งมากขึ้น นอกจากนี้ราคาในตลาดโลกของเหล็กก็เพิ่มขึ้นเป็นเพราะความต้องการที่เพิ่มมากขึ้นจากประเทศจีน และนโยบายปกป้องจากประเทศสหรัฐอเมริกา

ในการผลิตเหล็กส่วนใหญ่ของประเทศออสเตรเลียจะมีการใช้วิธี blast furnace/basic oxygen furnace (BO/BOF) และ electric arc furnace (EAF) โดยวิธีที่ใช้ส่วนใหญ่คือวิธี BO/BOF ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 81 และ 83 ในปี 2001 และ 2002 ตามลำดับ

บริษัทผู้ผลิตเหล็กในประเทศออสเตรเลียนี้อาทิเช่น บริษัท OneSteel, บริษัท Comsteel, บริษัท Smorgon และ บริษัท BHP Steel โดยบริษัทที่ใหญ่ที่สุดและมีปริมาณการผลิตมากที่สุดคือบริษัท BHP Steel แต่ภายหลังจากนี้บริษัท Smorgon ได้ซื้อบริษัท Comsteel จึงทำให้มีการผลิตที่มากขึ้น นอกจากนี้บริษัท OneSteel เองก็มีการขยายการผลิตเช่นกัน ทำให้การผลิตของบริษัท BHP Steel ลดลงเล็กน้อย ส่วนการผลิตของบริษัท OneSteel ได้เพิ่มขึ้นจากเดิมมากในปี 2001 และ 2002 ซึ่งทำให้ส่วนแบ่งในการผลิตเหล็กของบริษัท OneSteel คิดเป็นสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นของการผลิตในประเทศออสเตรเลียทั้งหมด

จากตารางที่ 2.33 แสดงปริมาณการผลิตเหล็กประเภทต่างๆ ของออสเตรเลียจะเห็นว่าปริมาณการผลิตเหล็กของประเทศออสเตรเลียนี้มีแนวโน้มลดลงตั้งแต่ปี 1996-2001 ทั้งนี้เนื่องมาจากราคาเหล็กในตลาดโลกตกต่ำและออสเตรเลียไม่ได้ใช้วิธีการลดราคาเหล็กของตนเองเป็นกลยุทธ์ในการขาย แต่ออสเตรเลียจะใช้วิธีลด

ปริมาณการผลิตลงแทนเพื่อให้สินค้าของออสเตรเลียคงราคาไว้ในระดับเดิมได้ ดังนั้นออสเตรเลียจึงมีปริมาณการผลิตเหล็กที่ลดลง

ตารางที่ 2.33 ปริมาณการผลิตเหล็กประเภทต่างๆ ของออสเตรเลียปี 1996-2001

หน่วย : พันตัน

	1996	1997	1998	1999	2000	2001
เหล็กถลุง (รวม ferro-alloy)	7,381	7,685	7,723	7,047	7,049	6,017
Direct reduced iron	0	0	0	319	325	1,370
เหล็กที่สำเร็จรูป	8,415	8,831	8,941	8,094	7,130	7,030
อินกอต	50	50	50	40	30	30
เหล็กที่ผ่านกระบวนการผลิต	8,360	8,781	8,891	8,054	7,100	7,000
เหล็กหลอมเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบ	5	0	0	0	0	0
ผลิตภัณฑ์เหล็กที่ร้อน	7,096	6,632	4,780	6,284	6,151	na.
ผลิตภัณฑ์ที่ร้อนทรงยาว	2,813	2,480	1,987	2,444	2,158	na.
ผลิตภัณฑ์ที่ร้อนทรงแบน	4,257	4,122	2,767	3,813	3,993	na.
รวมทั้งหมด	22,892	23,148	21,444	21,744	20,655	14,417

ที่มา : International Iron and Steel Institute

หมายเหตุ : na.= Not Available

2.4.4 อุปสงค์ในประเทศออสเตรเลีย

การบริโภค ผลิตภัณฑ์เหล็กของโลกปริมาณไม่แน่นอน โดยเฉลี่ยประมาณปีละ 700 ล้านเมตริกตัน กลุ่มประเทศที่มีการบริโภคเหล็กมากที่สุดในปี 1999 คือ กลุ่มประเทศในเอเชีย ประมาณร้อยละ 43.29 กลุ่ม NAFTA ร้อยละ 19.26 กลุ่ม EU ร้อยละ 19.26 กลุ่มยุโรปอื่นๆ ร้อยละ 5.06 และกลุ่มอดีตสหภาพโซเวียต (CIS) ร้อยละ 4.36

ในส่วนของประเทศออสเตรเลียนั้น ปริมาณการบริโภคเหล็กในประเทศออสเตรเลียนหาจากการผลิตทั้งหมดในประเทศออสเตรเลียนบวกกับปริมาณการนำเข้าเหล็กจากต่างประเทศ และลบออกด้วยปริมาณการส่งออกเหล็กจากออสเตรเลียนไปยังต่างประเทศ โดยตารางที่ 2.34 แสดงให้เห็นว่าในปี 2001 ออสเตรเลียบริโภค crude steel ประมาณ 360.8 กิโลกรัมต่อคนต่อปี ส่วนเหล็กสำเร็จรูปนั้นออสเตรเลียบริโภค 325.9 กิโลกรัมต่อคนต่อปี ซึ่งเมื่อเทียบกับการบริโภคของประเทศไทยแล้วจะเห็นว่าการบริโภคที่มากกว่าการบริโภคของประเทศไทยเป็นเท่าตัวเลยทีเดียว

ตารางที่ 2.34 ปริมาณการบริโภคเหล็กของประเทศออสเตรเลียปี 1996-2001

	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Crude Steel (พันตัน)	6,104	6,631	6,547	6,463	6,447	7,033
Per Capita (กิโลกรัม)	333.4	358.1	349.5	340.7	336.5	360.8
Finished Steel (พันตัน)	5,512	5,989	5,912	5,829	5,824	6,352
Per Capita (กิโลกรัม)	301.0	323.4	315.7	307.3	304.0	325.9

ที่มา : International Iron and Steel Institute

2.4.5 การค้าระหว่างประเทศของประเทศออสเตรเลีย

การส่งออก

ประเทศออสเตรเลียส่งออกสินค้าเหล็กพิกัด HS 7204 และ 7208 เป็นลำดับต้นของการส่งออกเหล็กพิกัด HS72 ดังจะเห็นได้จากตารางที่ 2.35

ตารางที่ 2.35 มูลค่าการส่งออกเหล็กประเภทต่างพิกัด 72 ของออสเตรเลียปี 1998-2002

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

พิกัดศุลกากร	1998	1999	2000	2001	2002
7208 แผ่นเหล็กรีดร้อน	131.08	117.02	119.80	16.25	110.00
7203 เหล็กพูน	0.04	19.60	22.86	114.49	105.66
7204 เศษเหล็ก	78.42	83.00	106.12	110.63	95.17
7210 แผ่นรีดเหล็กกล้า	278.51	223.29	180.06	41.88	36.37
7228 บาร์เหล็ก	21.76	14.82	13.83	14.67	14.86
เหล็กหมวด 72 ประเภทอื่นๆ	617.02184	417.731	272.396	96.3992	69.24874
รวมหมวด 72 ทั้งหมด	1126.84	875.47	715.07	394.32	431.31

ที่มา : World Trade Atlas

เมื่อดูด้านการส่งออกเหล็กพิกัด 72 ของประเทศออสเตรเลียจะพบว่า สินค้าพิกัด 7208 และพิกัด 7204 จัดเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของประเทศออสเตรเลีย ทั้งนี้สามารถพิจารณาบทบาทของตลาดในไทยในแต่ละพิกัดได้จากตารางที่ 2.36 และ 2.37

ตารางที่ 2.36 มูลค่าการส่งออกเศษเหล็กหมวด HS 7204 ของประเทศออสเตรเลีย ปี 1998-2002

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศ	มูลค่า					สัดส่วนต่อมูลค่าการส่งออก(%)				
	1998	1999	2000	2001	2002	1998	1999	2000	2001	2002
จีน	6.39	8.38	23.37	45.09	27.64	8.15	10.10	22.02	40.76	29.04
มาเลเซีย	2.76	17.47	18.76	9.63	22.65	3.52	21.05	17.68	8.7	23.8
อินโดนีเซีย	1.42	10.47	4.74	6.17	11.20	1.81	12.61	4.47	5.58	11.77
ไทย	0	4.01	5.40	3.57	9.69	0.00	4.83	5.09	3.22	10.18
ไต้หวัน	28.41	5.78	20.61	9.20	9.31	36.23	6.96	19.42	8.32	9.78
เกาหลีใต้	19.00	19.46	13.39	14.61	6.12	24.23	23.45	12.61	13.21	6.43
อินเดีย	2.40	6.45	6.03	6.59	3.93	3.06	7.77	5.68	5.96	4.13
ญี่ปุ่น	4.51	1.92	7.08	6.24	1.95	5.75	2.31	6.67	5.64	2.05
ฮ่องกง	6.28	3.48	1.82	1.52	0.94	8.01	4.19	1.71	1.38	0.99
สหราชอาณาจักร	1.52	0.44	0.77	0.58	0.54	1.94	0.53	0.73	0.52	0.56
รวมทั่วโลก	78.42	83.00	106.12	110.63	95.17	100.00	100.00	100	100	100

ที่มา : World Trade Atlas

จากตารางที่ 2.36 จะเห็นว่าประเทศออสเตรเลียส่งออกเศษเหล็กพิกัด HS 7204 ไปยังประเทศจีนมากเป็นลำดับที่ 1 โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 29.04 ในปี 2002 แต่ว่ามีสัดส่วนที่ลดลงจากปี 2001 รองลงมาคือ ส่งออกไปยังประเทศมาเลเซีย และอินโดนีเซีย โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 23.8 และ 11.7 ตามลำดับ ในส่วนของการส่งออกไปยังประเทศไทยในปี 2002 นั้นออสเตรเลียส่งออกไปประเทศไทยเป็นลำดับที่ 4 โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 10.18 ซึ่งสัดส่วนที่ออสเตรเลียส่งไปประเทศไทยก็มีอัตราที่เพิ่มขึ้นเรื่อยมาตั้งแต่ปี 1998 จนถึงปี 2002 ซึ่งถือว่าไทยเป็นตลาดที่เริ่มมีบทบาทสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ ของการส่งออกเหล็กพิกัดนี้ของประเทศออสเตรเลีย

ตารางที่ 2.37 มูลค่าการส่งออกเหล็กแผ่นรีดร้อนพิกัด HS 7208 ของประเทศออสเตรเลีย ปี 1998-2002

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศ	มูลค่า					สัดส่วนต่อมูลค่าการส่งออก(%)				
	1998	1999	2000	2001	2002	1998	1999	2000	2001	2002
สหรัฐอเมริกา	32.59	69.82	57.44	12.78	63.62	24.86	59.68	47.94	78.61	57.83
อิตาลี	16.75	3.94	25.95	0	27.90	12.78	3.37	21.66	0	25.36
ไทย	9.61	3.73	6.97	0.86	8.06	7.33	3.19	5.82	5.28	7.33
นิวซีแลนด์	7.35	9.55	4.36	0.61	2.34	5.61	8.16	3.64	3.76	2.13
จีน	3.19	0.001	1.97	0	1.91	2.43	0.00	1.64	0	1.74
อินโดนีเซีย	0.20	1.86	2.68	0.17	1.58	0.15	1.59	2.24	1.07	1.43
ไต้หวัน	4.10	2.76	0.97	0	0.99	3.13	2.36	0.81	0	0.9
เกาหลีใต้	0.01	3.59	1.62	0.43	0.97	0.01	3.07	1.35	2.67	0.88
ฮ่องกง	2.67	2.26	1.13	0.01	0.64	2.04	1.93	0.94	0.08	0.58
เวียดนาม	0.002	0.02	0.56	0.14	0.61	0.00	0.02	0.47	0.85	0.56
รวมทั่วโลก	131.08	117.02	119.80	16.25	109.10	100.00	100.00	100	100	100

ที่มา : World Trade Atlas

จากตารางที่ 2.37 จะเห็นว่าประเทศออสเตรเลียส่งออกเหล็กพิกัด HS 7208 ไปยังประเทศสหรัฐอเมริกามากเป็นลำดับที่ 1 โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 57.83 ในปี 2002 ซึ่งถือว่าเป็นสัดส่วนที่สูง แต่แล้วก็ยังเป็นสัดส่วนที่ลดลงจากปี 2001 รองลงมาคือส่งออกไปยังประเทศอิตาลี โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 25.36 ในส่วนของการส่งออกไปยังประเทศไทยในปี 2002 นั้นออสเตรเลียส่งออกไปประเทศไทยเป็นลำดับที่ 3 โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 7.33 แม้จะมีอัตราส่วนที่ห่างกับลำดับที่ 1 และ 2 มากแต่ก็เป็นสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นจากปี 2001 ซึ่งถือได้ว่าไทยเป็นตลาดที่มีบทบาทสำคัญขึ้นของการส่งออกเหล็กพิกัดนี้ของประเทศไทย

การนำเข้า

ในส่วนของ การนำเข้า นั้นประเทศไทยได้มีการนำเข้าสินค้าจากพิกัด HS 72 และ 73 จากประเทศไทยโดยสินค้าในพิกัดที่มีการนำเข้าจากประเทศไทยสูงคือพิกัด HS 7219, 7215, 7216, 7306 และ 7314

ตารางที่ 2.38 มูลค่าการนำเข้าที่อ่อนเหล็กพิกัด 7215 ของออสเตรเลียจากประเทศต่างๆ ปี 1998-2002

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศ	มูลค่า					สัดส่วนต่อมูลค่าส่งออก(%)				
	1998	1999	2000	2001	2002	1998	1999	2000	2001	2002
สหราชอาณาจักร	1.68	2.11	1.11	0.79	2.01	23.76	26.82	17.80	17.36	27.36
นิวซีแลนด์	0.63	1.19	0.94	1.09	1.56	8.88	15.16	15.09	24.02	21.24
เกาหลีใต้	0.06	0.16	0.59	0.34	0.80	0.88	2.08	9.45	7.39	10.88
อิตาลี	0.57	0.59	0.37	0.21	0.47	8.13	7.46	5.96	4.68	6.34
ฝรั่งเศส	0.00	0.13	0.14	0.24	0.41	0.01	1.62	2.20	5.18	5.64
มาเลเซีย	0.78	0.88	0.86	0.19	0.35	11.06	11.19	13.86	4.21	4.77
เยอรมนี	0.43	0.06	0.06	0.07	0.27	6.03	0.73	1.03	1.55	3.73
ไทย	0.00	0.00	0.00	0.04	0.13	0.00	0.00	0.00	0.82	1.74
ญี่ปุ่น	0.40	0.95	0.51	0.03	0.10	5.64	12.07	8.20	0.76	1.31
ประเทศอื่นๆ	2.51	1.80	1.65	1.55	1.24	35.61	22.89	26.41	34.05	16.98
รวมทั่วโลก	7.06	7.86	6.23	4.55	7.35	100.01	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : World Trade Atlas

จากตารางที่ 2.38 จะเห็นได้ว่าประเทศออสเตรเลียนำเข้าแผ่นรีดเหล็กกล้าพิกัด HS 7215 จากประเทศสหราชอาณาจักรมากเป็นลำดับที่หนึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 27.36 ในปี 2002 ซึ่งประเทศอื่น ๆ ที่ออสเตรเลียนำเข้าเหล็กพิกัดนี้รองลงมาคือ นิวซีแลนด์ เกาหลีใต้ และอิตาลี โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 21.24, 10.88 และ 8.34 ตามลำดับ ในส่วนของออสเตรเลียนั้นมีการนำเข้าเหล็กพิกัดนี้จากไทยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 1.74 ซึ่งอยู่ในลำดับที่ 8 และมีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นมาจากที่ไม่มีการนำเข้าจากไทยก็เริ่มมีการนำเข้าจากไทยในปี 2001 เรื่อยมาจนถึงปี 2002

ตารางที่ 2.39 มูลค่าการนำเข้ามูมรูปทรงทำด้วยเหล็กพิกัด 7216 ของออสเตรเลียจากประเทศต่างๆ ปี 1998-2002

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศ	มูลค่า					สัดส่วนต่อมูลค่าการนำเข้า(%)				
	1998	1999	2000	2001	2002	1998	1999	2000	2001	2002
ไทย	0.42	3.48	6.67	5.71	11.19	1.53	14.63	29.86	28.05	38.75
เกาหลีใต้	1.41	3.41	6.67	6.6	3.54	5.12	14.34	29.86	32.42	12.26
ไต้หวัน	2.62	1.9	1.99	1.56	3.93	9.52	7.99	8.91	7.66	13.62
แอฟริกาใต้	8.36	4.37	2.43	2.84	0.7	30.38	18.38	10.88	13.95	2.43
มาเลเซีย	1.03	0.47	0.02	0	0.1	3.74	1.98	0.09	0.00	0.36
ฝรั่งเศส	0.22	0.21	0.05	0.09	0.03	0.80	0.88	0.22	0.44	0.10
ประเทศอื่นๆ	13.46	9.93	4.5	3.57	9.38	48.91	41.76	20.14	17.53	32.47
รวมทั่วโลก	27.52	23.78	22.34	20.36	28.88	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : World Trade Atlas

จากตารางที่ 2.39 จะเห็นได้ว่าประเทศออสเตรเลียนำเข้ามูมรูปทรงทำด้วยเหล็กพิกัด HS 7216 จากประเทศไทยมากเป็นลำดับที่หนึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 38.75 ในปี 2002 ซึ่งประเทศอื่น ๆ ที่ออสเตรเลียนำเข้าเหล็กพิกัดนี้รองลงมาคือ เกาหลีใต้ และไต้หวัน โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 12.26 และ 13.62 ตามลำดับ ซึ่งการนำเข้าจากไทยนั้นมีสัดส่วนที่ค่อนข้างห่างจากลำดับรองลงมาถือว่าเป็นตลาดสำคัญที่ออสเตรเลียนำเข้าเหล็กพิกัดนี้

ตารางที่ 2.40 มูลค่าการนำเข้าแผ่นรีดเหล็กกล้าพิกัด 7219 ของออสเตรเลียจากประเทศต่างๆ ปี 1998-2002

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศ	มูลค่า					สัดส่วนต่อมูลค่าการนำเข้า(%)				
	1998	1999	2000	2001	2002	1998	1999	2000	2001	2002
ญี่ปุ่น	32.42	24.14	23.28	23.04	32.57	25.14	22.02	17.94	25.19	26.75
สวีเดน	20.25	7.32	15.39	8.49	20.17	15.70	6.68	11.86	9.28	16.56
เกาหลีใต้	10.55	13.92	19.37	12.05	12.53	8.18	12.69	14.93	13.18	10.29
เยอรมัน	22.1	20.55	13.09	10.14	10.63	17.14	18.74	10.09	11.09	8.73
ไทย	4.37	10.19	13.3	7.22	8.53	3.39	9.29	10.25	7.90	7.01
สหราชอาณาจักร	11.3	6.28	5.17	4.06	6.45	8.76	5.73	3.98	4.44	5.30
แอฟริกาใต้	2.22	4.54	7.13	5.85	6.31	1.72	4.14	5.49	6.40	5.18
ไต้หวัน	3.09	4.54	10.46	4.51	5.27	2.40	4.14	8.06	4.93	4.33
เบลเยียม-ลักเซมเบิร์ก	5.8	6.37	6.38	3.45	4.69	4.50	5.81	4.92	3.77	3.85
ประเทศอื่นๆ	16.85	11.80	16.20	12.63	14.62	13.07	10.76	12.48	13.81	12.01
รวมทั่วโลก	128.96	109.65	129.78	91.45	121.77	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : World Trade Atlas

จากตารางที่ 2.40 จะเห็นได้ว่าประเทศออสเตรเลียนำเข้าแผ่นรีดเหล็กกล้าพิกัด HS 7219 จากประเทศญี่ปุ่นมากเป็นลำดับที่หนึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 26.75 ในปี 2002 ซึ่งประเทศอื่น ๆ ที่ออสเตรเลียนำเข้าเหล็กพิกัดนี้รองลงมาจากญี่ปุ่นคือ สวีเดน เกาหลีใต้ และเยอรมัน โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 16.56, 10.29 และ 8.73 ตามลำดับ ในส่วนของออสเตรเลียที่มีการนำเข้าเหล็กพิกัดนี้จากไทยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 7.01 ซึ่งอยู่ในลำดับ 5 และมีสัดส่วนค่อนข้างคงที่ตั้งแต่ปี 1999 เรื่อยมาจนถึงปี 2002

ตารางที่ 2.41 มูลค่าการนำเข้าท่อเหล็กพิกัด 7306 ของออสเตรเลียจากประเทศต่างๆ ปี 1998-2002

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศ	มูลค่า					สัดส่วนต่อมูลค่าการนำเข้า(%)				
	1998	1999	2000	2001	2002	1998	1999	2000	2001	2002
เกาหลีใต้	14.29	13.51	13.67	11.28	21.15	19.82	15.25	18.03	18.42	21.01
ญี่ปุ่น	15.39	36.83	10.28	7.03	16.46	21.35	41.56	13.56	11.48	16.35
ไต้หวัน	10.61	9.01	13.88	11.41	16.01	14.72	10.17	18.31	18.63	15.91
จีน	0.44	0.14	0.56	2.25	9.82	0.61	0.16	0.74	3.67	9.76
ไทย	3.9	2.21	4.45	4.21	6.2	5.41	2.49	5.87	6.88	6.16
มาเลเซีย	2.92	4.25	6.72	2.63	4.95	4.05	4.79	8.86	4.29	4.92
นิวซีแลนด์	1.63	2.56	2.65	3.3	4.26	2.26	2.89	3.49	5.39	4.23
สหรัฐอเมริกา	6.03	4.15	7.15	3.93	3.73	8.37	4.68	9.43	6.412	3.71
แอฟริกาใต้	0.35	0.36	0.55	1.24	3.18	0.49	0.41	0.73	2.03	3.16
ประเทศอื่นๆ	16.54	15.58	15.91	13.97	14.87	22.94	17.58	20.99	22.81	14.77
รวมทั่วโลก	72.09	88.61	75.81	61.24	100.65	100	100	100	100	100

ที่มา : World Trade Atlas

จากตารางที่ 2.41 จะเห็นได้ว่าประเทศออสเตรเลียนำเข้าท่อเหล็กพิกัด HS 7306 จากประเทศเกาหลีใต้มากเป็นลำดับที่หนึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 21.01 ในปี 2002 ซึ่งประเทศอื่น ๆ ที่ออสเตรเลียนำเข้าเหล็กพิกัดนี้รองลงมาคือ ญี่ปุ่น ไต้หวัน และจีน โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 16.35, 15.91 และ 9.76 ตามลำดับ ในส่วนของออสเตรเลียที่มีการนำเข้าเหล็กพิกัดนี้จากไทยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 6.16 ซึ่งอยู่ในลำดับ 5 และมีสัดส่วนค่อนข้างคงที่ตั้งแต่ปี 2000 เรื่อยมาจนถึงปี 2002 คือประมาณร้อยละ 6

ตารางที่ 2.42 มูลค่าการนำเข้าตะแกรงเหล็กพิกัด 7314 ของออสเตรเลียจากประเทศต่างๆ ปี 1998-2002

ประเทศ	มูลค่า					สัดส่วนต่อมูลค่าการนำเข้า(%)				
	1998	1999	2000	2001	2002	1998	1999	2000	2001	2002
ไทย	1.32	1.53	2.58	4.21	5.02	13.13	9.03	14.50	26.27	26.56
จีน	2.92	2.89	2.91	2.86	4.37	28.91	17.09	16.38	17.84	23.12
นิวซีแลนด์	0.53	0.51	0.71	1.10	2.06	5.25	3.03	4.01	6.88	10.91
อินโดนีเซีย	0.04	0.12	0.94	0.73	1.40	0.38	0.71	5.31	4.54	7.39
ญี่ปุ่น	0.92	0.84	1.04	1.36	1.12	9.14	4.95	5.84	8.51	5.91
สิงคโปร์	0.19	1.87	2.84	1.95	1.05	1.88	11.03	16.00	12.13	5.53
ประเทศอื่นๆ	4.17	9.17	6.75	3.82	3.89	41.31	54.17	37.95	23.84	20.57
รวมทั่วโลก	10.09	16.94	17.77	16.04	18.89	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : World Trade Atlas

จากตารางที่ 2.42 จะเห็นได้ว่าประเทศออสเตรเลียนำเข้าเหล็กพิกัด HS 7314 จากประเทศไทยมากเป็นลำดับที่หนึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 26.56 ในปี 2002 โดยคู่แข่งที่สำคัญของประเทศไทยคือจีน ซึ่งจะเห็นว่าสัดส่วนการนำเข้าเหล็กของออสเตรเลียจากไทย และจีน มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันมาโดยตลอด ในช่วงปี 1998-2000 จีนมีสัดส่วนที่สูงกว่าไทย หลังจากนั้นในปี 2001 และ 2002 ออสเตรเลียเริ่มนำเข้าจากไทยมากขึ้น และมีสัดส่วนที่มากกว่าจีน

2.4.6 กติกาทางการค้า

มาตรการทางภาษี

จากการจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย ประเทศออสเตรเลียตกลงจะลดภาษีในสินค้าเหล็กให้กับไทยทั้งหมด โดยจะลดเหลือร้อยละ 0 ทันทีในปี 2005 ทั้งพิกัด 72 และ 73 โดยสามารถอธิบายรายละเอียดของการลดภาษีในสินค้าเหล็กพิกัดที่ศึกษาได้ดังนี้

7216

สินค้าในพิกัดนี้มีอัตราภาษีเดิมอยู่ที่ร้อยละ 0 และมีข้อตกลงที่จะลดภาษีลงโดยเริ่มในปี ค.ศ. 2005 คือจะลดลงเหลือร้อยละ 0 ทันที

7219

สินค้าในพิกัดนี้มีอัตราภาษีเดิมอยู่ที่ร้อยละ 4 และมีข้อตกลงที่จะลดภาษีลงโดยเริ่มในปี ค.ศ. 2005 คือจะลดลงเหลือร้อยละ 0 ในทันที

7306

สินค้าในพิกัดนี้มีอัตราภาษีเดิมอยู่ที่ร้อยละ 4 และมีข้อตกลงที่จะลดภาษีทันทีในปี ค.ศ. 2005 โดยจะลดลงเหลือร้อยละ 0

7314

สินค้าในหมวดนี้มีอัตราภาษีเดิมอยู่ที่ร้อยละ 5 และมีข้อตกลงที่จะลดภาษีลงทันทีในปี ค.ศ. 2005 คือจะลดลงเหลือร้อยละ 0

มาตรการที่ไม่ใช่ภาษี

มาตรการที่ไม่ใช่ภาษีได้แก่ Safeguard in Process และ Import Monitoring & Licensing in Process การตรวจดูก็คือการไปดูตัวเลขต่างๆ และไปควบคุมการผลิตต่างๆ อย่างเช่นการใช้วิธี temp coil คือการนำเหล็กร้อนๆมาจุ่มน้ำให้เหล็กแข็งตัวทันที วิธีอย่างนี้ออสเตรเลียจะไม่ยอมรับไม่ให้มีการนำเข้าเหล็กที่ผลิตโดยวิธีนี้ โดยที่ออสเตรเลียอ้างว่าการผลิตเหล็กด้วยวิธีนี้เหล็กจะแข็งแต่ด้านนอกแต่เมื่อผ่าออกดูข้างในแล้วเหล็กด้านในจะไม่แข็ง

นอกจากนี้ในการส่งออกเหล็กไปยังออสเตรเลียจะต้องมีใบ certificate ตามที่เค้าต้องการด้วยซึ่งก็มักเป็นมาตรฐานเดียวกับ British standard โดยใบรับรองจะมีสองส่วนด้วยกันคือส่วนหนึ่งคือใบรับรองที่ออกจากโรงงานเป็นหลัก และอีกส่วนคือใบรับรองแหล่งกำเนิดที่ออกโดยสภาหอการค้าหรือสภาอุตสาหกรรม

2.5 ผลกระทบจากการจัดทำเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย

2.5.1 ผลกระทบจากการประมาณด้วยสมการ Regression

2.5.1.1 การส่งออก

พิกัด 7216

การศึกษาผลกระทบของการจัดทำเขตการค้าเสรีต่อการส่งออกมูม รูปทรง และหน้าตัดรูปต่างๆ ทำด้วยเหล็ก (พิกัด 7216) โดยอาศัยสมการถดถอย

การศึกษาระดับปริมาณการส่งออกมูม รูปทรง และหน้าตัดรูปต่างๆ ทำด้วยเหล็กไปออสเตรเลียนั้น สมการถดถอยกำหนดให้เป็นปริมาณการส่งออกมูม รูปทรง และหน้าตัดรูปต่างๆ ทำด้วยเหล็กของไทยไปออสเตรเลีย ถูกกำหนดให้ขึ้นอยู่กับราคาเปรียบเทียบระหว่างราคาส่งออกเฉลี่ยของผลิตภัณฑ์ มูม รูปทรง และหน้าตัดรูปต่างๆ ทำด้วยเหล็กจากไทย และราคาส่งออกเฉลี่ยมูม รูปทรง และหน้าตัดรูปต่างๆ ทำด้วยเหล็กจากตลาดโลก และขนาดเศรษฐกิจของออสเตรเลีย (GDP) โดยอาศัยข้อมูลจาก World Trade Atlas รายไตรมาสระหว่างปี ค.ศ. 1994-2003

$$q_{\text{ex}7216} = -50586.84 - 1772.93 \text{Relative price} + 0.34 \text{GDP} + 0.79 \text{AR}(1)$$

$$(-3.02)^* \quad (-2.88)^* \quad (3.45)^* \quad (5.15)^*$$

$$R^2 = 0.90 \quad \text{Adj } R^2 = 0.89 \quad \text{DW} = 1.94 \quad ( ) = \text{t-Statistic} \quad * = \text{มีนัยสำคัญ ณ ระดับ } 10\%$$

จากผลการประมาณสามารถนำค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้ไปหาค่าความยืดหยุ่นของปริมาณการส่งออกมูม รูปทรง และหน้าตัดรูปต่างๆ ทำด้วยเหล็กไปออสเตรเลียต่อราคาเปรียบเทียบ และความยืดหยุ่นของปริมาณการส่งออกมูม รูปทรง และหน้าตัดรูปต่างๆ ทำด้วยเหล็กไปออสเตรเลียต่อ GDP ได้ดังนี้

$$\text{ค่าความยืดหยุ่นของปริมาณนำเข้าต่อราคา} = \frac{dq * p}{dp \quad q}$$

$$\text{ค่าความยืดหยุ่นของปริมาณนำเข้าต่อGDP} = \frac{dq * \text{gdp}}{\text{dgdp} \quad q}$$

ผลการประมาณการพบว่าค่าความยืดหยุ่นของปริมาณการส่งออกต่อราคาเปรียบเทียบในปี 2003 มีค่าประมาณ 0.14 ซึ่งหมายความว่าถ้าราคาเฉลี่ยมูม รูปทรง และหน้าตัดรูปต่างๆ ทำด้วยเหล็กของไทยที่ส่งออกลดลงร้อยละ 1 เมื่อเทียบกับมูม รูปทรง และหน้าตัดรูปต่างๆ ทำด้วยเหล็กในตลาดโลก จะส่งผลให้ปริมาณการส่งออกมูม รูปทรง และหน้าตัดรูปต่างๆ ทำด้วยเหล็กไปยังออสเตรเลียได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.14 นั่นแสดงว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคาต่ำ

จากมาตรการปรับลดภาษีนำเข้ามูม รูปทรง และหน้าตัดรูปต่างๆ ทำด้วยเหล็กจากไทยของประเทศออสเตรเลีย ซึ่งกำหนดให้มีการลดอัตราภาษีนำเข้าจากอัตราร้อยละ 0 และให้ลดภาษีลงโดยจะลดลงเหลือ

ร้อยละ 0 ดังนั้นจากผลการประมาณความยืดหยุ่นข้างต้น จะพยากรณ์ได้ว่าผลกระทบของการจัดทำเขตการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลียจะไม่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกมูม รูปทรง และหน้าตัดรูปต่างๆทำด้วยเหล็กของไทย

นอกจากนั้นผลการประมาณพบว่า ปริมาณการส่งออกขึ้นอยู่กับขนาดเศรษฐกิจของออสเตรเลียน่าจะมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยค่าความยืดหยุ่นของการนำเข้าต่อ GDP มีค่าเท่ากับ 4.05 ซึ่งหมายความว่าหาก GDP ของออสเตรเลียเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้ปริมาณการส่งออกมูม รูปทรง และหน้าตัดรูปต่างๆทำด้วยเหล็กของไทยไปออสเตรเลียเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.05

พิกัด 7219

การศึกษาผลกระทบของการจัดทำเขตการค้าเสรีต่อการส่งออกผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็กกล้า (พิกัด 7219) โดยอาศัยสมการถดถอย

การศึกษาปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็กกล้าไปออสเตรเลียนั้น สมการถดถอยกำหนดให้เป็นปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็กกล้าของไทยไปออสเตรเลีย ถูกกำหนดให้ขึ้นอยู่กับราคาเปรียบเทียบระหว่างราคาส่งออกเฉลี่ยผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็กกล้าจากไทย และราคาส่งออกเฉลี่ยผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็กกล้าจากตลาดโลก และขนาดเศรษฐกิจของออสเตรเลีย (GDP) โดยอาศัยข้อมูลจาก World Trade Atlas รายไตรมาสระหว่างปี ค.ศ. 1994-2003

$$\log(q_{ex7219}) = -80.31 - 0.62\log(\text{Relative price}) + 7.26\log(\text{GDP}) + 0.44AR(1)$$

$$(-2.42)^* \quad (-1.35) \quad (2.63)^* \quad (2.86)^*$$

$$R^2 = 0.72 \quad \text{Adj } R^2 = 0.68 \quad \text{DW} = 2.43 \quad ( ) = t\text{-Statistic} \quad * = \text{มีนัยสำคัญ ณ ระดับ } 10\%$$

ผลการประมาณการพบว่าค่าความยืดหยุ่นของปริมาณการส่งออกต่อราคาเปรียบเทียบมีค่าประมาณ 0.62 ซึ่งหมายความว่าถ้าราคาเฉลี่ยผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็กกล้าของไทยที่ส่งออกลดลงร้อยละ 1 เมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็กกล้าในตลาดโลก จะส่งผลให้ปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็กกล้าไปยังออสเตรเลียได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.62 ซึ่งจัดอยู่ในผลิตภัณฑ์ที่มีความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคาต่ำ กล่าวคือการเปลี่ยนแปลงในราคาสินค้าส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงในปริมาณความต้องการในอัตราที่ต่ำ

จากมาตรการปรับลดภาษีนำเข้าผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็กกล้าจากไทยของประเทศออสเตรเลีย ซึ่งกำหนดให้มีการลดอัตราภาษีนำเข้าจากอัตราร้อยละ 4 และให้ลดภาษีลงโดยเริ่มในปี ค.ศ. 2005 คือจะลดลงเหลือร้อยละ 0 ในทันทีดังนั้นจากผลการประมาณความยืดหยุ่นข้างต้น จึงพอสรุปได้ว่า ผลกระทบของการจัดทำเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียจะส่งผลให้ปริมาณการส่งออกท่อเหล็กของไทยเพิ่มขึ้นทั้งสิ้นร้อยละ 2.48

นอกจากนั้นผลการประมาณพบว่า ปริมาณการส่งออกขึ้นอยู่กับขนาดเศรษฐกิจของออสเตรเลียน่าจะมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยค่าความยืดหยุ่นของการนำเข้าต่อ GDP มีค่าเท่ากับ 7.26 ซึ่งหมายความว่าหาก GDP ของออสเตรเลียเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้ปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็กกล้าของไทยไป

ออสเตรเลียเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.26 นั่นคือการส่งออกของไทยไปยังออสเตรเลียจะมีการขยายตัวไปในทิศทางเดียวกับการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศออสเตรเลีย

พิกัด 7306

การศึกษาผลกระทบของการจัดทำเขตการค้าเสรีต่อการส่งออกต่อเหล็ก (พิกัด 7306) โดยอาศัยสมการถดถอย

การศึกษাপริมาณการส่งออกต่อเหล็กไปออสเตรเลียนั้น สมการถดถอยกำหนดให้เป็นปริมาณการส่งออกต่อเหล็กของไทยไปออสเตรเลีย ถูกกำหนดให้ขึ้นอยู่กับราคาเปรียบเทียบระหว่างราคาส่งออกเฉลี่ยต่อเหล็กจากไทย และราคาส่งออกเฉลี่ยต่อเหล็กจากตลาดโลก และขนาดเศรษฐกิจของออสเตรเลีย (GDP) โดยอาศัยข้อมูลจาก World Trade Atlas รายไตรมาสระหว่างปี ค.ศ. 1994-2003

$$\log(q_{ex7306}) = -75.75 - 1.64\log(\text{Relative price}) + 6.87\log(\text{GDP})$$

(-4.05)*   (-7.67)*   (4.39)*

$$R^2 = 0.83 \quad \text{Adj } R^2 = 0.82 \quad \text{DW} = 1.88 \quad ( ) = t\text{-Statistic} \quad * = \text{มีนัยสำคัญ ณ ระดับ } 10\%$$

ผลการประมาณการพบว่าค่าความยืดหยุ่นของปริมาณการส่งออกต่อราคาเปรียบเทียบมีค่าประมาณ 1.64 ซึ่งหมายความว่าถ้าราคาเฉลี่ยต่อเหล็กของไทยที่ส่งออกลดลงร้อยละ 1 เมื่อเทียบกับต่อเหล็กในตลาดโลก จะส่งผลให้ปริมาณการส่งออกต่อเหล็กไปยังออสเตรเลียได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.64 ซึ่งแสดงถึงความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคาที่สูง นั่นแสดงว่า การเปลี่ยนแปลงในราคาสินค้าจะส่งผลกระทบต่อปริมาณการนำเข้าในอัตราที่สูงกว่า

จากมาตรการปรับลดภาษีนำเข้าต่อเหล็กจากไทยของประเทศออสเตรเลีย ซึ่งกำหนดให้มีการลดอัตราภาษีนำเข้าจากอัตราร้อยละ 4 ให้ลดภาษีลงโดยในปี ค.ศ. 2005 จะลดลงเหลือร้อยละ 0 ในทันที ดังนั้นจากผลการประมาณความยืดหยุ่นข้างต้น จึงพอสรุปได้ว่า ผลกระทบของการจัดทำเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียจะส่งผลให้ปริมาณการส่งออกต่อเหล็กของไทยเพิ่มขึ้นทั้งสิ้นร้อยละ 6.56

นอกจากนั้นผลการประมาณพบว่า ปริมาณการส่งออกขึ้นอยู่กับขนาดเศรษฐกิจของออสเตรเลียอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยค่าความยืดหยุ่นของการนำเข้าต่อ GDP มีค่าเท่ากับ 6.87 ซึ่งหมายความว่าหาก GDP ของออสเตรเลียเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้ปริมาณการส่งออกต่อเหล็กของไทยไปออสเตรเลียเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.87 ซึ่งเป็นสินค้าที่มีทิศทางการขยายตัวในทางเดียวกับการเติบโตทางเศรษฐกิจของออสเตรเลีย

$$R^2 = 0.55 \quad \text{Adj } R^2 = 0.48 \quad DW = 1.91 \quad ( ) = t\text{-Statistic} \quad * = \text{มีนัยสำคัญ ณ ระดับ } 10\%$$

ผลการประมาณการพบว่าค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้นั้นไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงถึงว่าราคาไม่ได้มีบทบาทในการกำหนดปริมาณการนำเข้าเศษเหล็กจากออสเตรเลีย ทั้งนี้เนื่องจากตามข้อมูลปริมาณและมูลค่าการนำเข้าเศษเหล็กของไทยจากออสเตรเลียมีค่อนข้างต่ำ และยังเป็นเพราะความต้องการในตลาดโลกเพิ่มสูงขึ้นจากการเร่งพัฒนาอุตสาหกรรมในจีนทำให้ราคาเศษเหล็กเพิ่มสูงขึ้น แต่อย่างไรก็ตามจากการประมาณที่ได้นั้นราคาไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนั้นผลการประมาณพบว่า ปริมาณการนำเข้าขึ้นอยู่กับขนาดเศรษฐกิจของไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยค่าความยืดหยุ่นของการนำเข้าต่อ GDP ของปี 2003 มีค่าเท่ากับ 1.99 ซึ่งหมายความว่าหาก GDP ของไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้ปริมาณการนำเข้าเศษเหล็กจากออสเตรเลียเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.99

พิกัด 7208

การศึกษาผลกระทบของการจัดทำเขตการค้าเสรีต่อการนำเข้าเหล็กแผ่นรีดร้อน (พิกัด 7208) โดยอาศัยสมการถดถอย

การศึกษาปริมาณการนำเข้าเหล็กแผ่นรีดร้อนจากออสเตรเลียนั้น สมการถดถอยกำหนดให้ปริมาณนำเข้าเหล็กแผ่นรีดจากออสเตรเลีย ถูกกำหนดให้ขึ้นอยู่กับราคาเปรียบเทียบระหว่างราคานำเข้าเฉลี่ยเหล็กแผ่นรีดร้อนจากออสเตรเลีย และราคานำเข้าเฉลี่ยเหล็กแผ่นรีดร้อนจากตลาดโลก และขนาดเศรษฐกิจของไทย (GDP) โดยอาศัยข้อมูลจาก World Trade Atlas รายไตรมาสระหว่างปี ค.ศ. 1998-2003

$$\text{Log}(QIM7208) = 83.65 - 1.26 \log(\text{relative price}) - 5.00 \log(\text{GDP})$$

(0.17)   (9.52)*   (1.14)

$$R^2 = 0.55 \quad \text{Adj } R^2 = 0.48 \quad DW = 1.91 \quad ( ) = t\text{-Statistic} \quad * = \text{มีนัยสำคัญ ณ ระดับ } 10\%$$

ผลการประมาณการพบว่าค่าความยืดหยุ่นของปริมาณการนำเข้าต่อราคาเปรียบเทียบมีค่าประมาณ 1.26 ซึ่งหมายความว่าถ้าราคาเฉลี่ยเหล็กแผ่นรีดร้อนนำเข้าจากออสเตรเลียลดลงร้อยละ 1 เมื่อเทียบกับเหล็กแผ่นรีดร้อนในตลาดโลก จะส่งผลให้ปริมาณการนำเข้าเหล็กแผ่นรีดร้อนจากออสเตรเลียได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.26 ซึ่งจัดเป็นสินค้าที่มีค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคาที่สูง

จากมาตรการปรับลดภาษีนำเข้าเหล็กแผ่นรีดร้อนจากออสเตรเลียของประเทศไทย ซึ่งกำหนดให้มีการลดอัตราภาษีนำเข้าจากร้อยละ 10 และให้ลดภาษีลงโดยเริ่มในปี ค.ศ. 2005 คือจะลดลงเหลือร้อยละ 5 ไป

จนถึงปี ค.ศ. 2015 จึงจะปรับลดจากร้อยละ 5 เหลือร้อยละ 0 ดังนั้นจากผลการประมาณความยืดหยุ่นข้างต้น จึงพอสรุปได้ว่าผลกระทบของการจัดทำเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียจะส่งผลให้ปริมาณการนำเข้าเหล็กแผ่นรีดร้อนจากออสเตรเลียเพิ่มขึ้นทั้งสิ้นร้อยละ 12.6 โดยเมื่อเทียบกับปีฐาน 2003 ปริมาณนำเข้าจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.7 ต่อปีไปเรื่อยๆ และเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 6.3 ในปี 2005

2.5.2 ผลกระทบต่ออุตสาหกรรมตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในอุตสาหกรรมเหล็กของไทยสามารถสรุปผลกระทบของการทำเขตการค้าเสรีระหว่างไทยกับออสเตรเลียได้ดังนี้

ผลกระทบต่อการส่งออก

ผู้ประกอบการให้ทัศนะว่าประเทศออสเตรเลียเป็นตลาดขนาดเล็กซึ่งมาความสามารถในการผลิตผลิตภัณฑ์เหล็ก และเหล็กกล้าได้ครบวงจร ดังนั้นเมื่อมองผลกระทบต่อการส่งออกผลิตภัณฑ์เหล็กไปยังประเทศออสเตรเลียนั้นจึงยังไม่น่าจะมีผลกระทบที่ชัดเจนนัก นอกจากนี้ประเทศออสเตรเลียเองก็มีผู้นำเข้ารายใหญ่ของไทย และของโลก อย่างไรก็ตามการส่งออกผลิตภัณฑ์ไปยังประเทศออสเตรเลียจะต้องมีผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานที่ออสเตรเลียกำหนดซึ่งค่อนข้างสูง

ผลกระทบต่อการนำเข้า

ในด้านการนำเข้าผลิตภัณฑ์เหล็ก และเหล็กกล้าจากประเทศออสเตรเลียพบว่าในปัจจุบันมีการนำเข้าเศษเหล็ก ,Slab รวมทั้งแผ่นเหล็กรีดร้อน เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบภายในประเทศ เนื่องจากไทยไม่สามารถผลิตเองได้ หรือผลิตได้ไม่เพียงพอกับความต้องการ การเปิดเขตการค้าเสรีจะทำให้ผลิตภัณฑ์เหล็กรูปแบบอื่นที่เคยได้รับการปกป้องโดยมาตรการทางภาษีได้รับความกระทบกระเทือน เนื่องจากอุตสาหกรรมเพิ่งมีการพัฒนามาไม่นานนักซึ่งยังต่างจากประเทศออสเตรเลีย ดังนั้นกลุ่มผู้ผลิตบางส่วนจึงมีความกังวลเกรงว่าจะส่งผลกระทบต่อการขาย อย่างไรก็ตามการเจรจาต่อรองโดยใช้การจัดเป็นสินค้ากลุ่มที่อ่อนไหว (Sensitive list) เข้าช่วยในปัจจุบัน จะช่วยชะลอเวลาให้ผู้ผลิตสามารถปรับการผลิต และลักษณะผลิตภัณฑ์เพื่อรับกับการเปิดการค้าเสรีในอนาคต นอกจากนี้จากประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญต่างๆ เห็นว่าความสัมพันธ์ของอุตสาหกรรมเหล็กไทยกับออสเตรเลียถือว่ามีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และจากนโยบายของบริษัท บีเอสพี ซึ่งเป็นบริษัทใหญ่ในออสเตรเลียนั้นไม่ได้มีนโยบายเข้ามาเพื่อเจาะตลาดไทย ดังนั้นความกังวลในการเปิดเขตการค้าเสรีกับออสเตรเลียจึงยังไม่มากเท่ากับการเปิดการค้ากับประเทศอื่นๆ เช่นจีน อินเดีย และญี่ปุ่น เป็นต้น ซึ่งสำหรับอุตสาหกรรมเหล็กแล้ว เนื่องจากวงจรของอุตสาหกรรมมีความต่อเนื่องกัน ดังนั้นหากเกิดผลกระทบกับผลิตภัณฑ์ตัวใดตัวหนึ่งก็อาจส่งผลกระทบต่อผลิตภัณฑ์อื่นต่อเนื่องเป็นลูกโซ่ต่อไปได้

2.6 สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

อุตสาหกรรมเหล็กไทยคาดว่าจะไม่เสียประโยชน์ แต่ก็ไม่ได้ประโยชน์อะไรมาจากการลดภาษีครั้งนี้ เพราะสินค้าเหล็กที่ไทยนำเข้าจัดเป็นสินค้ากลุ่มที่อ่อนไหว(sensitive list) จึงไม่มีปัญหาอะไร

ด้านการส่งออกสินค้า การเจรจาเรื่อง Rule of Origin ได้ผลเป็นอย่างดีมีปัญหาเพียงชนิดเดียวคือพิกัด HS 7217 ซึ่งถือว่ากระทบต่ออุตสาหกรรมน้อย ในภาพรวมจึงไม่ถือว่ามีความเสียหายต่ออุตสาหกรรมเหล็ก อาจเป็นการเพิ่มโอกาสทางการค้าได้ แต่การจะสรุปว่าการลดภาษีมีเท่าใด ผู้ประกอบการเห็นว่ายังไม่สามารถบอกได้ชัดเจนทั้งนี้ต้องขึ้นกับมาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีอีกด้วย ซึ่งหากเราทำตามมาตรฐานที่ออสเตรเลียกำหนดไม่ได้ ก็จะเป็นอุปสรรคในการส่งสินค้าไปยังออสเตรเลีย นอกจากนี้ออสเตรเลียก็ไม่ใช่ว่าผู้ส่งออกและผู้นำเข้ารายใหญ่ของโลกทำให้ไม่เกิดผลกระทบมากนัก

ข้อเสนอแนะ

1. ในการส่งออกเหล็กไปยังออสเตรเลียจะต้องมีใบรับรองมาตรฐานตามที่ออสเตรเลียต้องการด้วยซึ่งจะต้องได้มาตรฐานเดียวกับ British standard โดยใบรับรองจะออกจากโรงงานเป็นหลัก ดังนั้นโรงงานต้องมีมาตรฐานในระดับเดียวกับมาตรฐานที่กำหนดจึงจะทำให้ส่งออกได้เพิ่มขึ้น

2. ผู้ประกอบการควรเร่งพัฒนาแนวทางการผลิตโดยหันมาผลิตสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูงเพื่อเป็นการขยาย Value Chain ทั้งนี้หากผลิตภัณฑ์เหล็กมี Value Chain ที่สั้น ประกอบกับต้องนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศซึ่งมีราคาผันผวนตามตลาดโลก ส่วนกำไรของผู้ประกอบการจะถูกบีบให้เล็กลงเรื่อยๆ และเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการแข่งขันในตลาดโลก

3. ภาครัฐควรมีมาตรการเสริมให้โดยเน้นการอบรมเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รวมทั้งการถ่ายทอดทางเทคโนโลยีเพื่อความสำเร็จของอุตสาหกรรมระยะยาว

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . โครงการศึกษาตลาดสินค้าเกษตรต่างประเทศและพัฒนาสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออกกรณีของอาเซียน. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, พฤศจิกายน 2000
- บวร กิติไพศาลนนท์ . รายงานการศึกษาภาวะอุตสาหกรรมปลาทูน่ากระป๋อง. สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, ตุลาคม 2002
- บุญนะ หาดีพานิชกุล . อุตสาหกรรมเหล็ก. ธนาคารแห่งประเทศไทย ,2544
- วิชาญ ศิริชัยเอกวัฒน์ . เอกสารประกอบการศึกษาหลักสูตรการบริหารเศรษฐกิจสาธารณะสำหรับนักบริหารระดับสูง รุ่นที่ 2 กลุ่มวิชาที่ 3 วิวัฒนาการและโครงสร้างระบบเศรษฐกิจไทย 1 กรณีศึกษาอาหารทะเลแช่แข็ง. สถาบันพระปกเกล้า ,ตุลาคม 2003
- ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . โครงการจัดทำแผนแม่บทอุตสาหกรรมรายสาขา(สาขาเหล็กและเหล็กกล้า). กระทรวงอุตสาหกรรม, กันยายน 2545
- สถาบันอาหาร สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม . เอกสารประกอบการสัมมนาโครงการจัดทำข้อมูลอุตสาหกรรมเชิงเปรียบเทียบเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน (สาขาอาหาร).27 กันยายน 2002
- เอกสารที่สวมบทโหดตรวจเข้มในโตรฟูแรนเท่าอียู. หนังสือพิมพ์กึ่งไทย ,ปักซ์แรก เดือน มกราคม 2004 หน้า 8

ภาษาอังกฤษ

- A study of seafood consumption in Perth and development of a guide to targeted promotion
Chanintr Chalisarapong .Promoting World Tuna Consumption with Quality Tuna Product. May 20,2002
Fisheries research & development corporation .Australian Fisheries Statistics 2000. February 2001
Fisheries research & development corporation .Australian Fisheries Statistics 2002. March 2003
Industry Tourism Resources .The Australian Steel Industry in 2001. May 2002
Industry Tourism Resources .The Australian Steel Industry in 2002. May 2003
www.depthai.go.th (กรมส่งเสริมการส่งออก)
www.fao.org
www.foodmarketexchange.com
www.frdc.com.au
www.isit.or.th (สถาบันเหล็กและเหล็กกล้าแห่งประเทศไทย)
www.oie.go.th (สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม)